

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Sompolno

PROJEKT

Maj, 2017 r.

Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Pomoc Techniczna 2014 - 2020

Zamawiający:

Gmina Sompolno
Urząd Miejski w Sompolnie
ul. 11 Listopada 15
62-610 Sompolno

Wykonawca:

Green Key
Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60 - 583 Poznań
www.greenkey.pl

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Sompolno

Właściciel firmy:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr inż. Łukasz Gińko
mgr Daniel Wiśniewski
mgr Andrzej Karkowski
mgr Wojciech Pająk
mgr Kamil Nabagło

Maj, 2017 r.

WYKAZ SKRÓTÓW

BIP – Biuletyn Informacji Publicznej
CO – centralne ogrzewanie
Dz. U. – Dziennik Urzędowy
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
FS – Fundusz Spójności
GOK - Gminny Ośrodek Kultury
GPR – Gminny Program Rewitalizacji
GUS – Główny Urząd Statystyczny
KIS – Klub Integracji Społecznej
KWB – Kopalnia Węgla Brunatnego
MGOK – Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury
MGOPS – Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
MKiDN – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
NMP – Najświętszej Marii Panny
OSP – ochotnicza straż pożarna
p.w. – pod wezwaniem
PKP – Polskie Koleje Państwowe
PLB - PL – obszar na terenie Polski, B - skrót od ang. bird, czyli ptak
PR – Program Rewitalizacji
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PZPWW – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego
SRWW – Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego
UM – Urząd Miejski
UMWW – Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WKZ – Wojewódzki Konserwator Zabytków
WPF – wieloletnia prognoza finansowa
WRPO – Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP.....	7
1.1.	PODSTAWA PRAWNA ORAZ PODSTAWOWA TERMINOLOGIA.....	7
1.2.	METODA OPRACOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI	9
II.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY SOMPOLNO	12
2.1.	POŁOŻENIE.....	12
2.2.	ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA.....	14
2.3.	SPOŁECZEŃSTWO I GOSPODARKA.....	20
III.	DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA	26
3.1.	METODA OPRACOWYWANIA DIAGNOZY Z UWZGLĘDNIENIEM PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW DELIMITACJI	27
3.2.	WYZNACZENIE PORÓWNYWALNYCH JEDNOSTEK PRZESTRZENNYCH DO CELÓW ANALIZY WYSTĘPUJĄCYCH ZJAWISK	29
	SFERA SPOŁECZNA	36
3.3.	ZAAWANSOWANIE PROCESU STARZENIA SIĘ LUDNOŚCI	36
3.3.1.	Wskaźnik - udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze.....	37
3.4.	PROBLEMY RYNKU PRACY	39
3.4.1.	Wskaźnik - udział osób bezrobotnych w liczbie ludności na danym obszarze	40
3.4.2.	Wskaźnik - udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogóle liczby osób bezrobotnych na danym obszarze	42
3.5.	SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI I GOSPODARSTW DOMOWYCH.....	44
3.5.1.	Wskaźnik - udział gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogóle liczby gospodarstw domowych na danym obszarze	45
3.5.2.	Wskaźnik - udział (%) dzieci do 17 lat korzystających z dożywiania w ogóle liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym na danym obszarze.....	48
3.5.3.	Wskaźnik - liczba osób niepełnosprawnych na 1 tys. osób na danym obszarze...	50
3.6.	POZIOM BEZPIECZEŃSTWA	52
3.6.1.	Wskaźnik – liczba przestępstw kryminalnych na 1 tys. osób popełnionych na danym obszarze.....	53
	SFERA ŚRODOWISKOWA	55
3.7.	ŚWIADOMOŚĆ EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW	55
3.7.1.	Wskaźnik – udział gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych w ogóle liczby gospodarstw domowych na danym obszarze.....	55
	SFERA TECHNICZA	57
3.8.	BUDYNKI KOMUNALNE I SOCJALNE	58
3.8.1.	Wskaźnik – liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 1 tys. osób na danym obszarze	58
3.9.	OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW	60
3.9.1.	Wskaźnik – liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków na 1000 ha powierzchni danego obszaru	61
3.10.	PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ.....	65
IV.	ZDEGRADOWANE PRZESTRZENIE ORAZ OBSZARY O ZNACZNYM POTENCJALE – ANALIZA JAKOŚCIOWA.....	70

V.	WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	74
5.1.	WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO.....	74
5.2.	WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI	79
5.3.	CHARAKTERYSTYKA PODOBSZARÓW REWITALIZACJI – POGŁĘBIONA DIAGNOZA...	80
VI.	POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	89
6.1.	POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE WOJEWÓDZTWA.....	89
6.1.1.	Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020	89
6.1.2.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego	91
6.2.	POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE GMINY	92
6.2.1.	Strategia Rozwoju Gminy Sompolno na lata 2007 - 2019	92
6.2.2.	Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2010-2017.....	94
6.2.3.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sompolno	96
VII.	WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI.....	97
VIII.	CELE REWITALIZACJI	98
IX.	PRZEDSIĘWZIĘCIA I PROJEKTY REWITALIZACYJNE	99
9.1.	GŁÓWNE PROJEKTY REWITALIZACYJNE	100
9.2.	CHARAKTERYSTYKA UZUPEŁNIAJĄCYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	114
X.	MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	119
10.1.	MECHANIZMY ZAPEWNIANIA KOMPLEMENTARNOŚCI	119
10.1.1.	Komplementarność przestrzenna	120
10.1.2.	Komplementarność problemowa	121
10.1.3.	Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	121
10.1.4.	Komplementarność źródeł finansowania	122
10.1.5.	Komplementarność międzyokresowa	122
10.2.	MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI.....	126
XI.	FINANSOWANIE PROGRAMU REWITALIZACJI I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ.....	129
XII.	OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI	131
XIII.	SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PROGRAMU REWITALIZACJI.....	134
XIV.	OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH	137
XV.	WSKAZANIE KONIECZNOŚCI UTWORZENIA SPECJALNEJ STREFY REWITALIZACJI	137
XVI.	WSKAZANIE SPOSOBU REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	137
16.1.	ZAKRES NIEZBĘDNYCH ZMIAN W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	138
16.2.	MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I MIEJSCOWE PLANY REWITALIZACJI KONIECZNE DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY	138

XVII. PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	139
SPIS TABEL.....	140
SPIS RYCIN.....	141
SPIS FOTOGRAFII	142
WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA	143
ZAŁĄCZNIKI	144

I. WSTĘP

1.1. PODSTAWA PRAWNA ORAZ PODSTAWOWA TERMINOLOGIA

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 poz. 1777, ze zm.), określiła zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Samorządy otrzymały podstawę prawną do podjęcia kompleksowych działań służących rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne wobec czego Gmina Sompolno przystąpiła do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Sompolno. W celu opracowania diagnoz służących: wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu albo zmianie gminnego programu rewitalizacji oraz ocenie aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Sompolno, Burmistrz Miasta i Gminy Sompolno zobowiązany jest przeprowadzić analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20 % powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30 % liczby mieszkańców gminy.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Sompolno został sporządzony zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777). Jest zgodny również z „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020” Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016), co stanowi podstawę ubiegania się o dofinansowanie dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w tym dokumencie. Zgodnie z zapisami niniejszego dokumentu PR jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej oraz gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej czy środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków dla ich zrównoważonego rozwoju, który stanowi narzędzie planowania koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

GPR został sporządzony według norm zawartych w „Zasadach programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+”. Wskazują one na aspekty prawne rewitalizacji, definiują pojęcia związane z rewitalizacją. Wskazują najistotniejsze elementy, jakie powinny być uwzględniane w opracowywanych lub aktualizowanych programach rewitalizacji, a także dostarczają wskazówek dotyczących sposobu ich uwzględnienia. Ponadto, przedstawiają główne etapy prac oraz identyfikują podmioty zaangażowane w ich sporządzenie i realizację. Dodatkowo, prezentują także podstawowe założenia w odniesieniu do monitorowania realizacji programów rewitalizacji, a także wskazują potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

1.2. METODA OPRACOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Na podstawie przeprowadzonych analiz Burmistrz Miasta Sompolno sporządza diagnozę, która jest podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych lub środowiskowych lub funkcjonalno-przestrzennych lub technicznych. Obszar zdegradowany może zostać podzielony na podobszary, w tym takie nieposiadające wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Obszar rewitalizacji natomiast stanowi całość lub część obszaru zdegradowanego cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na których gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Szczegółowy opis cech i delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji został zamieszczony w rozdziale III - Delimitacja obszarów zdegradowanych – analiza wskaźnikowa, w rozdziale IV - Zdegradowane przestrzenie oraz obszary o znacznym potencjale – analiza jakościowa oraz w rozdziale V - Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został przyjęty z dniem 25 kwietnia 2017 r. Uchwałą Nr XXXIV/233/2017 Rady Miejskiej w Sompolnie.

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji Burmistrz Miasta Sompolno sporządza Gminny Program Rewitalizacji (GPR), który zawiera:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru;
- opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych;
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk;
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych (służące realizacji celu publicznego lub przedsięwzięcia prywatne), w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
 - listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, o ile dane te są możliwe do wskazania,
 - charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań;
- mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych;

- opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu;
- system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji;
- określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322);
- określenie niezbędnych zmian w uchwale o zasadach wyznaczania składu Komitetu Rewitalizacji;
- wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania;
- wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
 - wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
 - wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
 - w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;
- załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5 000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej.

Program został sporządzony zgodnie z założeniami Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, ponadto powinien odznaczać się następującym zestawem cech:

Ryc. 1. Cechy programów rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020”

Kompleksowość programu jest rozumiana jako ujęcie działań rewitalizacyjnych w oparciu o wszystkie aspekty rewitalizacji (społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny lub środowiskowy) powiązane z obszarem rewitalizacji i jego otoczeniem, a także z integracją działań pod względem finansowania z różnych źródeł (np. ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych). Nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji pojedynczych działań inwestycyjnych związanych z remontem, modernizacją, czy poprawą estetyki przestrzeni, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Na konstrukcję programu składa się wiele różnorodnych projektów, które powinny być wzajemnie powiązane i powinien zachodzić między nimi efekt synergii. Osiągnięcie kompleksowej interwencji nie musi zająć z jednoczesną realizacją projektów, lecz synchronizacją ich efektów, która będzie oddziaływać na sytuację kryzysową.

Koncentracja programu rewitalizacji oznacza, że działania zawarte w programie dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, które obejmują całość lub część obszaru zdegradowanego i na których zdiagnozowano szczególną koncentrację negatywnych zjawisk kryzysowych. Koncentracja odnosi się również do projektów rewitalizacyjnych, które co do zasady powinny być realizowane na obszarach rewitalizacji.

Komplementarność przedsięwzięć/projektów dotyczy komplementarności pod względem:

- przestrzennym,
- problemowym,
- proceduralno-instytucjonalnym,
- międzyokresowym,
- źródeł finansowania.

Komplementarność została opisana szerzej w podrozdziale 10.1 Mechanizmy zapewniania komplementarności.

Realizacja zasady partnerstwa i partycypacji odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji w gminie na każdym z etapów (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Program, który realizuje zasadę partnerstwa i partycypacji zawiera opis procesu przygotowania dokumentu, w którym przedstawiono udział interesariuszy, a także wybraną formę zarządzania programem, która realizuje zasadę udziału interesariuszy.

II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY SOMPOLNO

W niniejszym rozdziale dokonano podstawowej charakterystyki Gminy Sompolno pod względem: położenia geograficznego i administracyjnego; aspektów społecznych wyrażonych podstawowymi danymi demograficznymi; aspektów gospodarczych, a także przedstawiono charakterystykę środowiska i infrastruktury.

2.1. POŁOŻENIE

Gmina Sompolno położona jest we wschodniej części województwa wielkopolskiego oraz powiatu konińskiego. Analizowana jednostka terytorialna mieści się na wschód od Poznania – siedziby województwa oraz na północny – wschód od Konina – siedziby powiatu. Z Sompolna do Poznania – odległość z centralnych części jednostek wynosi w linii prostej ok. 106 km, zaś do Konina ok. 21 km. Gmina Sompolno jest jedną z 14 gmin powiatu i jedną z 5 gmin miejsko - wiejskich. Sieć osadniczą charakteryzowanej przestrzeni tworzą miejscowości wiejskie oraz jednostka miejska – Sompolno – siedziba gminy o współrzędnych geograficznych 52.3833°N, 18.5167°E. Położenie na tle kraju analizowanego obszaru przedstawiono na rycinie 2.

Gmina zajmuje obszar o powierzchni 137 km² (8,71 % powierzchni powiatu), granicząc (ryc. 3):

- na zachodzie – z gminą Ślesin;
- na północy – z gminą Wierzbinek;
- na wschodzie – z gminą Babiak;
- na południu – z gminą Osiek Mały i gminą Kramsk.

Ryc. 2. Położenie Gminy Sompolno na tle Polski

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

Ryc. 3. Położenie Gminy Sompolno w układzie gmin sąsiednich

Źródło: opracowanie własne

Najbardziej skrajne odległości na terenie gminy oddalone są od siebie w odległości ok. 17 km w linii południowy-zachód – północny-wschód.

W skład gminy Sompolno wchodzi 57 miejscowości wiejskich znajdujących się w 22 sołectwach. Przynależność poszczególnych miejscowości do sołectw przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Przynależność miejscowości wchodzących w skład sołectw w gminie Sompolno

Nazwa sołectwa	Nazwa miejscowości wchodzących w skład sołectwa
Belny	Belny, Ośno Podleśne, Spólnik
Biele	Biele, Bronisława, Nadjezioro, Zofia
Janowice	Janowice, Smólniki Mostowskie, Zdrojki
Kolonia Lipiny	Kolonia Lipiny, Radowo, Smolarnia
Koszary	Koszary, Jażwiny, Klonowa
Lubstów	Lubstów, Błonawy, Młynek
Lubstówek	Lubstówek
Marcjanki	Marcjanki, Drzewiec, Ryn
Marianowo	Marianowo, Jesionka, Łagiewniki
Mąkolno	Mąkolno, Siedliska
Mostki	Mostki
Nowa Wieś	Nowa Wieś, Grądy
Ostrówek	Ostrówek, Kazubek, Suszewy
Ośno Górne	Ośno Górne, Ośno Dolne, Marcinkowo
Police	Police, Dąbrowa, Płoszewo
Przystronie	Przystronie, Paprocin, Piaski, Romanowo
Racięcice	Racięcice, Kolonia Racięcice, Bagno
Sompolinek	Sompolinek, Olszewo, Szczerkowo, Wymysłowo, Józefowo
Stefanowo	Stefanowo
Sycewo	Sycewo
Wierzbie	Wierzbie, Kolonia Wierzbie
Zakrzewek	Zakrzewek, Czamża, Wroczewo

Źródło: www.sompolno.pl, www.sompolno.e-mapa.net

2.2. ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

Pod względem podziału fizycznogeograficznego wg. J. Kondrackiego teren gminy Sompolno znajduje się w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego. Opisywany obszar mieści się w podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich, w makroregionie Pojezierze Wielkopolskie. Gmina Sompolno w układzie mezoregionalnym mieści się w zasięgu jednostki Pojezierze Gnieźnieńskie oraz Pojezierze Kujawskie, zaś wg podziału B. Krygowskiego obszar gminy znajduje się w obszarze Wysoczyzny Gnieźnieńskiej, która obejmuje subregion Równina Lubstowska oraz subregion Równina Sompoleńska.

Większość terenu charakteryzowanej jednostki jest płaska bądź lekko falista (wysokości wahają się od ok. 80 do 160 m n.p.m.). Najwyższe wzniesienia występują w okolicach miejscowości Przystronie.

Omawiany obszar leży w zasięgu oddziaływania rzeki Warty i Noteci. Przez teren omawianej jednostki gminnej przepływa rzeka Noteć oraz kanały: Sompolno (zwany Ubiedze), Lubotyński oraz Wierzbie (zwany Lubstowski). Do jezior występujących na terenie

gminy zaliczyć należy: Jezioro Lubstowskie o pow. 87,2 ha, Jezioro Mąkolno o pow. 82,4 ha, Jezioro Mostki o pow. 28 ha i Jezioro Szczekawa o pow. 17 ha.

W ustawie z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2016 r. poz. 2134) wymieniono poszczególne formy ochrony przyrody. W granicach charakteryzowanego terenu odnotowuje się:

- obszar chronionego krajobrazu – Goplańsko - Kujawski,
- obszar Natura 2000 – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Środkowej Warty”, PLB 300002,
- pomniki przyrody – dąb szypułkowy w Lubstowie,
- pomnik przyrody – głaz narzutowy w zabytkowym parku w Zakrzewku,
- pomnik przyrody – dąb szypułkowy w zabytkowym parku w Zakrzewku,
- pomnik przyrody – dąb szypułkowy w zabytkowym parku w Lubstowie,
- pomnik przyrody – głaz narzutowy w Mostkach,
- pomnik przyrody – dąb szypułkowy w Dąbrowie.

Przeważającym sposobem zagospodarowania terenu na obszarze gminy jest działalność rolnicza – użytki rolne stanowiły 73,21 % powierzchni gminy w 2014 roku, w tym grunty orne – 59,00 %. Odnotowano stosunkowo duży udział sadów w ogólnej powierzchni gminy – 3,22 %. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione odpowiadają 12,76 % powierzchni gminy, a więc jest ich stosunkowo mało. Grunty zabudowane i zurbanizowane szacuje się na poziomie 3,74 %. Grunty pod wodami zajmują 4,34 % powierzchni gminy, nieużytki 3,42 %, a pozostałe tereny 2,53 %. W gminie Sompolno nie odnotowano użytków ekologicznych.

Szczegółową strukturę użytkowania gruntów na terenie gminy Sompolno przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów Gminy Sompolno

Rodzaj gruntu	Powierzchnia [ha]			Udział % gruntów (2014 r.)
	2012	2013	2014	
powierzchnia ogółem	13742	13742	13742	100,00
powierzchnia lądowa	13385	13145	13145	95,66
użytki rolne razem	10002	10065	10061	73,21
użytki rolne - grunty orne	8051	8118	8108	59,00
użytki rolne - sady	454	447	443	3,22
użytki rolne - łąki trwałe	843	841	841	6,12
użytki rolne - pastwiska trwałe	375	376	376	2,74
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	198	199	207	1,51
użytki rolne – grunty pod stawami	10	13	15	0,11
użytki rolne - grunty pod rowami	71	71	71	0,52
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	1750	1751	1753	12,76
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	1690	1691	1693	12,32
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	60	60	60	0,44
grunty pod wodami razem	357	597	597	4,34
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	205	206	206	1,50
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	152	391	391	2,85
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	505	509	514	3,74
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	66	67	69	0,50
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	32	32	33	0,24

Rodzaj gruntu	Powierzchnia [ha]			Udział % gruntów (2014 r.)
	2012	2013	2014	
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	43	45	44	0,32
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	3	5	6	0,04
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	11	11	13	0,09
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	287	286	286	2,08
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	57	57	57	0,41
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - inne	4	4	4	0,03
grunty zabudowane i zurbanizowane – użytki kopalne	2	2	2	0,01
nieużytki	472	472	470	3,42
tereny różne	656	348	347	2,53

Źródło: powierzchnia geodezyjna kraju według kierunków wykorzystania, GUS

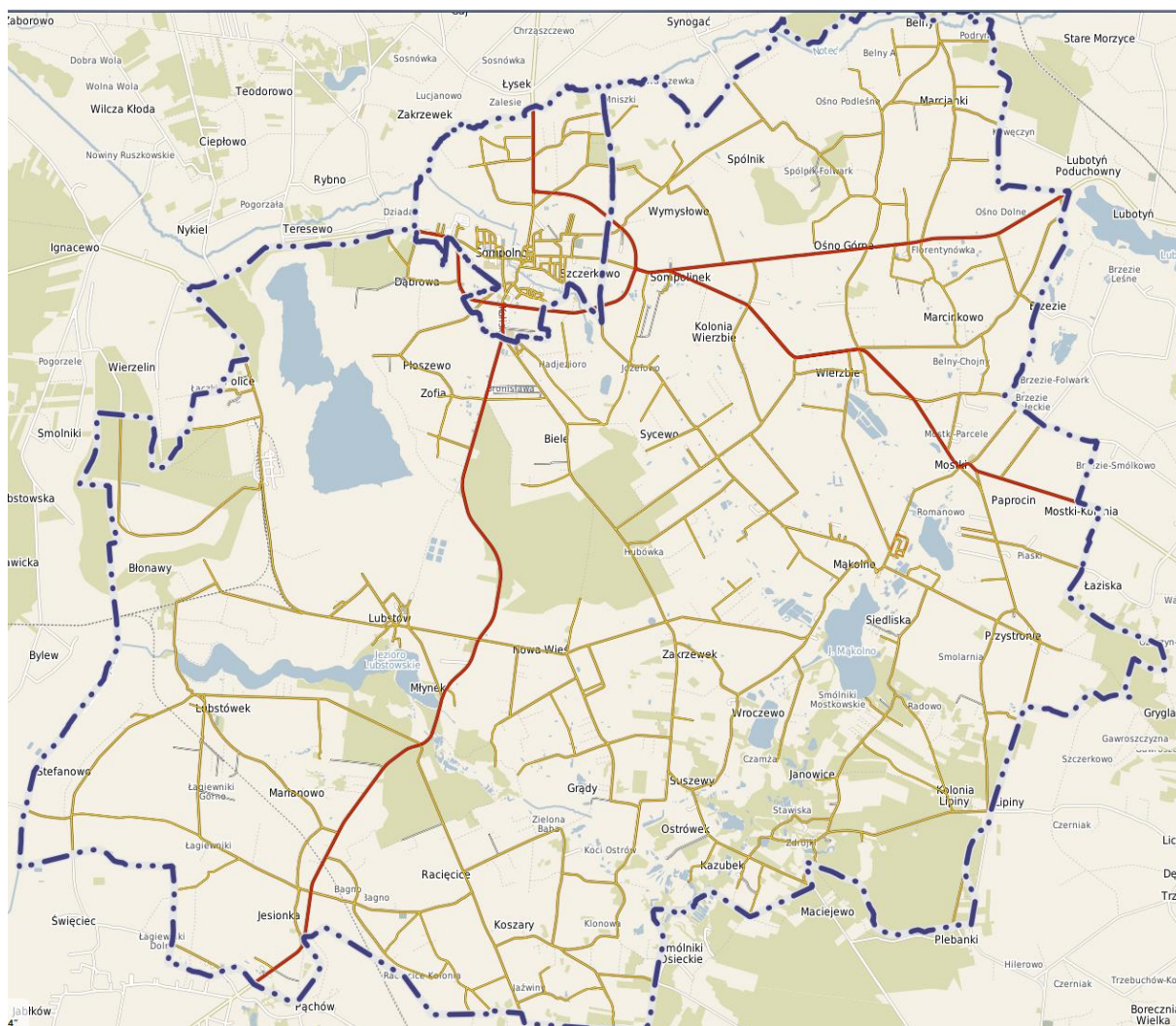
Połączenia komunikacyjne tworzą drogi o randze wojewódzkiej, powiatowej i gminnej. Sompolno w 75 % okala obwodnica, dzięki której odciążono ruch samochodowy w samym mieście. Do dróg wojewódzkich należą drogi o nr:

- 263 Słupca – Ślesin – Sompolno – Kłodawa,
- 266 Konin – Sompolno – Radziejów – Ciechocinek,
- 269 Sompolno – Izbica Kujawska.

Drogi powiatowe na terenie gminy to drogi o nr:

- 466 Wierzbie – Ośno Podleśne – Mąkoszyn,
- 468 Sompolno – Mąkolno – Mostki – Przysronie,
- 469 Ignacewo – Lubstów – Nowa Wieś – Mąkolno,
- 470 Sompolno – Nowa Wieś – Plebanki,
- 479 Licheń – Stefanowo – Jabłków,
- 480 Stefanowo – Lubstówek – Łuczywno.

Sieć komunikacyjną uzupełniają drogi gminne.

Ryc. 4. Gmina Sompolno na tle sieci komunikacyjnej

Źródło: www.Sompolno.e-mapa.net

Gmina Sompolno jest samowystarczalna w zakresie dostawy wody i odprowadzania ścieków. W wyniku odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego w Lubstowie powstał lej depresyjny obejmujący 70 % powierzchni gminy. W wyniku deficytu wody wszystkie wsie na terenie gminy zostały zwodociągowane. Długość sieci wodociągowej wynosi 235,4 km z łączną liczbą przyłączy 2 477 szt. (GUS, 2015). W miejscowościach: Biele, Marianowo, Lubstów i Mostki Kujawskie znajdują się stacje uzdatniania wody. Stacja w Mostkach Kujawskich zaopatruje również część gminy Babiak.

Sieć wodociągową gminy tworzą 4 stacje uzdatniania wody w miejscowościach:

- Biele, zaopatrująca w wodę: Sompolno, Biele, Wierzbie, Zakrzewek, Nową Wieś, Grądy, Lubstów, Przybyłów, Młynek, Błonawy, Police, Kolonię Płoszewo, Dąbrowę, Wierzelin, Nykiel.
- Mostki, zaopatrująca w wodę: Sompolno, Mostki, Mąkolno, Przysronie, Smolarnię, Kolonię Lipiny, Siedliska, Janowice, Sycowo, Bely, Ośno.
- Marianowo, zaopatrująca w wodę: Marianowo, Lubstówek, Stefanowo, Racięcice, Koszary, Jabłków, Święcie, Pąchów, Łuczywno, Błonawy, Zakrzewek, Nową Wieś, Lubstów, Przybyłów, Młynek, Grądy.
- Lubstów – współpracuje ze stacją w miejscowości Biele i Mostki.

Na terenie gminy działają 2 oczyszczalnie ścieków, w tym 1 w Sompolnie i 1 w Mąkolnie. Są to oczyszczalnie mechaniczno - biologiczne o przepustowości od 100 do 200 m³ na dobę.

Wg danych GUS, z końcem 2015 r. 34 % budynków mieszkalnych przyłączonych było do sieci kanalizacyjnej o łącznej długości 34,5 km z liczbą 797 przyłączy. W pozostałych gospodarstwach domowych gospodarka ściekowa prowadzona jest indywidualnie poprzez gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych.

Posiadając dane za rok 2015 w zakresie ilości deklaracji dotyczących zbiórki odpadów segregowanych i niesegregowanych stwierdza się, że 124 gospodarstwa domowe na terenie gminy Sompolno zadeklarowały wywóz odpadów zmieszanych, a 2 430 odpadów segregowanych.

Na terenie gminy nie istnieje sieć ciepłownicza, która obsługiwałaby wszystkie gospodarstwa. W związku z tym mieszkańcy we własnym zakresie zapewniają sobie ogrzewanie najczęściej korzystając z opału węglowego. Centralne ogrzewanie założone jest w przypadku ok. 73 % wszystkich mieszkań na terenie gminy (GUS, 2015).

Na terenie gminy Sompolno nie występuje zorganizowana sieć gazownicza.

W analizowanej gminie występują złoża węgla brunatnego, które eksploatowane były w odkrywcę Lubstów o zasobach pierwotnych 120 mln ton. Ponadto w miejscowościach: Zakrzewek, Smólniki Mostowskie, Mąkolno, Wroczewo, Nowa Wieś, Belny, Ryn i Marianowo znajdują się niewielkie złoża kruszyw, głównie piaski i żwiry.

Ryc. 5. Złoża na terenie gminy Sompolno

Źródło: www.Sompolno.e-mapa.net

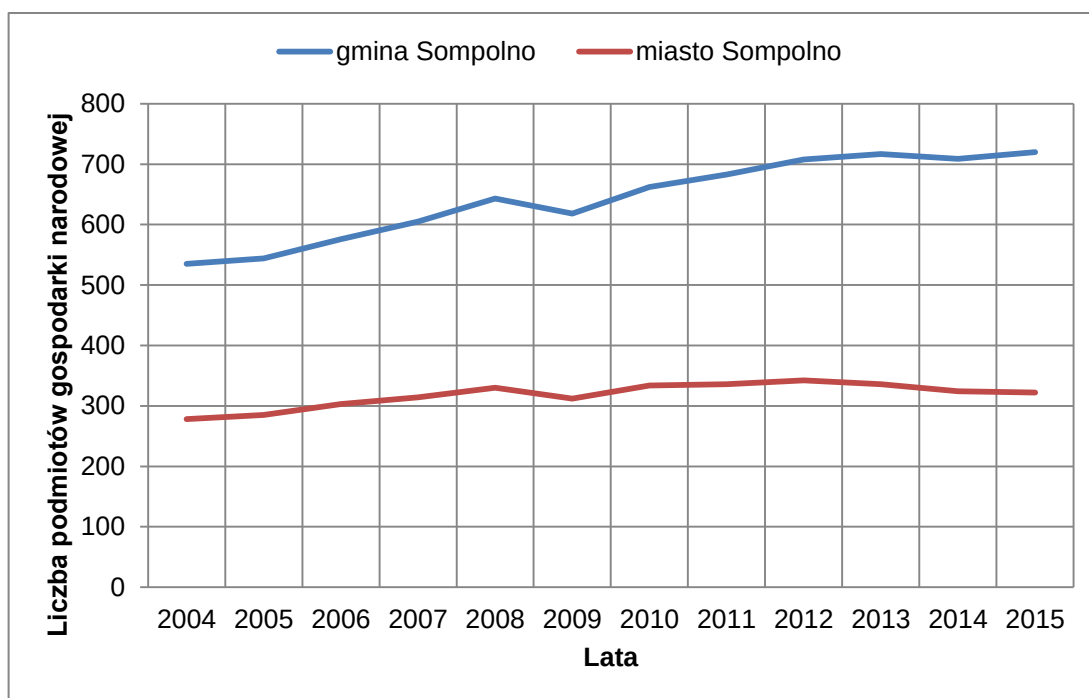
Mieszkańcy Gminy Sompolno mają możliwość korzystania z terenów i urządzeń użyteczności publicznej, którymi są:

- place zabaw w miejscowościach:
 - Sompolno, ul. 11 Listopada 17,
 - Ośno Górne – przy budynku szkolnym,
 - Sompolno – przy budynku przedszkola,
 - Wierzbie – przy Domu Ludowym,
 - Lubstów – przy ul. Parkowej,
 - Mostki – przy Domu Ludowym,
 - Mąkolno – przy Zespole Szkół,
 - Lubstów – przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym.
- placówki oświatowe:
 - Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1 w Sompolnie,
 - Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 2 w Lubstowie,
 - Zespół Szkół Nr 3 w Mąkolnie,
 - Szkoła Podstawowa w Ośnie Górnym,
- domy Ludowe w:

- Sycewie,
 - Lubstówku,
 - Nowej Wsi,
 - Lubstowie,
 - Mostkach,
 - Wierzbiu,
 - Rynie,
 - Zakrzewku.
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Sompolnie, ul. Piotrkowska 8,
 - Filia Biblioteczna w Lubstowie, ul. Cmentarna 2,
 - Filia Biblioteczna w Mąkolnie, ul. Szkolna 31,
 - boisko sportowe w Sompolnie przy ul. 11 Listopada 17,
 - Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Sompolnie, Plac Wolności 26
 - park miejski w Sompolnie, ul. Plac Wolności,
 - park Sienkiewicza w Sompolnie, ul. Kaliska,
 - park przy kościele ewangelicko – augsburskim, ul. 11 Listopada,
 - stadion miejski w Sompolnie, ul. Kaliska 51,
 - stadion sportowy w Mąkolnie, ul. Cmentarna 1,
 - orlik przy ul. Kaliskiej w Sompolnie,
 - korty tenisowe w Sompolnie, ul. Kaliska 51.

2.3. SPOŁECZEŃSTWO I GOSPODARKA

Łączna liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na rok 2015 w analizowanej jednostce wyniosła 720, z czego 689 to podmioty prywatne. Odnotowano trend wzrostowy liczby podmiotów gospodarczych w ostatnich 10 latach (od 576 do 720). Na terenie gminy Sompolno najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest „handel, naprawa pojazdów samochodowych” (sekcja G – 211 podmiotów) oraz przetwórstwo przemysłowe (sekcja C – 165 podmiotów). W sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) odnotowano 32 działalności, a w przemyśle i budownictwie - 222. Resztę stanowią pozostałe działalności. W zdecydowanej większości na terenie gminy w przedsiębiorstwach zatrudnianych jest do 9 osób (692 podmioty). Na terenie gminy występuje 6 firm zatrudniających od 50 do 249 pracowników. Miasto Sompolno pod względem dynamiki liczby podmiotów gospodarczych charakteryzuje się stagnacją.

Ryc. 6. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Sompolno oraz w mieście Sompolno w latach 2004 – 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

W celu ogólnego przedstawienia danych dotyczących ludności gminy Sompolno odniesiono się do danych GUS, mimo że w części odbiegają one od statystyki prowadzonej przez Urząd Miejski w Sompolnie. Przedstawione dane GUS w zakresie liczby ludności odwołują się do faktycznego miejsca zamieszkania. Dane Urzędu Miejskiego w Sompolnie uzyskano na podstawie bazy danych ewidencyjnych, w której znajdują się dane dotyczące liczby zameldowań odnotowane na podstawie druku meldunkowego.

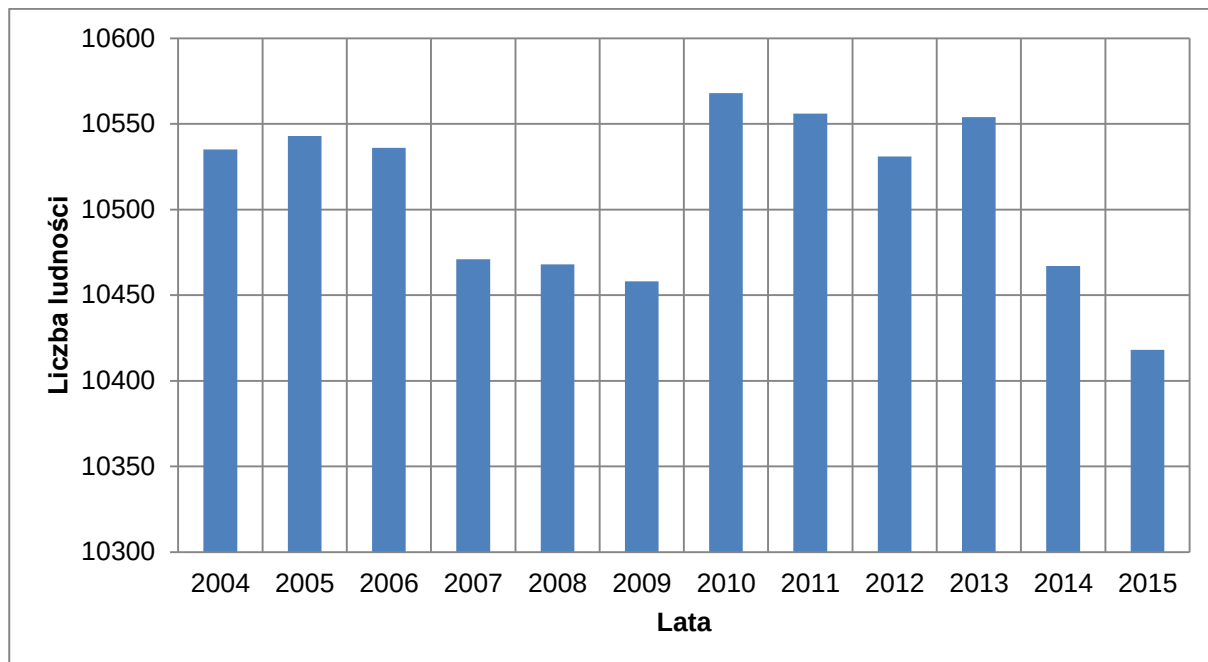
Dzięki temu możliwe jest porównanie danych do informacji dotyczących powiatu konińskiego, województwa wielkopolskiego i Polski. Zinterpretowano zatem te dane, które można było odnieść na szczeblu wyższym niż gminny. Zasadnym wydaje się być porównanie gminy Sompolno w zakresie sytuacji demograficznej i gospodarczej na tle: powiatu, województwa oraz kraju. Zestawienie do powyższych jednostek daje możliwość przedstawienia, w którym miejscu znajduje się gmina Sompolno w aspekcie demograficznym i gospodarczym. Zaprezentowane porównania należy traktować jedynie w sposób uzupełniający, gdyż najważniejszy jest wewnętrzny podział gminy Sompolno w celu dokonania delimitacji jednostek analitycznych będących w stanie kryzysowym.

Na koniec roku 2015 liczba ludności zamieszkująca opisywany teren wynosiła 10 535 osób (według ewidencji gminnej). Obserwuje się stagnację związaną z liczbą ludności gminy. W analizowanym okresie najmniejszą liczbę ludności odnotowano w 2015 r., zaś najwyższą w 2010 r. Jednakże różnice te nie są duże i wynoszą ok. 150 osób. Na rycinie 7 przedstawiono liczbę ludności gminy Sompolno w latach 2004 - 2015 (faktyczne miejsce zamieszkania wg danych GUS).

Sytuacja demograficzna gminy jest ustabilizowana. Niepokojącym zjawiskiem są zmiany liczby ludności w ostatnich 3 latach analizy (2013 - 2015), gdzie liczba ludności gminy spadła o 136 osób. W stosunku do roku 2004 stwierdza się, że liczba ludności w gminie nie zmieniła się w znaczący sposób.

Od roku 2004 liczba osób zamieszkujących miasto Sompolno spadła o 100 osób i sukcesywnie oraz stale się zmniejsza, co jest zjawiskiem niekorzystnym i świadczy o powolnej depopulacji ośrodka miejskiego.

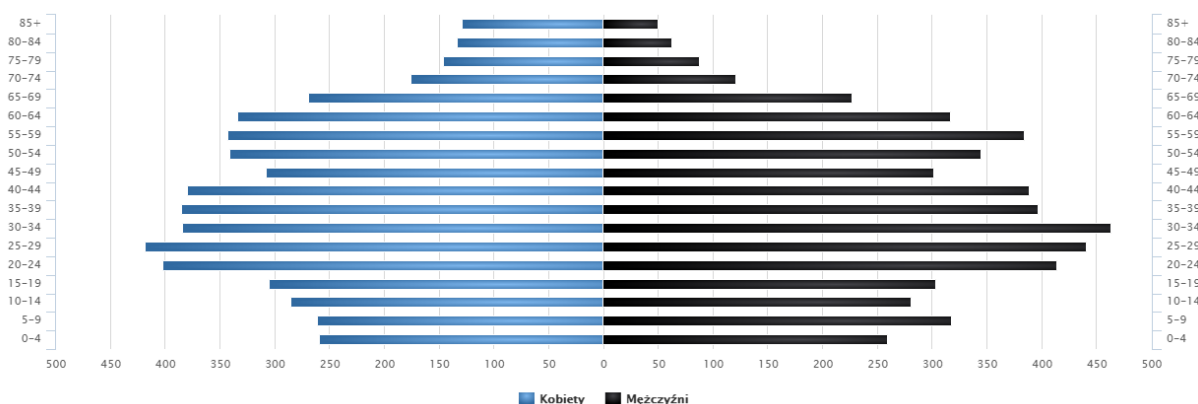
Ponadto zarówno w powiecie konińskim, jak i województwie wielkopolskim odnotowuje się wzrostowy trend liczby ludności.

Ryc. 7. Liczba ludności gminy Sompolno w latach 2004 - 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

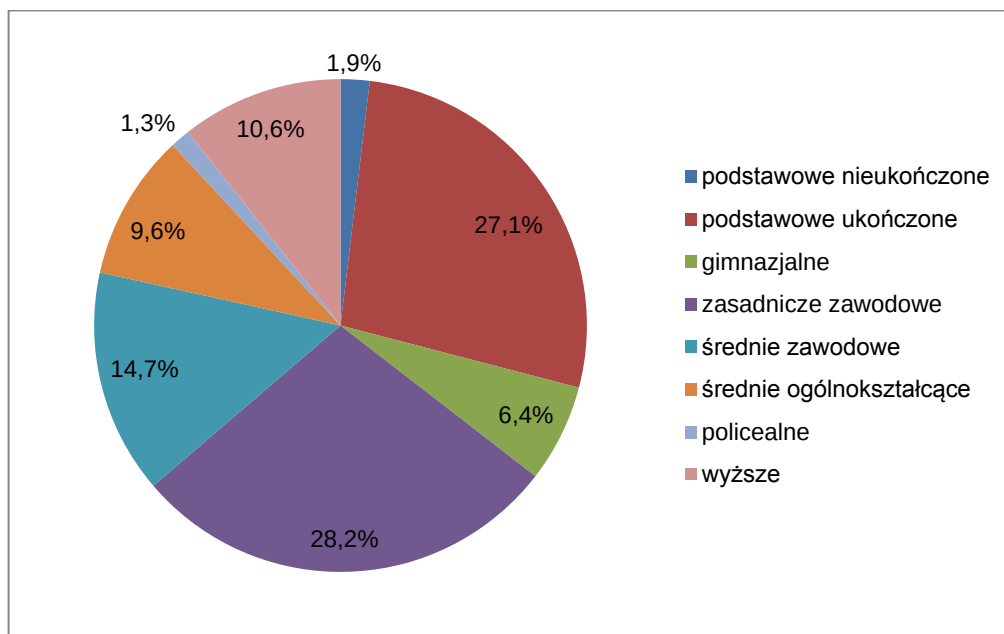
W celu graficznego zobrazowania rozkładu wiekowego mieszkańców analizowanej jednostki przywołano dane GUS zgodnie ze stanem na rok 2015. Z analizy piramidy wieku wynika, że zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn duże ilości osób reprezentują grupy wiekowe 25 - 29 i 30 - 34 lat. W grupie osób najstarszych wyraźnie zaznacza się dominacja grupy kobiet nad liczbą mężczyzn, co wynika jeszcze z dużej śmiertelności mężczyzn z czasów II wojny światowej. W najmłodszych rocznikach udział kobiet i mężczyzn w strukturze ludnościowej jest wyrównany.

Ryc. 8. Piramida wieku mieszkańców gminy Sompolno w roku 2015

Źródło: www.polskawliczbach.pl

Biorąc pod uwagę ogólne dane dotyczące ludności gminy Sompolno przeanalizowano także poziom wykształcenia mieszkańców, który może mieć wpływ na możliwość podjęcia dobrej pracy, czy też wpływać na aktywność społeczno – gospodarczą w lokalnym środowisku. Z analizy danych wynika, że największy odsetek stanowiła ludność z wykształceniem zasadniczym zawodowym 28,2 %. Kolejne 27,1 % osób posiadało wykształcenie podstawowe ukończone. Ludność z wykształceniem średnim zawodowym stanowiła 14,7 %, a wyższym 10,6 % ogółu.

Ryc. 9. Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Sompolno (w wieku 13 lat i więcej)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczbę mężczyzn oraz kobiet na terenie gminy Sompolno w latach 2004 - 2015 przedstawiono w tabeli 3. W analizowanych latach liczba mężczyzn była niższa, niż liczba kobiet w każdym analizowanym roku. Najwyższy wskaźnik maskulinizacji (czyli stosunek liczby mężczyzn do liczby kobiet) wystąpił w 2014 roku – 98,3, a najmniejszy w 2006 r. – 96,1.

Porównując gminę Sompolno do województwa wielkopolskiego oraz powiatu konińskiego pod względem zróżnicowania mieszkańców jednostek pod względem płci, stwierdza się we wszystkich jednostkach przewagę liczby kobiet nad liczbą mężczyzn.

Tabela 3. Liczba ludności Gminy Sompolno wg płci oraz wskaźnik maskulinizacji w latach 2004 - 2015

Rok	Ludność ogółem	Mężczyźni (M)	Kobiety (K)	M/K
2004	10 535	5 176	5 359	96,6
2005	10 543	5 179	5 364	96,6
2006	10 536	5 163	5 373	96,1
2007	10 471	5 133	5 338	96,2
2008	10 468	5 137	5 331	96,4
2009	10 458	5 152	5 306	97,1
2010	10 568	5 236	5 332	98,2
2011	10 556	5 231	5 325	98,2
2012	10 531	5 210	5 321	97,9
2013	10 554	5 218	5 336	97,8

Rok	Ludność ogółem	Mężczyźni (M)	Kobiety (K)	M/K
2014	10 467	5 188	5 279	98,3
2015	10 418	5 160	5 258	98,1

Źródło: GUS

Na przyrost rzeczywisty ludności składają się w równym stopniu przyrost naturalny oraz saldo migracji. Wg GUS saldo migracji to różnica między liczbą zameldowań, a wymeldowań, natomiast przyrost naturalny jest różnicą między liczbą urodzeń, a zgonów w danej jednostce czasu. W tabeli 4 przedstawiono wskaźnik salda migracji oraz przyrostu naturalnego w analizowanej jednostce.

W gminie Sompolno największą liczbę zameldowań odnotowano w 2006 r. – 122, a najmniejszą w 2012 r. – 85. Najmniejsza liczba wymeldowań miała miejsce w 2010 r. – 102, zaś największa emigracja miała miejsce w 2007 r. – 189. Największe dodatnie saldo migracji na 1 000 os. zaobserwowano w roku 2010 i wyniosło ono 0,7, zaś najmniejsze saldo migracji zaobserwowano w 2007 r. -7,7. Analizując wartości bezwzględne dotyczące salda migracji w roku 2007 odnotowano największą ujemną wartość -81, zaś największą dodatnią w 2010 r. – 7. Największy przyrost naturalny w gminie zanotowano w roku 2004 – 2,9/1 000 os., kiedy to miała miejsce druga w kolejności największa liczba urodzeń oraz stosunkowo mała liczba zgonów.

W świetle przytoczonych danych za lata 2004 – 2015 zaobserwować można ujemne saldo migracji, które wystąpiło w latach 2004 – 2008 oraz 2011 – 2014. Przyrost naturalny w latach 2004 – 2014 odnotowano na dodatnim poziomie, zaś w roku 2015 na poziomie ujemnym.

Tabela 4. Saldo migracji oraz przyrost naturalny na 1000 os. w Gminie Sompolno w latach 2004 - 2015

Rok	Zameldowania ogółem	Wymeldowania ogółem	Saldo migracji	Saldo migracji na 1 000 os.	Urodzenia żywe na 1 000 os.	Zgony na 1 000 os.	Przyrost naturalny na 1 000 os.
2004	119	127	-8	-0,8	12,2	9,28	2,9
2005	99	123	-24	-2,3	11,6	8,80	2,8
2006	122	164	-42	-4,0	10,9	9,47	1,4
2007	108	189	-81	-7,7	11,4	10,84	0,6
2008	103	132	-29	-2,8	13,5	11,35	2,2
2009	119	115	4	0,4	10,0	9,84	0,2
2010	109	102	7	0,7	10,6	10,40	0,2
2011	105	137	-32	-3,0	10,9	8,99	1,9
2012	85	132	-47	-4,5	11,2	10,53	0,7
2013	105	115	-10	-1,0	10,6	9,98	0,7
2014	92	150	-58	-5,5	9,7	8,83	0,9
2015	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	7,8	8,79	-1,0

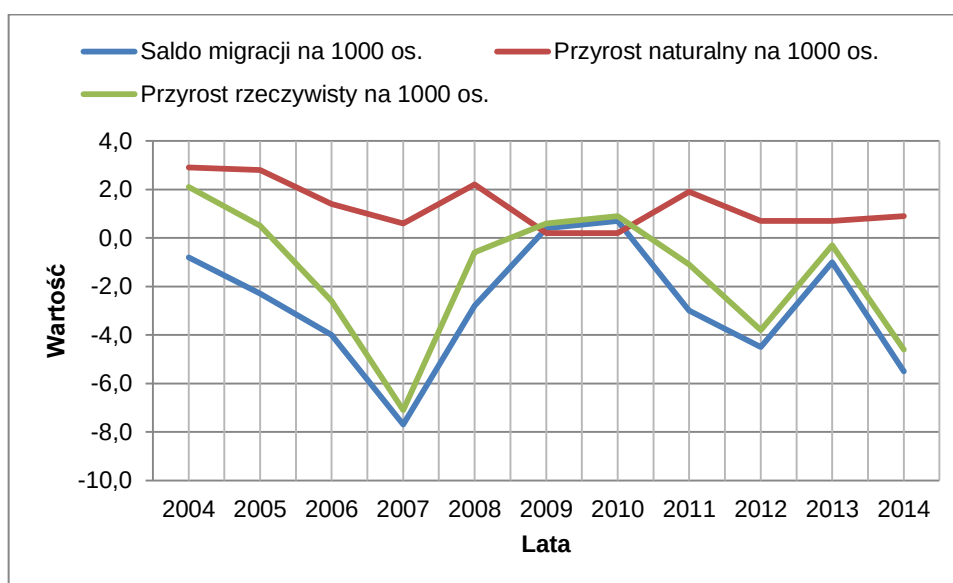
Źródło: GUS

W analizowanych latach w kontekście salda migracji odnotowano dodatnie wartości w latach: 2004, 2005, 2009 i 2010. Oznacza to, że w większości lat nastąpiły ujemne wartości związane z przyrostem rzeczywistym: 2006 - 2008 oraz 2011 - 2014. W gminie Sompolno najwyższa wartość wskaźnika przyrostu rzeczywistego przypadła na rok 2004, kiedy to wartość wskaźnika przyrostu naturalnego wyniosła 2,9, a salda migracji -0,8. Najniższy przyrost rzeczywisty w gminie wystąpił w 2007 r. -7,1.

Tabela 5. Przyrost rzeczywisty na 1000 os. w Gminie Sompolno w latach 2004 - 2015

Rok	Saldo migracji na 1 000 os.	Przyrost naturalny na 1 000 os.	Przyrost rzeczywisty na 1 000 os.
2004	-0,8	2,9	2,1
2005	-2,3	2,8	0,5
2006	-4,0	1,4	-2,6
2007	-7,7	0,6	-7,1
2008	-2,8	2,2	-0,6
2009	0,4	0,2	0,6
2010	0,7	0,2	0,9
2011	-3,0	1,9	-1,1
2012	-4,5	0,7	-3,8
2013	-1,0	0,7	-0,3
2014	-5,5	0,9	-4,6
2015	brak danych	-1,0	brak danych

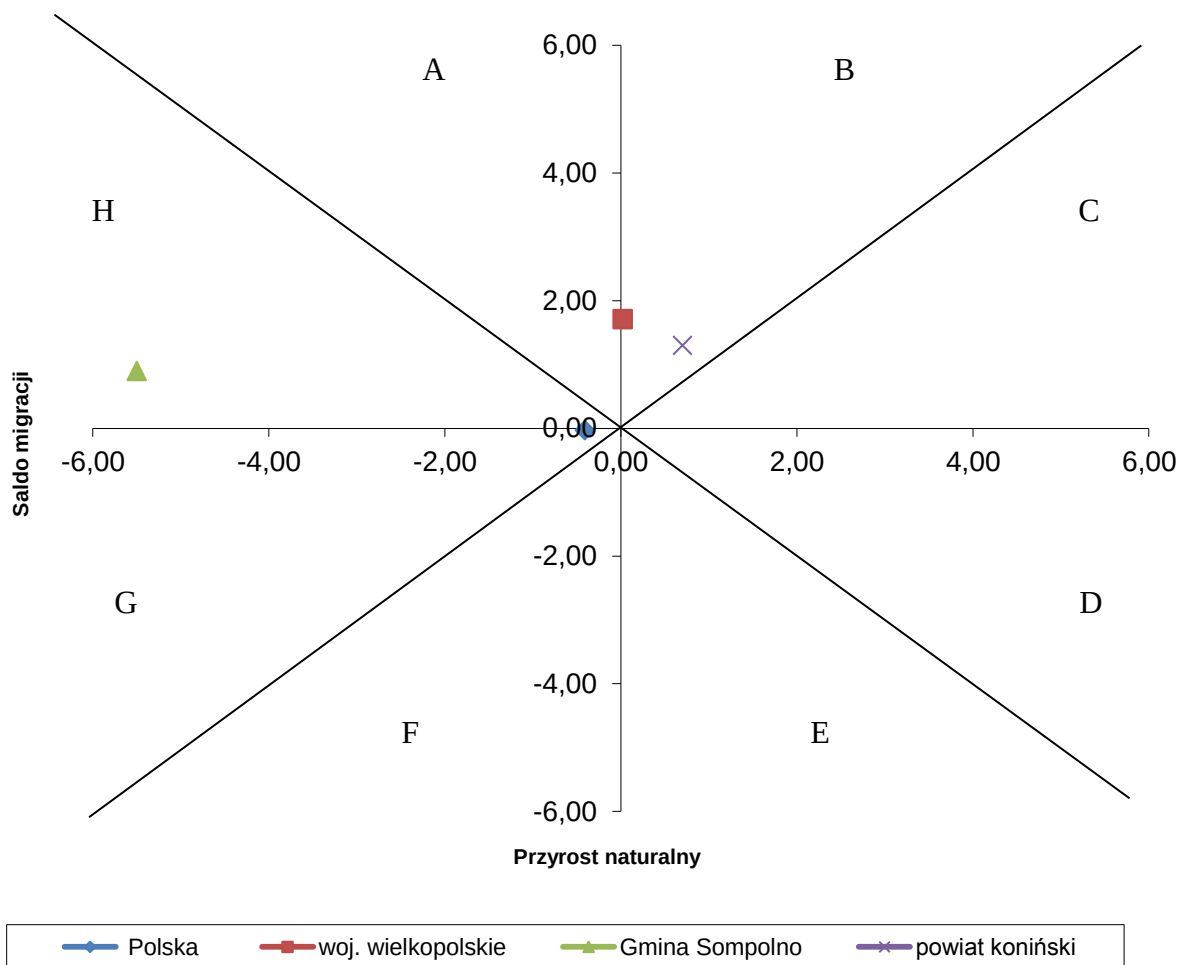
Źródło: GUS

Ryc. 10. Przyrost rzeczywisty na 1 000 os. w Gminie Sompolno w latach 2004 – 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Przedstawiony na rycinie 11 typogram Webba obrazuje sytuację demograficzną poszczególnych jednostek pod względem demograficznym w 2014 r. Oś rzędnych ilustruje wartości przyrostu naturalnego, a oś odciętych saldo migracji. Gmina Sompolno w 2014 roku znalazła się w obszarze typu H, gdzie przyrost naturalny osiągnął wartość dodatnią, a saldo migracji wartość ujemną. Powiat koniński znalazł się w tym samym obszarze wykresu, co województwo wielkopolskie. Jednak w przypadku powiatu konińskiego wartość salda migracji była większa, a wartość przyrostu naturalnego mniejsza w porównaniu do województwa wielkopolskiego. Zarówno województwo wielkopolskie, jaki i powiat koniński przypisano do obszaru B, który charakteryzuje się dodatnim przyrostem naturalnym, który jest większy od dodatniego salda migracji, a Polskę do typu G – ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji.

Należy zatem stwierdzić, że wartości dotyczące salda migracji oraz przyrostu naturalnego dla gminy Sompolno są mniejsze w odniesieniu do województwa wielkopolskiego i powiatu konińskiego, a także w przypadku salda migracji w porównaniu do całego kraju.

Ryc. 11. Typogram Webba dla Gminy Sompolno, powiatu konińskiego, województwa wielkopolskiego oraz Polski w roku 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

III. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Obszar zdegradowany to obszar, w którym zidentyfikowano stan kryzysowy, tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujący z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. Na etapie sporządzania diagnozy, powoduje to konieczność określenia, które jednostki analityczne wchodzące w skład gminy Sompolno, charakteryzują się kumulacją problemów.

Na terenie gminy Sompolno wyznaczono 25 jednostek analitycznych, dla których zebrano dane, zagregowano je, a następnie dokonano analizy.

3.1. METODA OPRACOWYWANIA DIAGNOZY Z UWZGLĘDNIENIEM PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW DELIMITACJI

W celu delimitacji, czyli wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie gminy zastosowano metodę analizy wskaźnikowej. Dzięki niej możliwe jest przedstawienie przestrzennego zróżnicowania negatywnych zjawisk: społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno – funkcjonalnych i technicznych na terenie gminy Sompolno.

Podstawą stwierdzenia na danym obszarze stanu kryzysowego jest występowanie problemów o charakterze społecznym. W przypadku, gdy negatywne procesy społeczne współwystępują z problemami o charakterze gospodarczym, przestrzenno – funkcjonalnym lub środowiskowym możliwe jest podjęcie działań naprawczych o charakterze rewitalizacyjnym.

Skalę negatywnych zjawisk powinny odzwierciedlać wskaźniki, za pomocą których można poddać analizie dany obszar i problemy tam występujące.

W „Zasadach programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+” wymieniono negatywne zjawiska opisujące wyróżnione sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju obszaru lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do wartości odpowiednich mierników dla poziomu całej gminy. Do negatywnych zjawisk zaliczono:

1. w sferze społecznej:
 - wysoki poziom bezrobocia,
 - wysoki poziom ubóstwa,
 - dużą przestępczość,
 - niski poziom edukacji lub kapitału społecznego,
 - niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym,
 - wysoki stopień obciążenia demograficznego.
2. w sferze przestrzenno – funkcjonalnej:
 - niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną,
 - brak dostępu do podstawowych usług lub ich niską jakość,
 - niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru,
 - niski poziom obsługi komunikacyjnej,
 - deficyt lub niską jakość terenów publicznych (w tym terenów rekreacji i wypoczynku, obiektów zabytkowych, udział terenów zieleni).
3. w sferze gospodarczej:
 - niski stopień przedsiębiorczości,
 - słaba kondycję lokalnych przedsiębiorstw.
4. w sferze środowiskowej:
 - przekroczenia standardów jakości środowiska,
 - obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska.

W niniejszym dokumencie określono listę poniższych wskaźników, które możliwie dobrze oddają zróżnicowanie poszczególnych jednostek analitycznych gminy Sompolno w 2015 r.:

1. w sferze społecznej:
 - udział (%) osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze,
 - udział (%) osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
 - udział (%) osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogóle liczby osób bezrobotnych na danym obszarze,
 - udział (%) gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogóle liczby gospodarstw domowych na danym obszarze,
 - udział (%) dzieci do 17 lat korzystających z dożywiania w ogóle liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym na danym obszarze,
 - liczba osób niepełnosprawnych na 1 tys. osób na danym obszarze,
 - liczba przestępstw kryminalnych na 1 tys. osób popełnionych na danym obszarze,
2. w sferze środowiskowej:
 - udział (%) gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych w ogóle liczby gospodarstw domowych na danym obszarze,
3. w sferze technicznej:
 - liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 osób na danym obszarze,
 - liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków na 1000 ha powierzchni danego obszaru.

Dane niezbędne do opracowania powyższych wskaźników pozyskano w listopadzie i grudniu 2016 r. od następujących jednostek:

1. Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie.
2. Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sompolnie.
3. Komisariatu Policji w Sompolnie.
4. Urzędu Miejskiego w Sompolnie.
5. Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Po otrzymaniu bezwzględnych danych liczbowych w odniesieniu do poszczególnych jednostek analitycznych odpowiednio je zagregowano w taki sposób, aby uzyskać dane względne. Dlatego też jako mianowniki przyjęto m.in.: liczbę mieszkańców ogółem, liczbę ludności w wieku produkcyjnym, liczbę bezrobotnych ogółem, liczbę gospodarstw domowych ogółem, liczbę ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz powierzchnię danych jednostek analitycznych. Dla wyszczególnionych jednostek obliczono średnią arytmetyczną danego zjawiska, jak i również dla całego miasta Sompolno. Następnie kolorem pomarańczowym zaznaczono obliczone wartości wskaźnika, które są mniej korzystne od średniej wartości dla Gminy. Wyliczone wartości są destymulantami (wyższe wartości traktowane są jako zjawisko negatywne w porównaniu do średniej gminy) w przypadku: następujących wskaźników:

- udział (%) osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze,
- udział (%) osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- udział (%) osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogóle liczby osób bezrobotnych na danym obszarze,

- udział (%) gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogólnej liczby gospodarstw domowych na danym obszarze,
- udział (%) dzieci do 17 lat korzystających z dożywiania w ogólnej liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym na danym obszarze,
- liczba osób niepełnosprawnych na 1 tys. osób na danym obszarze,
- liczba przestępstw kryminalnych na 1 tys. osób popełnionych na danym obszarze,
- liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 osób na danym obszarze,
- liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków na 1000 ha powierzchni danego obszaru.

Ponadto wskaźnik *udział (%) gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych w ogólnej liczby gospodarstw domowych na danym obszarze* należy traktować jako stymulantę (niższe wartości traktowane są jako zjawisko negatywne w porównaniu do średniej gminy). W końcowym etapie zsumowano liczbę negatywnych wskaźników oraz zinterpretowano w pogłębionej części diagnozy obszary charakteryzujące się kumulacją negatywnych zjawisk. Tłem zielonym zaznaczono Sompolno, które podzielono na jednostki analityczne.

3.2. WYZNACZENIE PORÓWNYWALNYCH JEDNOSTEK PRZESTRZENNYCH DO CELÓW ANALIZY WYSTĘPUJĄCYCH ZJAWISK

Pozyskane dane (zwłaszcza ilościowe) od różnych dysponentów (jednostek Gminy i zewnętrznych jednostek) służące wyznaczeniu - najpierw jednostek analitycznych, a następnie obszaru, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska powinny spełniać warunki referencyjności i komplementarności, tzn. odnosić się do przestrzeni w sposób jednoznaczny do zaprezentowania. Wyznaczane jednostki, które poddawane są ilościowej i jakościowej ocenie powinny również odpowiadać istniejącym powiązaniom funkcjonalnym występującym w danych jednostkach. Należy również zadbać, aby prezentowane analizy uniemożliwiały identyfikację jakichkolwiek danych osobowych. Dlatego też porównywalność wyników diagnozy wymaga przetwarzania danych w ramach poziomu niższego niż poziom gminy. Jednostki analityczne powinny być możliwie podobne, a ponadto powinny:

- stanowić pewne całości pod względem funkcjonalnym,
- charakteryzować się pewną spójnością społeczną i przestrzenną.

W tym celu punktem wyjściowym do wydzielenia odpowiednich jednostek analitycznych było wykorzystanie podziału administracyjnego gminy Sompolno na sołectwa, których jest 22. W przypadku sołectw, które charakteryzowały się stosunkowo małą liczbą ludności połączono je ze sobą. Dlatego też sołectwo Janowice (25 osób) połączono z sołectwem Kolonia Lipiny, gdyż stanowią one pewną funkcjonalną całość. W następnym etapie przyłączono również Ostrówek, który był drugim najmniejszym sołectwem na terenie gminy (138 osób). W ten sposób powstała jednostka analityczna Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek. Obszar ten stanowi pewną funkcjonalną całość pod względem: typu zabudowy (zabudowa rozproszona), wzajemnych połączeń drogowych oraz stosunkowo dużego zalesienia. Pozostałe sołectwa liczą powyżej 140 osób.

Prośby o dane do poszczególnych instytucji rozpisano z podziałem na sołectwa, z zaznaczeniem, które wsie wchodziły w skład danego sołectwa. W przypadku Sompolna wystąpiono z prośbami o rozpisanie danych na ulice. Sompolno, siedzibę gminy zamieszkuje 3 640 osób. Jest to zatem 34,55 % mieszkańców całej gminy, a więc hipotetycznie obszar całego miasta nie mógłby być obszarem rewitalizacji ze względu na przekroczony próg 30 %. W związku z powyższym zdecydowano się na podział miasta w celu wyodrębnienia mniejszych jednostek analitycznych. Pozwoli to na wskazanie miejsca, w którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk. Jednostka miejska nie posiada jednoznacznie zdefiniowanych jednostek przestrzenno-funkcjonalnych. Korzystając jednak ze źródeł opisowych, jak również kartograficznych (w tym map Wojskowego Instytutu Geograficznego w skali 1:25 000) zaobserwowano naturalny rozwój miasta i zdecydowano, że to one stanowią główną przesłankę do wydzielenia z przestrzeni części obejmującej historyczną zabudowę. Pomocne okazały się materiały dotyczące przebiegu sfery ochrony konserwatorskiej zawarte w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Dodatkowo zdecydowano się włączyć zabudowania przy ul. Kaliskiej, które stanowią swego rodzaju „odnogę” od rynku miasta i są pewnym kontinuum budownictwa centralnej części Sompolna. Obiekty te powstały z końcem XIX w., bądź zbudowane zostały na początku XX w. Ponadto włączono również stację kolei wąskotorowej wraz z sąsiadującymi zabudowaniami, które również powstały z pocz. XX w.

Następnie przeanalizowano pozostałą przestrzeń w mieście i zdefiniowano cztery dodatkowe jednostki, które w sumie pozwoliły zbudować intuicyjny i „naturalny” dla mieszkańca podział pozostałej części miasta. Proces delimitacji jednostek analitycznych Sompolna był złożony i długotrwały, niejednokrotnie granice jednostek wymagały korekt.

Tabela przedstawia podstawowe wnioski z przeprowadzonej analizy przestrzenno-funkcjonalnej miasta.

Tabela 6. Analiza wyznaczenia jednostek analitycznych na terenie Sompolna

Jednostka analityczna	Liczba ludności	% liczby ludności	Powierzchnia	% powier-zchni	Czy na obszarze występują zabytki wpisane do rejestru	Rodzaj dominującej zabudowy mieszkaniowej	Cechy charakterystyczne przestrzeni
Sompolno	3 640	34,5	620,45	4,52	tak	-	-
Sompolno – Centrum	1 219	11,6	56,17	0,41	tak	zabudowa śródmiejska	obszar silnie zabudowany
Sompolno – Południe	334	3,2	68,01	0,49	nie	jednorodzinna	duży udział sadów
Sompolno – Północ	506	4,8	354,24	0,61	nie	zagrodowa	duży udział gruntów ornych
Sompolno – Wschód	426	4,0	57,91	0,42	nie	jednorodzinna	brak
Sompolno - Zachód	1 155	11,0	84,12	2,58	tak	mieszana (jedno- i wielorodzinna)	tereny przemysłowo-gospodarcze

Źródło: opracowanie własne

W odniesieniu do miasta Sompolna zdefiniowano pięć jednostek analitycznych. „Sompolno – Centrum” obejmuje najstarszą część zabudowań Sompolna. Na obszarze tej jednostki znajduje się 5 zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru i są to:

- Ewangelicko - augsburgski kościół z I poł. XIX wieku zlokalizowany na ulicy 11 Listopada 6,

- Kościół rzymskokatolicki z I poł. XIX wieku zlokalizowany pod adresem 11 Listopada 2,
- Plebania kościoła z poł. XIX wieku na ulicy 11 Listopada,
- Ratusz z połowy XIX wieku, obecnie pod adresem Plac Wolności 26,
- Synagoga z końca XIX wieku.

Jest to najgęściej zaludniona część Sompolna (ponad 2 000 os./km²) i jednocześnie najmniejsza – zajmuje tylko około 10 % przestrzeni miasta. Na obszarze tym dominuje zabudowa śródmiejska z budynkami o trzech lub więcej kondygnacjach. Wiele pomieszczeń użytkowanych jest jako pawilony handlowo - usługowe.

Jednostka analityczna „Sompolno – Północ” zajmuje rozległy obszar na północ od centrum miasta charakteryzujący się wiejskim charakterem, na którym przeważa zagrodowa zabudowa. Obok gruntów rolnych, duży udział na tym obszarze zajmują również mokradła zlokalizowane w zachodniej części jednostki. Jest to największa jednostka analityczna i jednocześnie najłabiej zaludniona – 143 os./km². Jej południowo – zachodnią granicę wyznacza rzeka Ubiedza.

Osią kolejnej jednostki analitycznej – „Sompolno – Zachód” jest ulica 11 Listopada. Jest to druga najgęściej zaludniona jednostka analityczna koncentrująca około 30 % mieszkańców miasta. Wykazuje ona duże zróżnicowanie przestrzenne. Zabudowa ma zarówno jedno- jak i wielorodzinny charakter. Ten pierwszy obejmuje zabudowania ulic: Gustawa Morcinka, Stanisława Staszica, PCK oraz częściowo Świętej Barbary. Przy ostatniej zlokalizowane są również zabudowania wielorodzinne z trzema kondygnacjami, których powierzchnia użytkowa waha się od 800 do 1 600 m². Przy ulicy 11 Listopada zlokalizowane są również zakłady przemysłowe – w tym największy „ABC PAK” zajmujący się produkcją papierowych opakowań. Na obszarze tym znajduje się wpisany do rejestru zabytków cmentarz ewangelicki z połowy XX w., budynek Urzędu Miejskiego oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych.

Kolejna jednostka analityczna „Sompolno – Południe” znajduje się w południowej części miasta. Oś tej jednostki stanowi ulica Kaliska, zabudowania natomiast koncentrują się wzdłuż ulicy 500-lecia i odchodzących od niej mniejszych osiedlowych uliczek: Brzozowej, Lipowej i Kasztanowej. Mają one charakter zabudowy jednorodzinnej. Przez obszar tej jednostki biegną dwie drogi wojewódzkie: nr 263 i 266, które częściowo mają wspólny przebieg.

Ostatnia wydzielona jednostka analityczna: „Sompolno – Wschód” obejmuje obszar pomiędzy ulicami Błankową a Polną (zabudowania tej ulicy wchodzi jednak w skład jednostki analitycznej „Sompolno – Północ”). Zabudowa koncentruje się pomiędzy ulicami Błankową a 35-lecia PRL - w zachodniej części jednostki analitycznej, obejmując rozpościerające się pomiędzy nimi ulice: 1 Maja, Powstańców Wielkopolskich, ZWM, Gen. Zygmunta Taczanowskiego oraz Spacerową. Zabudowa ma tutaj w przeważającej części charakter zabudowy jednorodzinnej o dwóch kondygnacjach z powierzchnią użytkową około 100 m². Wschodnia część jednostki jest wyraźnie mniej zabudowana, a w przestrzeni dominują pola uprawne.

W wyniku przeprowadzonych analiz na obszarze gminy Sompolno wydzielono 25 jednostek analitycznych zaprezentowanych w tabeli 7. Największa jednostka analityczna pod względem liczby mieszkańców to Sompolno – Centrum, zamieszkała przez 11,57 % mieszkańców gminy Sompolno, zaś największa pod względem powierzchni zajmuje 14,20 % gminy – Lubstów.

Tabela 7. Wydzielone jednostki analityczne na terenie gminy Sompolno wraz z ich powierzchnią i liczbą ludności

Lp.	Nazwa jednostki analitycznej	Powierzchnia jednostki (w ha)	% powierzchni gminy	Liczba ludności	% liczby ludności gminy
1	Belny	604,18	4,40	214	2,03
2	Biele	496,88	3,62	384	3,64
3	Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek	1167,91	8,50	351	3,33
4	Koszary	426,13	3,10	146	1,39
5	Lubstów	1951,27	14,20	752	7,14
6	Lubstówek	413,17	3,01	272	2,58
7	Marcjanki	277,98	2,02	158	1,50
8	Marianowo	605	4,40	365	3,46
9	Mąkolno	565,89	4,12	586	5,56
10	Mostki	371,19	2,70	405	3,84
11	Nowa Wieś	799,24	5,82	667	6,33
12	Ośno Górne	586,41	4,27	311	2,95
13	Police	1213,1	8,83	155	1,47
14	Przystronie	452,39	3,29	265	2,52
15	Racięcice	610,82	4,45	452	4,29
16	Sompolinek	514,69	3,75	235	2,23
17	Stefanowo	353,83	2,58	257	2,44
18	Sycewo	515,31	3,75	295	2,80
19	Wierzbie	684,02	4,98	412	3,91
20	Zakrzewek	509,83	3,71	213	2,02
21	Sompolno – Centrum	55,69	0,41	1219	11,57
22	Sompolno – Południe	68,01	0,49	334	3,17
23	Sompolno – Północ	354,56	2,58	506	4,80
24	Sompolno – Wschód	57,91	0,42	426	4,04
25	Sompolno - Zachód	84,33	0,61	1155	10,96

Źródło: opracowanie własne

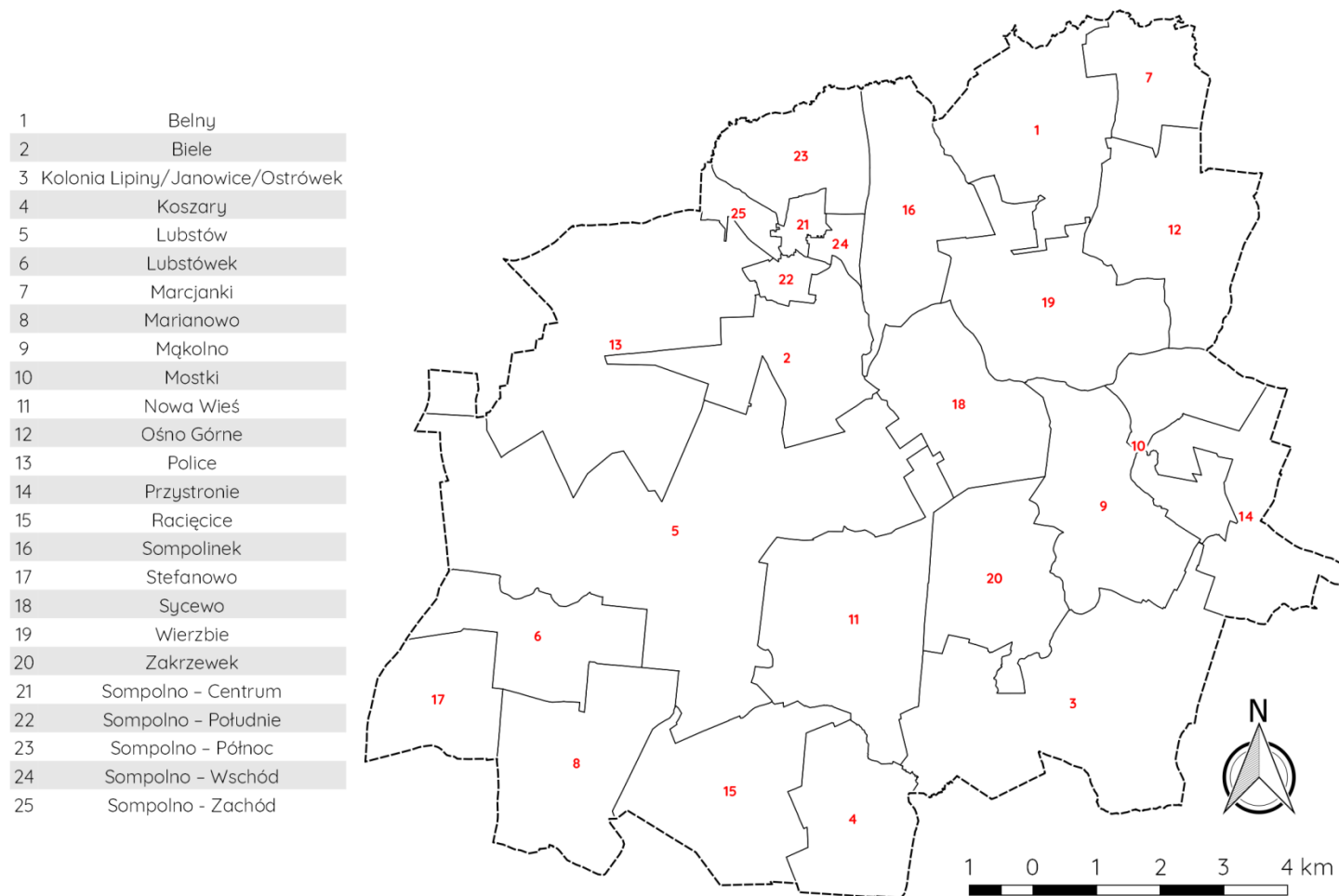
Autorzy niniejszego opracowania dążyli do tego, aby przeprowadzona analiza w sposób możliwie trafny odzwierciedlała znane i powszechnie dostrzegane zróżnicowanie w przestrzeni społecznej i infrastrukturalnej gminy Sompolno.

W kolejnej tabeli zaprezentowano sposób agregacji zebranych danych służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Podziałom uległo 5 ulic, które zostały podkreślone. Prośby o dane od jednostek, do których wystąpiono były adekwatne do wymienionych poniżej podziałów ulic. I tak np. dane dla ul. 11 Listopada zebrane były osobno dla numerów od 1 do 14 oraz osobno dla numerów od 15 i wzwyż. W podobny sposób podzielone zostały ulice: Błankowa, Piotrkowska, Kaliska i Warszawska. Należy zatem stwierdzić poprawność zebrania danych od poszczególnych instytucji.

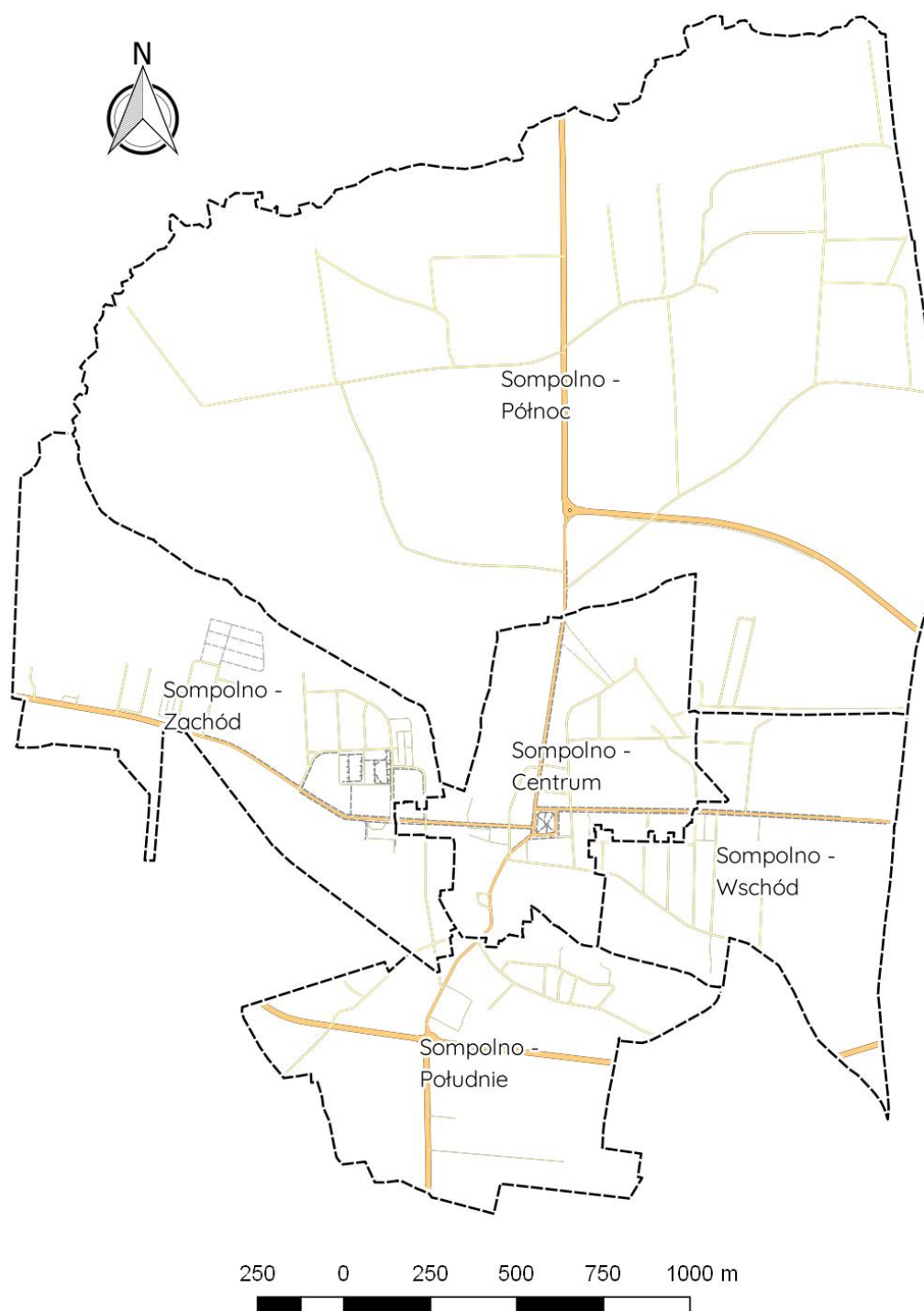
Tabela 8. Przynależność ulic oraz miejscowości do jednostek analitycznych na terenie gminy Sompolno

Nazwa jednostki analitycznej	Nazwa ulicy	Nazwa miejscowości
Belny		Ośno Podleśne, Spólnik
Biele		Bronisława, Nadjezioro, Zofia
Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek		Smólniki Mostowskie, Zdrojki, Radowo, Smolarnia, Kazubek, Suszewy
Koszary		Jażwiny, Klonowa
Lubstów		Błonawy, Młynek
Lubstówek		
Marcjanki		Drzewiec, Ryn
Marianowo		Jesionka, Łagiewniki
Mąkolno		Siedliska
Mostki		
Nowa Wieś		Grądy
Ośno Górne		Ośno Dolne, Marcinkowo
Police		Dąbrowa, Płoszewo
Przystronie		Paprocin, Piaski, Romanowo
Racięcice		Bagno, Kolonia Racięcice
Sompolinek		Olszewo, Szczerkowo, Wymysłowo, Józefowo
Stefanowo		
Sycewo		
Wierzbie		Kolonia Wierzbie
Zakrzewek		Czamża, Wroczewo
Sompolno - Centrum	11 Listopada, Błankowa, Henryka Sienkiewicza, Juliusza Słowackiego, Kaliska, Kolejowa, Kościelna, Krótka, Piotrkowska, Plac Wolności, Poczтовая, Poprzeczna, Warszawska	
Sompolno - Południe	500-lecia, Brzozowa, Kaliska, Kasztanowa, Lipowa, Ogrodowa	
Sompolno - Północ	Krycha, Kwiatowa, Leśna, Nadnotecka, Piotrkowska, Polna, Rozwenca, Zielona	
Sompolno - Wschód	1 Maja, 35-lecia PRL, Błankowa, Cmentarna, Powstańców Wlkp., Spacerowa, Taczanowskiego, Warszawska, ZWM	
Sompolno - Zachód	11 Listopada, Barbary, Fryderyka Skarbka, Gimnazjalna, Gustawa Morcinka, Jagodowa, PCK, Poziomkowa, Spokojna, Stanisława Staszica	

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 12. Podział Gminy Sompolno na jednostki analityczne

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 13. Podział Sompolna na jednostki analityczne na tle sieci drogowej
Źródło: opracowanie własne

SFERA SPOŁECZNA

W niniejszej diagnozie w ramach sfery społecznej przeanalizowano zjawiska: starzenia się społeczeństwa, wysokiej stopy bezrobocia, niewystarczającego wykształcenia osób bezrobotnych, wysokiego poziomu ubóstwa, niedożywienia dzieci i młodzieży, niepełnosprawności oraz przestępczości.

3.3. ZAAWANSOWANIE PROCESU STARZENIA SIĘ LUDNOŚCI

W rozdziale poddano analizie stosunek poszczególnych grup ekonomicznych ludności, zgodnie z założeniem, że ludność w wieku przedprodukcyjnym obejmuje osoby w wieku od urodzenia do 17 lat; ludność w wieku produkcyjnym – osoby od 18 lat do wieku emerytalnego (60 lat kobiety i 65 lat mężczyźni), a ludność w wieku poprodukcyjnym – osoby w wieku emerytalnym. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym oraz ludność w wieku poprodukcyjnym.

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku na terenie gminy Sompolno została przedstawiona w tabeli 9 z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny oraz poprodukcyjny. Biorąc pod uwagę przedstawione dane można stwierdzić, iż największy odsetek ludności gminy w analizowanym przedziale czasowym stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, dalej w wieku przedprodukcyjnym, a najmniejszą część stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym.

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym z roku na rok ulegała zmniejszeniu. Procentowy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności w analizowanych latach sukcesywnie malał, co jest niekorzystną sytuacją. Liczba osób w tej grupie ekonomicznej zmniejszyła się w latach 2004 – 2015 o niecałe 600 osób, czyli o 5,8 %. Była to największa procentowa różnica ze wszystkich grup ekonomicznych.

Odsetek ludności w wieku produkcyjnym najniższy był w 2004 r. – 61,0 %, a najwyższy w 2013 r. – 64,4 %. Po roku 2013 udział tej grupy wiekowej zaczął maleć.

Niekorzystnym zjawiskiem jest sukcesywnie rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Jedynie w 2010 r. liczba ludności tej grupy zmalała w ujęciu procentowym o 0,1 %. W latach 2004 – 2015 liczba osób omawianego zbioru wzrosła aż o 275 osób.

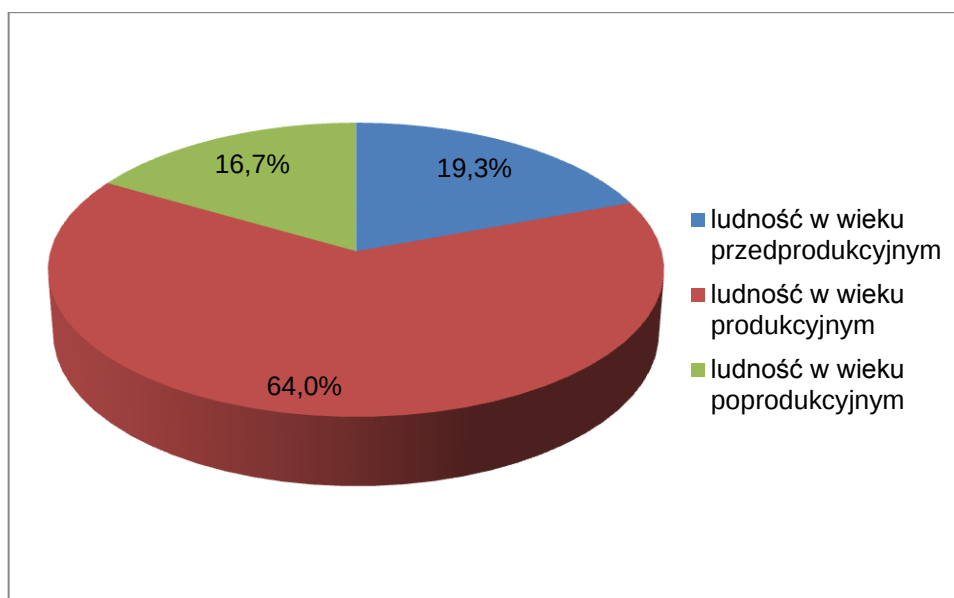
Biorąc pod uwagę powyższe dane należy określić sytuację demograficzną gminy Sompolno jako niekorzystną. W ostatnich 12 latach liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym malała, a poprodukcyjnym rosła. Negatywnym zjawiskiem jest również spadek liczby ludności osób w wieku produkcyjnym w ostatnich 3 latach analizy.

W porównaniu do powiatu konińskiego, na rok 2015 sytuacja demograficzna gminy Sompolno pod względem struktury ludności według ekonomicznych grup wieku jest niekorzystna, zaś w porównaniu do województwa wielkopolskiego porównywalna. W województwie wielkopolskim w roku 2015 ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 19,2 %, w wieku produkcyjnym 62,6 %, a w wieku poprodukcyjnym 18,2 %. W przypadku powiatu konińskiego struktura ludności kształtowała się następująco: ludność w wieku przedprodukcyjnym – 20,0 %, ludność w wieku produkcyjnym – 64,2 %, ludność w wieku poprodukcyjnym – 15,9 %.

Tabela 9. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w gminie Sompolno w latach 2004 - 2015

Rok	Ludność ogółem	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	%	Ludność w wieku produkcyjnym	%	Ludność w wieku poprodukcyjnym	%
2004	10 535	2 645	25,1	6 430	61,0	1 460	13,9
2005	10 543	2 562	24,3	6 509	61,7	1 472	14,0
2006	10 536	2 498	23,7	6 531	62,0	1 507	14,3
2007	10 471	2 414	23,1	6 548	62,5	1 509	14,4
2008	10 468	2 381	22,7	6 580	62,9	1 507	14,4
2009	10 458	2 313	22,1	6 627	63,4	1 518	14,5
2010	10 568	2 306	21,8	6 741	63,8	1 521	14,4
2011	10 556	2 249	21,3	6 758	64,0	1 549	14,7
2012	10 531	2 193	20,8	6 770	64,3	1 568	14,9
2013	10 554	2 152	20,4	6 801	64,4	1 601	15,2
2014	10 467	2 071	19,8	6 729	64,3	1 667	15,9
2015	10 418	2 013	19,3	6 670	64,0	1 735	16,7

Źródło: GUS

Ryc. 14. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Sompolno w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

3.3.1. Wskaźnik - udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze

Wskaźnik obrazujący udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze jest bardzo istotnym wskaźnikiem demograficznym. Pozwala ocenić stosunek grupy osób będących w wieku emerytalnym (dla kobiet – powyżej 60 lat, dla mężczyzn – powyżej 65 lat) do liczebności pozostałych grup wiekowych. Im więcej osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, tym mniej korzystna struktura ekonomiczna społeczeństwa, świadcząca o jego starzeniu się.

Na terenie gminy Sompolno odnotowano łącznie 1 694 osoby w wieku poprodukcyjnym, czyli 16,08 % w ogólnej liczbie ludności gminy. Najwięcej osób z tej grupy wiekowej znajduje się w jednostce Sompolno - Centrum – 223.

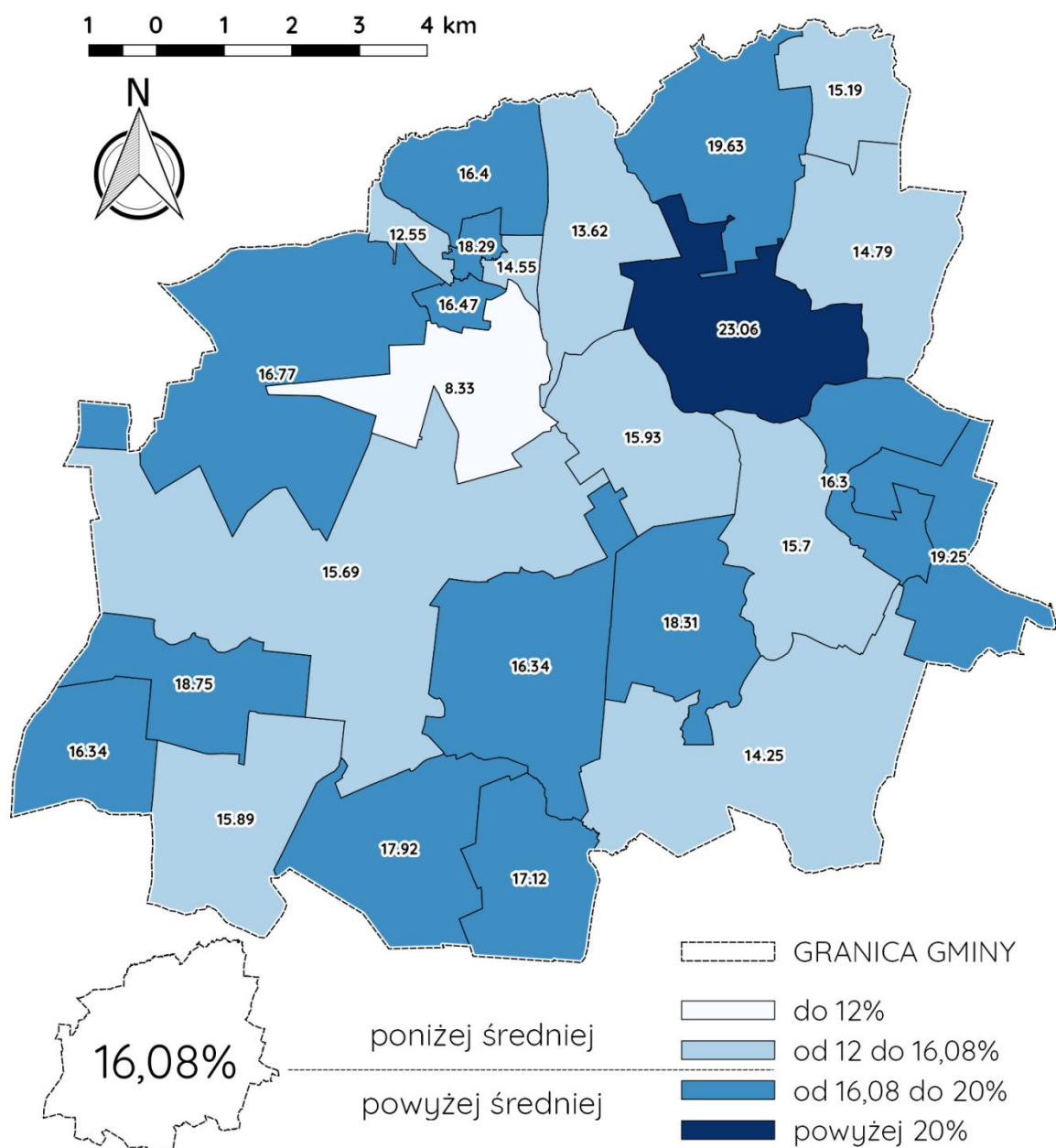
Średnią gminną w zakresie omawianego zjawiska przekroczyło 13 jednostek, przy czym w jednostkach: Sompolno – Centrum, Belny, Lubstówek, Przystronie, i Wierzbie przynajmniej 18 % to osoby w wieku poprodukcyjnym. W jednostce Biele nie występuje zjawisko starzenia się społeczeństwa.

Wszystkie jednostki, które charakteryzują się dużym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Tabela 10. Udział (%) osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2015 r.

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej)	Udział (%) osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze
1	Belny	214	42	19,63
2	Biele	384	32	8,33
3	Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek	351	50	14,25
4	Koszary	146	25	17,12
5	Lubstów	752	118	15,69
6	Lubstówek	272	51	18,75
7	Marcjanki	158	24	15,19
8	Marianowo	365	58	15,89
9	Mąkolno	586	92	15,70
10	Mostki	405	66	16,30
11	Nowa Wieś	667	109	16,34
12	Ośno Górne	311	46	14,79
13	Police	155	26	16,77
14	Przystronie	265	51	19,25
15	Racięcice	452	81	17,92
16	Sompolinek	235	32	13,62
17	Stefanowo	257	42	16,34
18	Sycewo	295	47	15,93
19	Wierzbie	412	95	23,06
20	Zakrzewek	213	39	18,31
	Sompolno	3 640	568	15,60
21	Sompolno – Centrum	1 219	223	18,29
22	Sompolno – Południe	334	55	16,47
23	Sompolno – Północ	506	83	16,40
24	Sompolno – Wschód	426	62	14,55
25	Sompolno - Zachód	1 155	145	12,55
	suma	10 535	1 694	16,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie

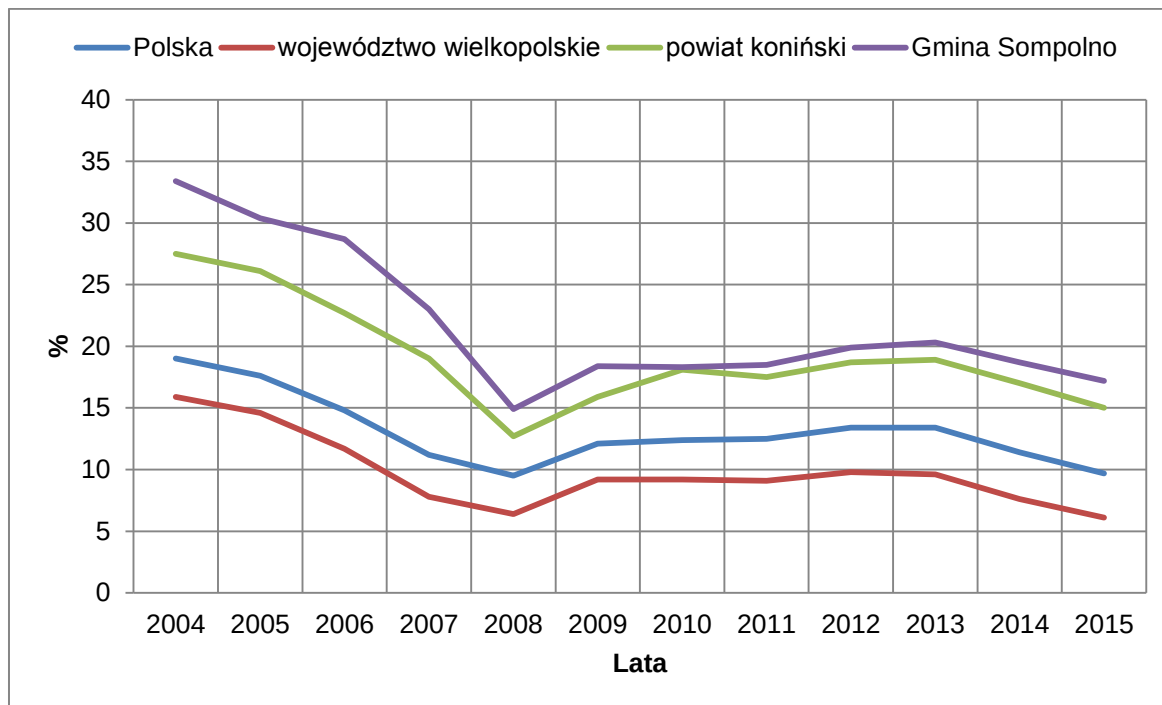
Ryc. 15. Udział (%) osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne

3.4 PROBLEMY RYNKU PRACY

Zgodnie z danymi GUS stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce wyniosła na koniec 2015 roku 9,8 % i była wyższa, niż wskaźnik dla województwa wielkopolskiego, kształtujący się na poziomie 6,1 %. Bezrobocie na terenie powiatu konińskiego wyniosło 15 %, co oznacza, że było wyższe, niż na terenie kraju i ponad dwukrotnie wyższe, niż w województwie. Analiza danych z lat 2004 - 2015 pozwala stwierdzić, że stopa bezrobocia

na terenie gminy Sompolno jest wyższa, niż we wszystkich wymienionych wyżej jednostkach i wyniosła na koniec 2015 r. 17,2 %. Zjawisko zostało przedstawione w formie ryciny. W porównaniu do roku 2004 bezrobocie na obszarze gminy Sompolno spadło, podobnie jak i w przypadku pozostałych charakteryzowanych jednostek. Najwyższa stopa bezrobocia na terenie gminy Sompolno była w 2004 r. – 33,4 %, zaś najniższa w 2008 r. – 14,9 %.

Ryc. 16. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004 - 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Sompolno zgodnie z danymi GUS na 2015 r. wynosiło 3 319 zł na 1 osobę, czyli 79,9 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce (4 151 zł).

3.4.1. Wskaźnik - udział osób bezrobotnych w liczbie ludności na danym obszarze

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie, według stanu na 31.12.2015 r. na terenie gminy Sompolno zarejestrowanych było 639 bezrobotnych. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono poniżej. Analizując dane bezwzględne stwierdza się, iż najwięcej osób bezrobotnych odnotowano w jednostce analitycznej Sompolno – Centrum – 108. Tylko jedna osoba bezrobotna mieszka w jednostce Police.

W analizowanym obszarze udział bezrobotnych w liczbie ludności ogółem wyniósł średnio na terenie gminy 9,38%.

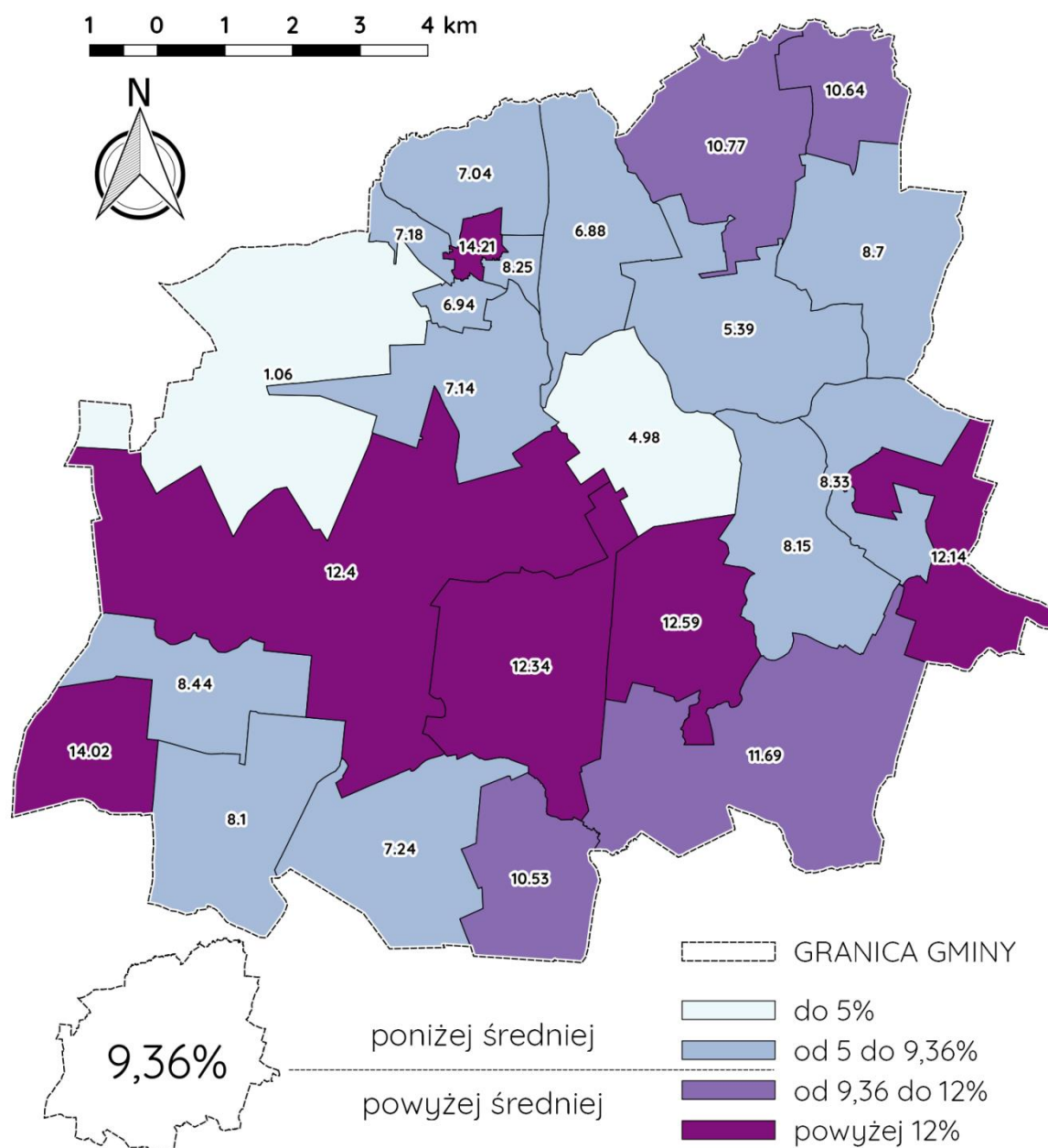
Średnią gminną w zakresie bezrobocia przekroczyło 10 jednostek. Problem bezrobocia badając wewnętrznie w największym stopniu występuje w jednostce – Sompolno - Centrum – 14,21 % oraz Stefanowo – 14,02 %.

Wszystkie jednostki, które charakteryzują się dużą liczbą osób bezrobotnych w odniesieniu do osób w wieku produkcyjnym zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Tabela 11. Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2015 r.

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64, lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba osób bezrobotnych	Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	Belny	130	14	10,77
2	Biele	252	18	7,14
3	Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek	231	27	11,69
4	Koszary	95	10	10,53
5	Lubstów	484	60	12,40
6	Lubstówek	154	13	8,44
7	Marcjanki	94	10	10,64
8	Marianowo	247	20	8,10
9	Mąkolno	405	33	8,15
10	Mostki	252	21	8,33
11	Nowa Wieś	397	49	12,34
12	Ośno Górne	184	16	8,70
13	Police	94	1	1,06
14	Przystronie	173	21	12,14
15	Racięcice	290	21	7,24
16	Sompolinek	160	11	6,88
17	Stefanowo	164	23	14,02
18	Sycewo	201	10	4,98
19	Wierzbie	241	13	5,39
20	Zakrzewek	135	17	12,59
	Sompolno	2 442	231	9,46
21	Sompolno – Centrum	760	108	14,21
22	Sompolno – Południe	216	15	6,94
23	Sompolno – Północ	341	24	7,04
24	Sompolno – Wschód	303	25	8,25
25	Sompolno - Zachód	822	59	7,18
suma		6 825	639	9,36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Urzędu Miejskiego w Sompolnie i Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie

Ryc. 17. Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne

3.4.2. Wskaźnik - udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze

Na terenie gminy Sompolno zarejestrowanych było 226 osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym z końcem 2015 r. Wg bezwzględnych wartości stwierdza się, iż najwięcej osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym odnotowano w jednostce Sompolno – Centrum - 46.

Liczbę osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym porównano do liczby osób bezrobotnych na danym obszarze. Udział bezrobotnych z wykształceniem

podstawowym na terenie gminy Sompolno wyniósł 35,37 %, co znaczy, że średnio co 3 bezrobotny mieszkaniec gminy posiada braki edukacyjne.

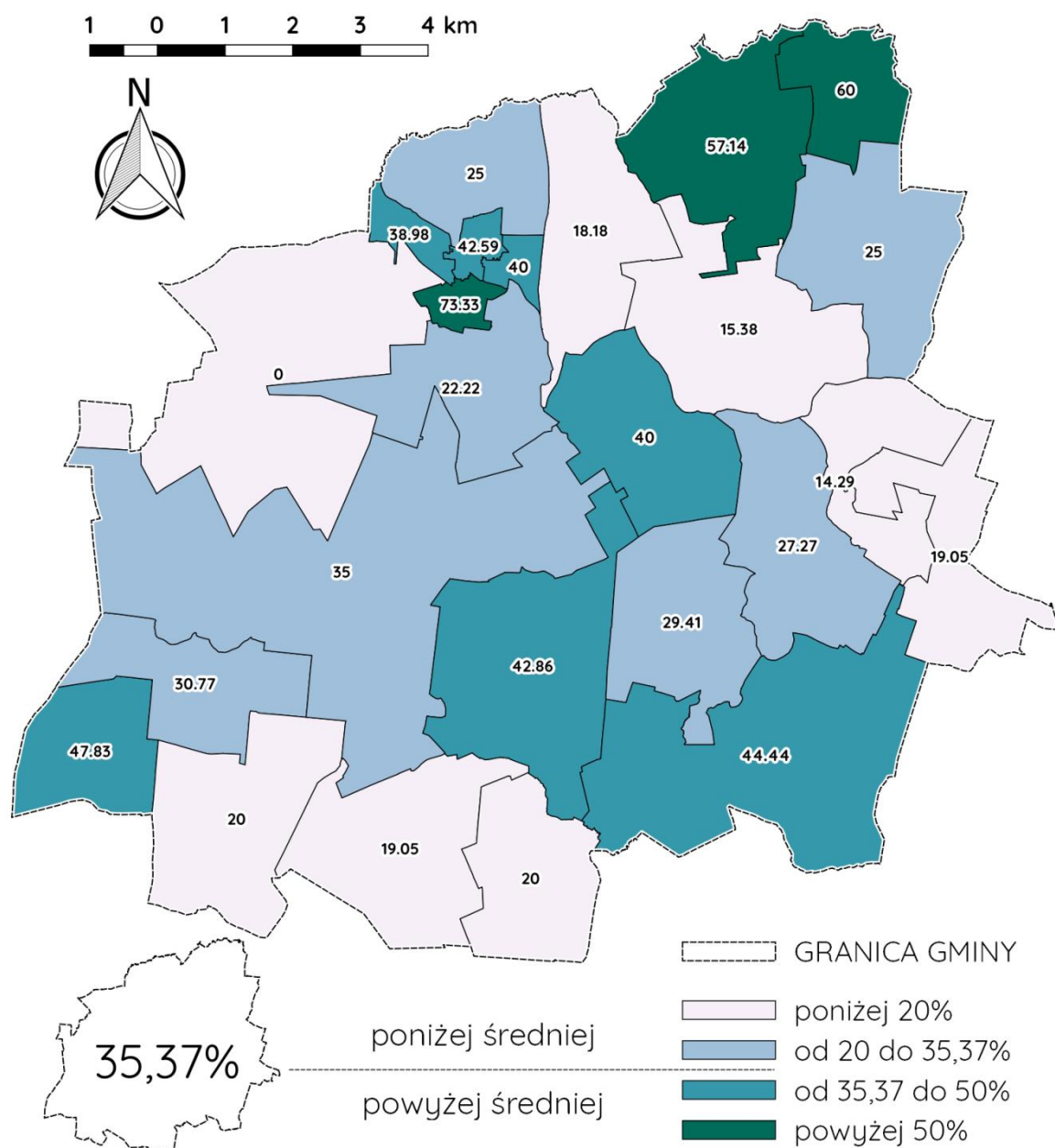
Średnią gminną w zakresie bezrobotnych z podstawowym wykształceniem przekroczyło 10 jednostek. Badane zjawisko w największym stopniu odnotowano w jednostce Sompolno - Południe – 73,3 % oraz Marcjanki i Belny.

Wszystkie jednostki, które charakteryzują się dużą liczbą osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w odniesieniu do ogólnej liczby osób bezrobotnych zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Tabela 12. Udział (%) osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze w 2015 r.

Lp.	Miejscowość	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym	Udział (%) osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze
1	Belny	14	8	57,14
2	Biele	18	4	22,22
3	Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek	27	12	44,44
4	Koszary	10	2	20,00
5	Lubstów	60	21	35,00
6	Lubstówek	13	4	30,77
7	Marcjanki	10	6	60,00
8	Marianowo	20	4	20,00
9	Mąkolno	33	9	27,27
10	Mostki	21	3	14,29
11	Nowa Wieś	49	21	42,86
12	Ośno Górne	16	4	25,00
13	Police	1	0	0,00
14	Przystronie	21	4	19,05
15	Racięcice	21	4	19,05
16	Sompolinek	11	2	18,18
17	Stefanowo	23	11	47,83
18	Sycewo	10	4	40,00
19	Wierzbie	13	2	15,38
20	Zakrzewek	17	5	29,41
	Sompolno	231	96	41,56
21	Sompolno – Centrum	108	46	42,59
22	Sompolno – Południe	15	11	73,33
23	Sompolno – Północ	24	6	25,00
24	Sompolno – Wschód	25	10	40,00
25	Sompolno - Zachód	59	23	38,98
	suma	639	226	35,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie

Ryc. 18. Udział (%) osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne

3.5. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI I GOSPODARSTW DOMOWYCH

W celu oszacowania samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, pozyskano dane z Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sompolnie. Placówka podejmuje działania pomocowe w ramach 5 rejonów opiekuńczych. MGOPS realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znalazły wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sompolnie prowadzi świadczenia

w zakresie: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz dodatków mieszkaniowych.

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie ich pokonać, wspiera zaspokojenie niezbędnych potrzeb i umożliwia życie w godnych warunkach. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym, zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie, poprzez podejmowanie działań usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Osoba lub rodzina ubiegająca się o pomoc społeczną, może zgłosić się do Ośrodka Pomocy Społecznej. Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają uprzednio przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Decyzje w sprawach świadczeń pomocy społecznej wydawane są w formie pisemnej. Od każdej decyzji służy prawo odwołania. Prawo do świadczeń przysługuje osobom i rodzinom, których dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej.

MGOPS w Sompolnie udziela pomocy społecznej z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomoc społeczna przewiduje następujące świadczenia pieniężne:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy,
- specjalny zasiłek celowy.

3.5.1. Wskaźnik - udział gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogólnej liczbie gospodarstw domowych na danym obszarze

Samowystarczalność ekonomiczną gospodarstw domowych odzwierciedla wskaźnik dotyczący udziału gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogólnej liczbie gospodarstw domowych danego obszaru. We wskaźniku znalazły się informacje dotyczące częstotliwości pobieranych

świadczeń w poszczególnych jednostkach. Oznacza to, że pewna część gospodarstw domowych w gminie nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie, bez pomocy MGOPS.

Na obszarze charakteryzowanej gminy wg danych MGOPS w Sompolnie zarejestrowano z końcem 2015 r. 381 gospodarstw domowych, które pobierały zasiłki. W odniesieniu do ogólnej liczby gospodarstw domowych na terenie gminy otrzymano wartość wskaźnika na poziomie 14,92 %.

Analizując wartości bezwzględne najwięcej gospodarstw domowych pobierających zasiłki odnotowano w jednostce Sompolno - Centrum – 81, a w całym mieście Sompolno aż 153. Średnią gminną w zakresie pobranych zasiłków przekroczyło 7 jednostek. Badane zjawisko w kontekście udziału procentowego w największym stopniu odnotowano w jednostce Sompolno – Centrum, Sompolinek i Marcjanki oraz Racięcice. Wszystkie wymienione powyżej jednostki przekroczyły próg 20 %.

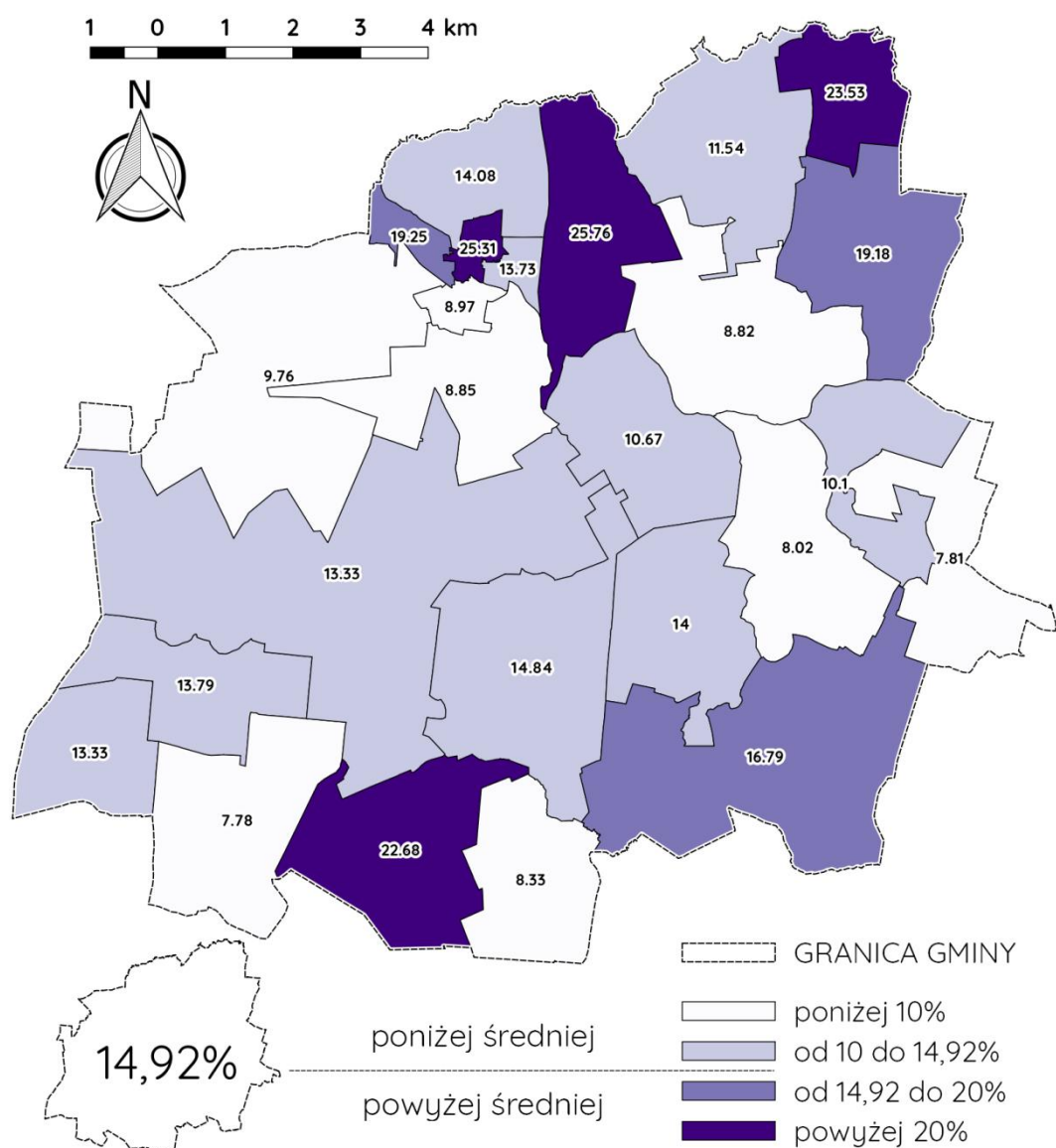
Jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą liczbą gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogólnej liczby gospodarstw domowych oznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Tabela 13. Udział (%) gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogólnej liczby gospodarstw domowych na danym obszarze w 2015 r.

Lp.	Miejscowość	Liczba gospodarstw domowych	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych	Udział (%) gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogólnej liczby gospodarstw domowych na danym obszarze
1	Belny	52	6	11,54
2	Biele	113	10	8,85
3	Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek	131	22	16,79
4	Koszary	36	3	8,33
5	Lubstów	195	26	13,33
6	Lubstówek	58	8	13,79
7	Marcjanki	34	8	23,53
8	Marianowo	90	7	7,78
9	Mąkolno	187	15	8,02
10	Mostki	99	10	10,10
11	Nowa Wieś	128	19	14,84
12	Ośno Górne	73	14	19,18
13	Police	41	4	9,76
14	Przystronie	64	5	7,81
15	Racięcice	97	22	22,68
16	Sompolinek	66	17	25,76
17	Stefanowo	60	8	13,33
18	Sycewo	75	8	10,67
19	Wierzbie	102	9	8,82
20	Zakrzewek	50	7	14,00
	Sompolno	803	153	19,05
21	Sompolno – Centrum	320	81	25,31
22	Sompolno – Południe	78	7	8,97
23	Sompolno – Północ	142	20	14,08

Lp.	Miejscowość	Liczba gospodarstw domowych	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych	Udział (%) gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogólnej liczby gospodarstw domowych na danym obszarze
24	Sompolno – Wschód	102	14	13,73
25	Sompolno - Zachód	161	31	19,25
suma		2 554	381	14,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Urzędu Miejskiego w Sompolnie i Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sompolnie

Ryc. 19. Udział (%) gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogólnej liczby gospodarstw domowych na danym obszarze w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne

3.5.2. Wskaźnik - udział (%) dzieci do 17 lat korzystających z dożywiania w ogóle liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym na danym obszarze

Niedożywienie wynika najczęściej z trudnej sytuacji materialnej rodziny. Problem ten dotyka osoby dorosłe, a także dzieci w okresie uczęszczania do szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Zjawisko niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich wpisuje się w problem charakteryzowanej jednostki. Gmina Sompolno udziela wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150 % kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy. Dlatego też poniżej zdecydowano się zaprezentować wskaźnik dotyczący udziału dzieci do lat 17, które korzystają z dożywiania w ich ogólnej liczbie w danej jednostce analitycznej.

W gminie Sompolno odnotowano łącznie 218 osób do 17 roku życia, które korzystały z dożywiania w placówkach oświaty. Oznacza to, że średnio co 10 osoba będąca w wieku przedprodukcyjnym korzystała z tej pomocy.

Analizując wartości bezwzględne najwięcej osób do lat 17 korzystających z dożywiania odnotowano w jednostce analitycznej Sompolno - Centrum – 31 oraz w Lubstowie – 22.

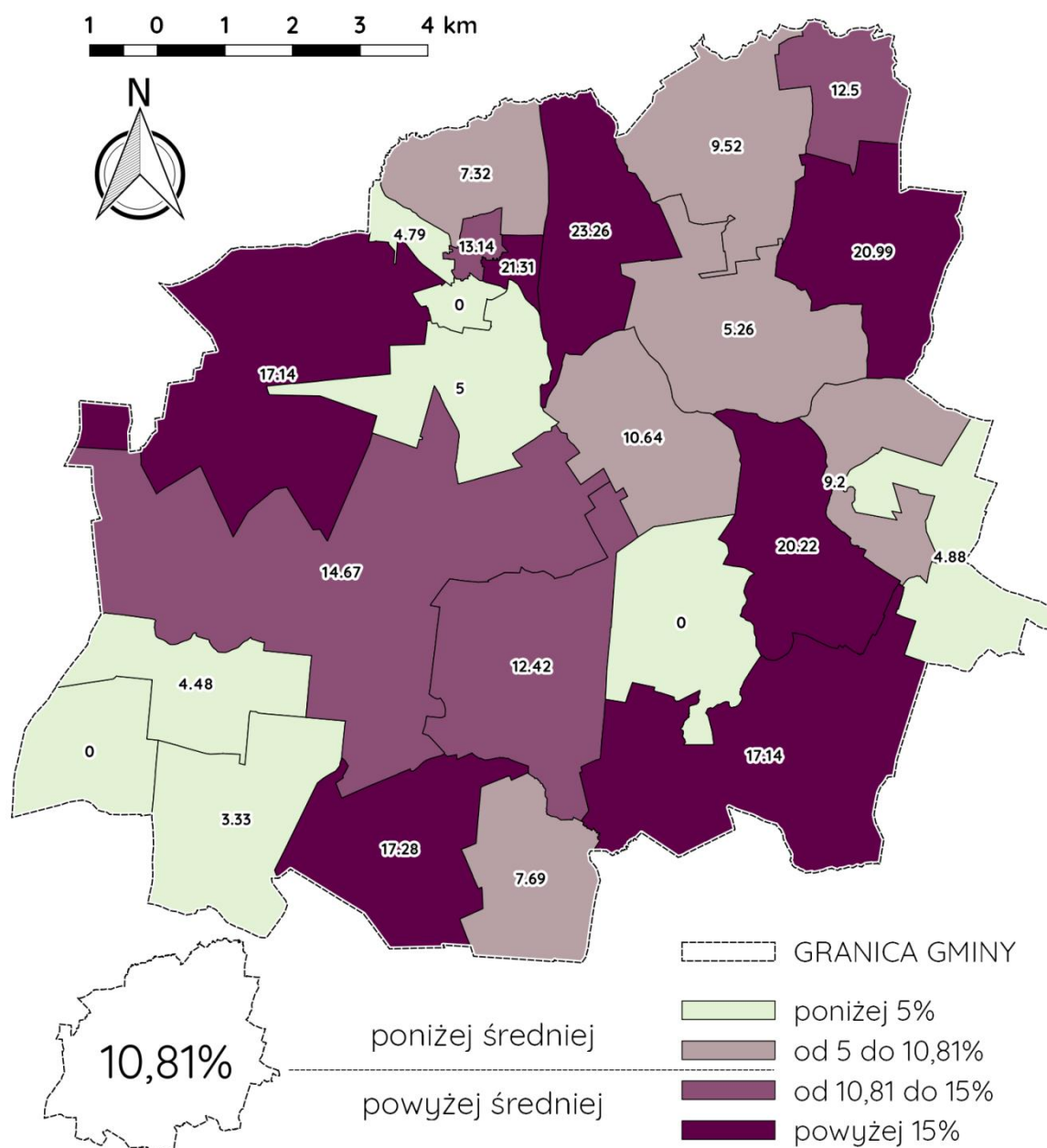
Średnią gminną w zakresie pobranych zasiłków przekroczyło 11 jednostek. Analizując podany wskaźnik, stwierdza się zanotowane najwyższe wartości w jednostkach: Sompolinek, Sompolno – Wschód, Ośno Górne i Mąkolno.

Wszystkie miejscowości, które charakteryzują się dużą liczbą osób do lat 17 korzystających z dożywiania w ogóle liczby ludności w tym wieku oznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Tabela 14. Udział (%) dzieci do 17 lat korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności w wieku przedprodukcyjnym na danym obszarze w 2015 r.

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Liczba dzieci do 17 lat korzystających z dożywiania	Udział (%) dzieci do 17 lat korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności w wieku przedprodukcyjnym na danym obszarze
1	Belny	42	4	9,52
2	Biele	100	5	5,00
3	Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek	70	12	17,14
4	Koszary	26	2	7,69
5	Lubstów	150	22	14,67
6	Lubstówek	67	3	4,48
7	Marcjanki	40	5	12,50
8	Marianowo	60	2	3,33
9	Mąkolno	89	18	20,22
10	Mostki	87	8	9,20
11	Nowa Wieś	161	20	12,42
12	Ośno Górne	81	17	20,99
13	Police	35	6	17,14
14	Przystronie	41	2	4,88
15	Racięcice	81	14	17,28
16	Sompolinek	43	10	23,26
17	Stefanowo	51	0	0,00
18	Sycewo	47	5	10,64
19	Wierzbie	76	4	5,26
20	Zakrzewek	39	0	0,00
	Sompolno	630	59	9,37
21	Sompolno – Centrum	236	31	13,14
22	Sompolno – Południe	63	0	0,00
23	Sompolno – Północ	82	6	7,32
24	Sompolno – Wschód	61	13	21,31
25	Sompolno - Zachód	188	9	4,79
suma		2 016	218	10,81

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Urzędu Miejskiego w Sompolnie i Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sompolnie

Ryc. 20. Udział (%) dzieci do 17 lat korzystających z dożywiania w ogólnej liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym na danym obszarze w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne

3.5.3. Wskaźnik - liczba osób niepełnosprawnych na 1 tys. osób na danym obszarze

Posiadając dane od MGOPS w Sompolnie za 2015 r. w zakresie liczby osób niepełnosprawnych zdecydowano się przedstawić wskaźnik określający liczbę osób niepełnosprawnych w danej jednostce w ogólnej liczby ludności. Wskaźnik ten nie miał na celu założenia – tam gdzie więcej osób niepełnosprawnych tym gorzej, ale raczej – tam gdzie więcej osób niepełnosprawnych tym większa potrzeba niesienia pomocy tym osobom w pokonywaniu barier.

Obszar gminy Sompolno zamieszkuje 137 osób niepełnosprawnych, korzystających z pomocy MGOPS. W przeliczeniu przez liczbę ludności całej gminy średnio na 1 tys. osób 13 osób to niepełnosprawni.

Największą liczbę osób niepełnosprawnych odnotowano w jednostce analitycznej Sompolno - Centrum – 33 i była to zdecydowanie największa liczba.

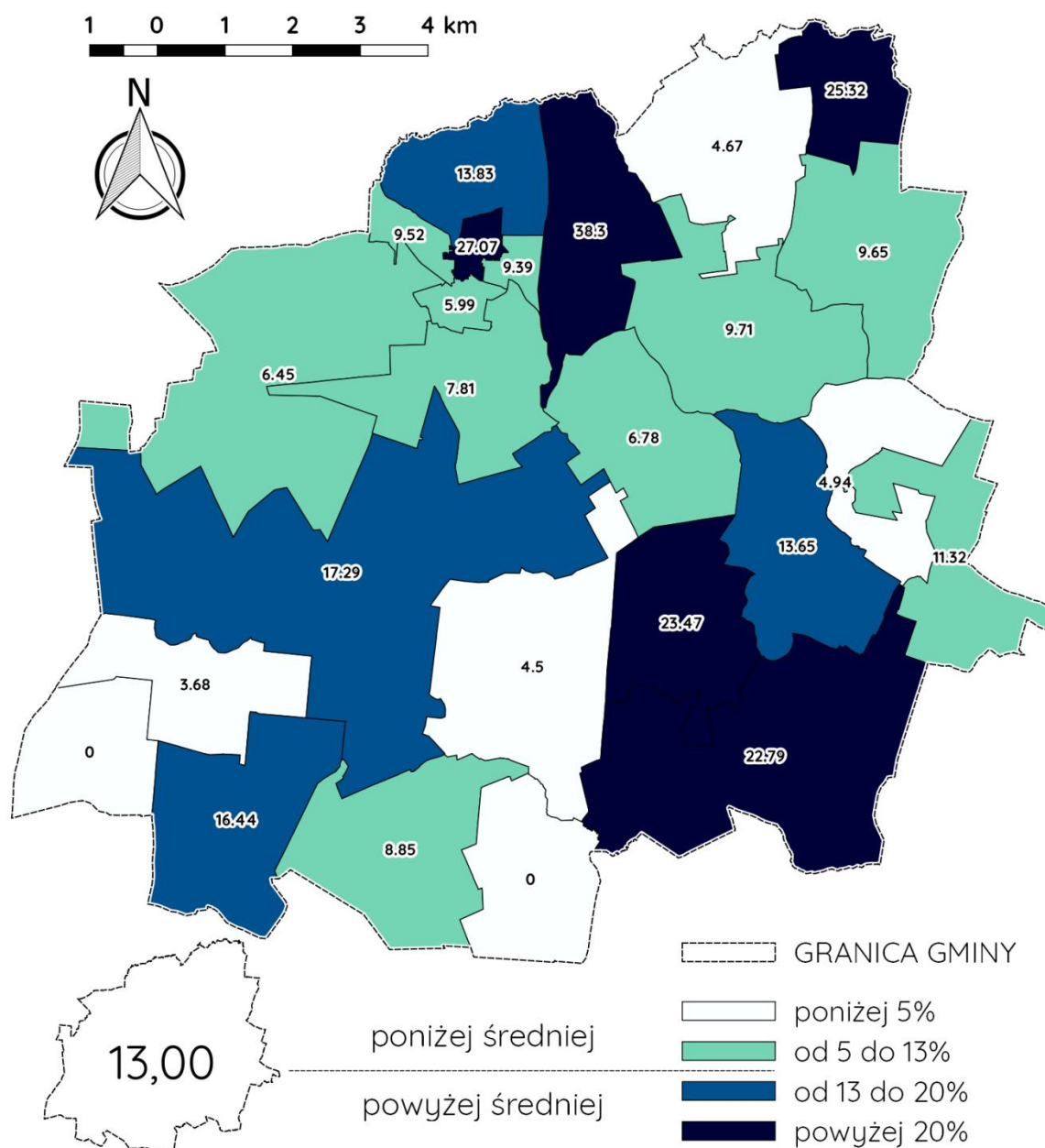
Średnią gminną przekroczyło 9 jednostek. Najwyższe wartości zaproponowanego wskaźnika otrzymano w jednostkach: Sompolinek – 38,3 oraz Sompolno – Centrum – 27,07.

Wszystkie jednostki, które charakteryzują się dużą liczbą osób niepełnosprawnych w odniesieniu do ogólnej liczby osób oznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Tabela 15. Liczba osób niepełnosprawnych na 1 tys. osób na danym obszarze w 2015 r.

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Liczba osób niepełnosprawnych	Liczba osób z niepełnosprawnością na 1 tys. osób na danym obszarze
1	Belny	214	1	4,67
2	Biele	384	3	7,81
3	Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek	351	8	22,79
4	Koszary	146	0	0,00
5	Lubstów	752	13	17,29
6	Lubstówek	272	1	3,68
7	Marcjanki	158	4	25,32
8	Marianowo	365	6	16,44
9	Mąkolno	586	8	13,65
10	Mostki	405	2	4,94
11	Nowa Wieś	667	3	4,50
12	Ośno Górne	311	3	9,65
13	Police	155	1	6,45
14	Przystronie	265	3	11,32
15	Racięcice	452	4	8,85
16	Sompolinek	235	9	38,30
17	Stefanowo	257	0	0,00
18	Sycowo	295	2	6,78
19	Wierzbie	412	4	9,71
20	Zakrzewek	213	5	23,47
	Sompolno	3 640	57	15,66
21	Sompolno – Centrum	1 219	33	27,07
22	Sompolno – Południe	334	2	5,99
23	Sompolno – Północ	506	7	13,83
24	Sompolno – Wschód	426	4	9,39
25	Sompolno - Zachód	1155	11	9,52
suma		10 535	137	13,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Urzędu Miejskiego w Sompolnie i Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sompolnie

Ryc. 21. Liczba osób niepełnosprawnych na 1 tys. osób na danym obszarze w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne

3.6. POZIOM BEZPIECZEŃSTWA

Jednym z istotnych zadań w zakresie poziomu życia ludności jest zapewnienie odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa. Analizując poziom bezpieczeństwa na terenie gminy Sompolno warto odnieść się do średnich statystycznych dla jednostek samorządowych wyższego szczebla. Zaznacza się, że dla analizowanej gminy w odniesieniu do 1 tys. mieszkańców średnie wartości z zakresu: przestępstw ogółem, przestępstw o charakterze kryminalnym, gospodarczym oraz przeciwko mieniu są niższe w porównaniu

do województwa oraz kraju, zaś w odniesieniu do przestępstw drogowych - prawie dwukrotnie wyższe (wg danych polskawliczbach.pl). Podkreślić również należy podobny wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Sompolno, jak i w województwie wielkopolskim.

3.6.1. Wskaźnik – liczba przestępstw kryminalnych na 1 tys. osób popełnionych na danym obszarze

Jako miernik obrazujący zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców gminy Sompolno przyjęto liczbę przestępstw kryminalnych.

W świetle zebranych danych od Komisariatu Policji w Sompolnie za rok 2015 odnoszących się do liczby przestępstw kryminalnych na terenie gminy Sompolno wnioskuje się ich łączną sumę w liczbie 110.

Średnią gminną przekroczyło 12 jednostek, przy czym największy procentowy udział omawianego zjawiska wystąpił w jednostce Police – 25,81 i była to zdecydowanie najwyższa wartość wskaźnika.

Najwięcej przestępstw kryminalnych w odniesieniu do wartości bezwzględnych odnotowano w jednostce analitycznej Sompolno – Zachód – 20 oraz Sompolno – Centrum – 13.

Zaznacza się, że łącznie w mieście Sompolno zarejestrowano 44 przestępstwa kryminalne, zatem stwierdza się wyższą przestępczość w mieście, niż na terenach wiejskich.

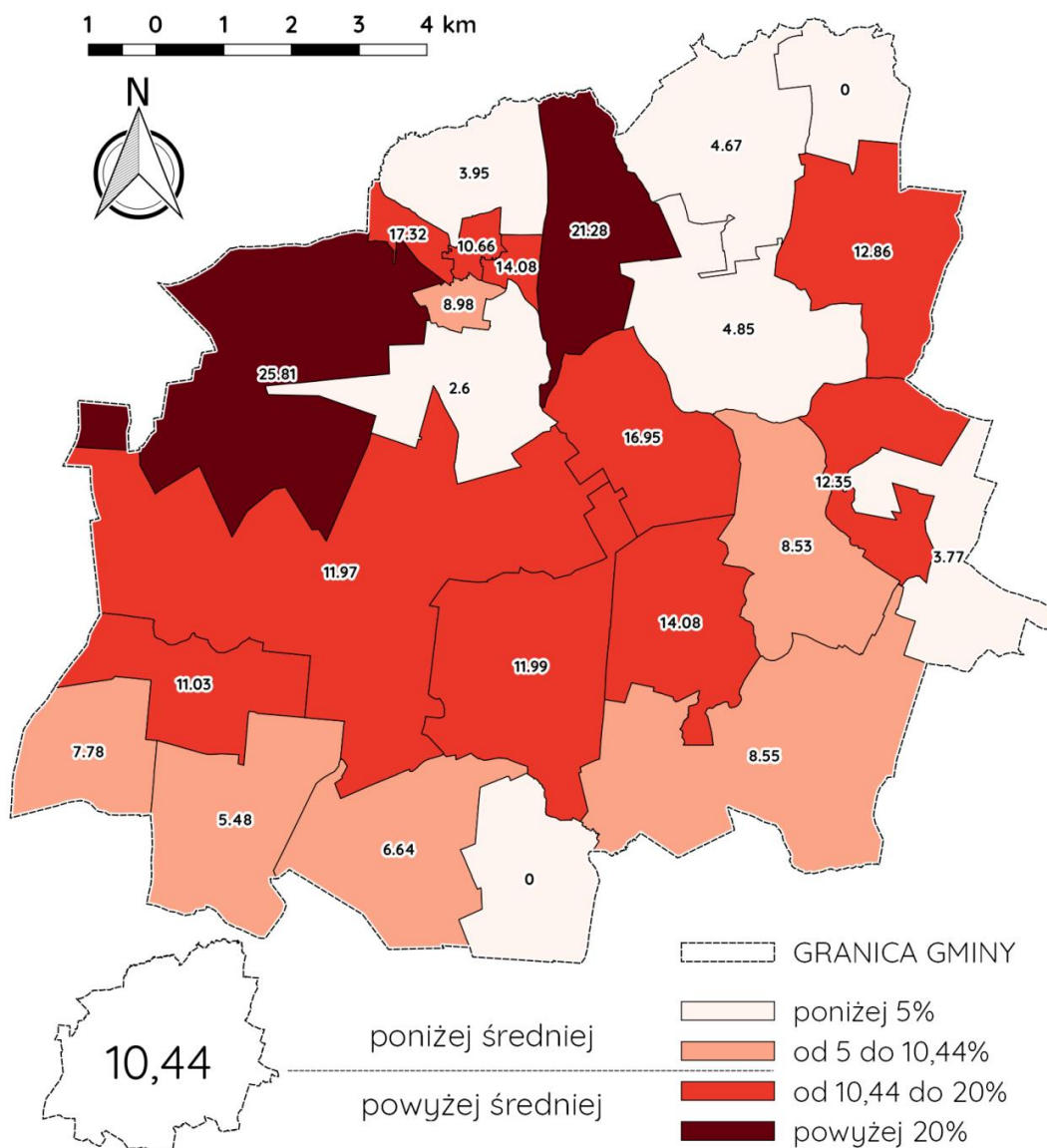
Wszystkie jednostki, w których zdiagnozowano wartość mniej korzystną niż średnia dla gminy Sompolno oznaczono pomarańczowym tłem.

Tabela 16. Ilość przestępstw kryminalnych na 1 tys. osób popełnionych na danym obszarze w 2015 r.

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Liczba przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze	Liczba przestępstw kryminalnych na 1 tys. osób popełnionych na danym obszarze
1	Belny	214	1	4,67
2	Biele	384	1	2,60
3	Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek	351	3	8,55
4	Koszary	146	0	0,00
5	Lubstów	752	9	11,97
6	Lubstówek	272	3	11,03
7	Marcjanki	158	0	0,00
8	Marianowo	365	2	5,48
9	Mąkolno	586	5	8,53
10	Mostki	405	5	12,35
11	Nowa Wieś	667	8	11,99
12	Ośno Górne	311	4	12,86
13	Police	155	4	25,81
14	Przystronie	265	1	3,77
15	Racięcice	452	3	6,64
16	Sompolinek	235	5	21,28
17	Stefanowo	257	2	7,78
18	Sycewo	295	5	16,95
19	Wierzbie	412	2	4,85

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Liczba przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze	Liczba przestępstw kryminalnych na 1 tys. osób popełnionych na danym obszarze
20	Zakrzewek	213	3	14,08
	Sompolno	3 640	44	12,09
21	Sompolno – Centrum	1 219	13	10,66
22	Sompolno – Południe	334	3	8,98
23	Sompolno – Północ	506	2	3,95
24	Sompolno – Wschód	426	6	14,08
25	Sompolno - Zachód	1 155	20	17,32
	suma	10 535	110	10,44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Komisariatu Policji w Sompolnie

Ryc. 22. Liczba niebieskich kart na 100 osób na danym obszarze w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne

SFERA ŚRODOWISKOWA

3.7. ŚWIADOMOŚĆ EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW

Jednym z istotnych aspektów w zakresie jakości środowiska przyrodniczego jest świadomość ekologiczna mieszkańców. Zjawisko to postarano się przedstawić za pomocą danych liczbowych nawiązujących do segregacji odpadów, bądź ich braku.

3.7.1. Wskaźnik – udział gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych w ogóle liczby gospodarstw domowych na danym obszarze

Posiadając dane od Urzędu Miejskiego w Sompolnie za 2015 r. w zakresie liczby oraz rodzajów gospodarstw domowych zdecydowano się przedstawić wskaźnik określający udział gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych w ogóle liczby gospodarstw domowych na danym obszarze.

Na terenie gminy Sompolno znajduje się 2 554 gospodarstw domowych ogółem, w tym 2 430 gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych. Oznacza to, że 95,14 % gospodarstw domowych na terenie gminy segreguje odpady.

Największą liczbę gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów zmieszanych odnotowano w jednostce analitycznej Sompolno – Centrum – 22 gospodarstwa. Aż w 4 jednostkach analitycznych spośród 5 na terenie miasta odnotowano niekorzystną świadomość ekologiczną mieszkańców w zakresie segregacji odpadów.

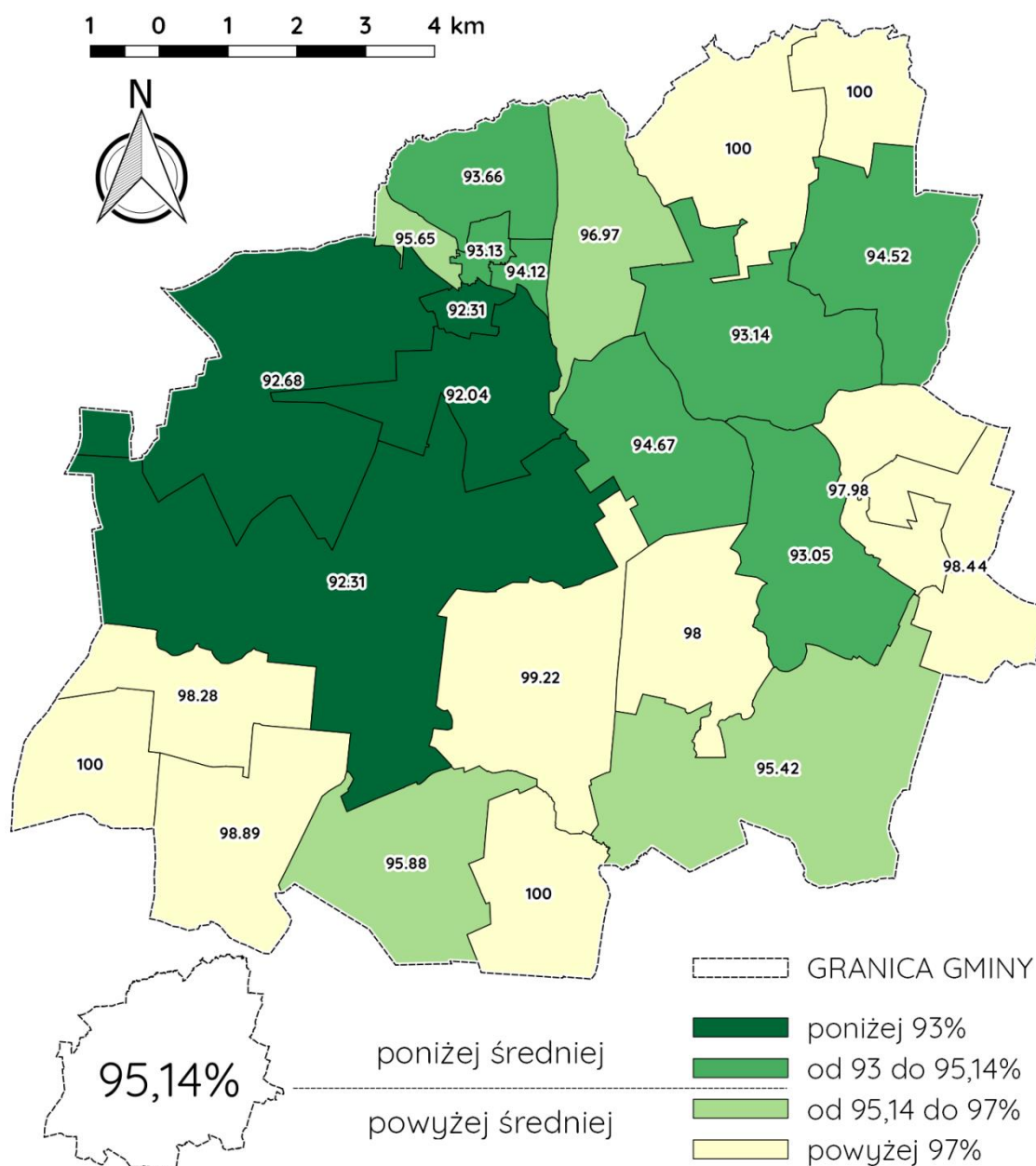
W 11 jednostkach stwierdzono średnią poniżej gminnej. Najniższą wartość otrzymano w jednostce Biele - 92,04 %.

Wszystkie jednostki, które charakteryzują się niskim udziałem gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych w odniesieniu do ogólnej liczby gospodarstw oznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Tabela 17. Udział (%) gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych w ogólnej liczbie gospodarstw domowych na danym obszarze w 2015 r.

Lp.	Miejscowość	Liczba gospodarstw domowych ogółem	Liczba gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych	Udział (%) gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych w ogólnej liczbie gospodarstw domowych na danym obszarze
1	Belny	52	52	100,00
2	Biele	113	104	92,04
3	Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek	131	125	95,42
4	Koszary	36	36	100,00
5	Lubstów	195	180	92,31
6	Lubstówek	58	57	98,28
7	Marcjanki	34	34	100,00
8	Marianowo	90	89	98,89
9	Mąkolno	187	174	93,05
10	Mostki	99	97	97,98
11	Nowa Wieś	128	127	99,22
12	Ośno Górne	73	69	94,52
13	Police	41	38	92,68
14	Przystronie	64	63	98,44
15	Racięcice	97	93	95,88
16	Sompolinek	66	64	96,97
17	Stefanowo	60	60	100,00
18	Sycewo	75	71	94,67
19	Wierzbie	102	95	93,14
20	Zakrzewek	50	49	98,00
	Sompolno	803	753	93,77
21	Sompolno – Centrum	320	298	93,13
22	Sompolno – Południe	78	72	92,31
23	Sompolno – Północ	142	133	93,66
24	Sompolno – Wschód	102	96	94,12
25	Sompolno - Zachód	161	154	95,65
	suma	2 554	2 430	95,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Urzędu Miejskiego w Sompolnie

Ryc. 23. Udział (%) gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych w ogólnej liczbie gospodarstw domowych na danym obszarze w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne

SFERA TECHNICZA

W niniejszej diagnozie w ramach sfery technicznej przeanalizowano ilość oraz jakość lokali komunalnych i socjalnych z terenu gminy Sompolno. Jest to wskaźnik mogący świadczyć o niskim stopniu wyposażenia, czy też niekorzystnej estetyce miejsca, która negatywnie oddziałuje na lokalną społeczność. Ponadto drugim wskaźnikiem w sferze technicznej została liczba zabytkowych obiektów rejestrowych w stosunku do powierzchni danej jednostki.

3.8. BUDYNKI KOMUNALNE I SOCJALNE

Jednym z elementów oceny jakości przestrzeni publicznych jest stan techniczny budynków mieszkalnych, w tym obiektów komunalnych i socjalnych będących własnością Gminy Sompolno. Ich charakterystykę przedstawiono w formie analizy wskaźnikowej.

W strefie technicznej elementem wskazanym do oceny został wskaźnik liczby mieszkań komunalnych i socjalnych przypadających na 1 tys. mieszkańców na danym obszarze. Oznacza to, że jednostki, w których odnotowano największą liczbę tychże obiektów przy współwystępowaniu ich niedostatecznego stanu technicznego zakwalifikowano jako obszary wymagające działań naprawczych i zakreślono je tłem pomarańczowym. Obiekty komunalne i socjalne w sposób szczególny są narażone na pogarszający się stan techniczny ze względu na ich datowanie. Ponadto szczególna uwaga powinna być skupiona na lokatorów, którzy potencjalnie mogą spowodować różne szkody w tych mieszkaniach. Warto również pamiętać, że obecna dysfunkcjonalność oraz niedostosowanie ich stanu do obecnych potrzeb uniemożliwia wykorzystanie ich potencjału.

Na terenie gminy Sompolno występuje łącznie 128 mieszkań komunalnych i socjalnych, które mieszczą się w 45 budynkach. Ich łączna powierzchnia mieszkalna wynosi 5 037 m² oraz zamieszkuje je 315 osób, zatem średnio na jednego mieszkańca przypada 16 m². 82 % budynków komunalnych i socjalnych stanowiących własność Gminy, zlokalizowanych na terenie gminy Sompolno wybudowano przed 1945 r. Tylko 13 % posiada ogrzewanie w systemie centralnego ogrzewania. Wszystkie posiadają instalację wodno – kanalizacyjną, która użytkowana jest od ponad 35 lat i podlega wymianie. Ze względu na znaczne zużycie elementów konstrukcyjnych i innych części, wszystkie wymagają ocieplenia oraz nowej elewacji. Około połowa budynków wymaga wymiany pokrycia dachowego, zwłaszcza te, które pokryte są eternitem. Modernizacji wymaga instalacji elektryczna i grzewcza. Większość budynków ogrzewana jest piecami kaflowymi.

3.8.1. Wskaźnik – liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 1 tys. osób na danym obszarze

Poniżej zaprezentowano wskaźnik pn. liczba mieszkań komunalnych i socjalnych przypadająca na 1 tys. osób. Wskazano, iż średnio w gminie na 1 mieszkanie z zasobu gminnego przypadają ok. 82 osoby. Nie należy jednak tej danej traktować dosłownie, gdyż większość mieszkańców gminy nie wykazuje potrzeby ubiegania się o takie mieszkanie.

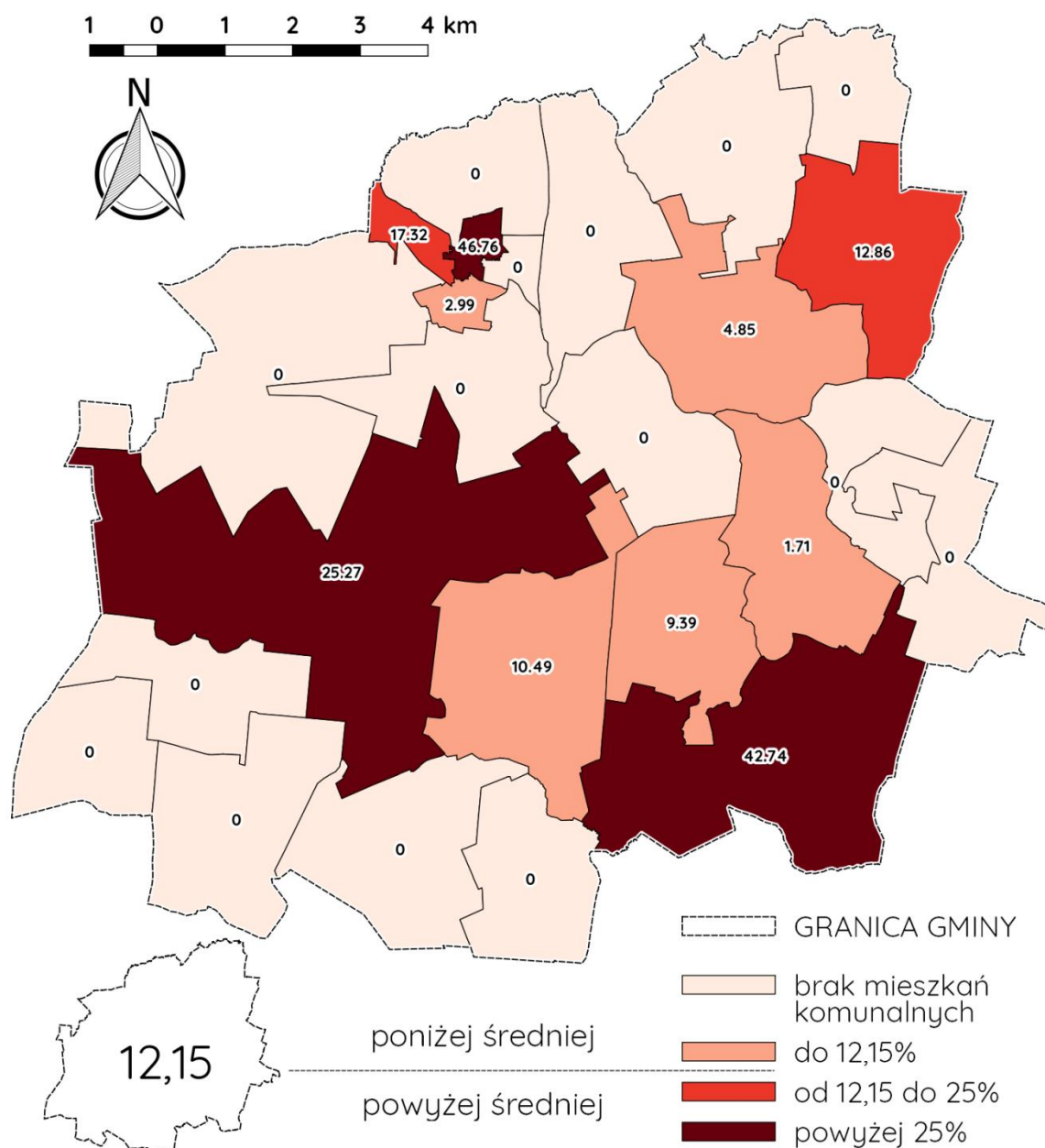
W podziale na jednostki analityczne najwięcej z nich zlokalizowanych zostało w jednostce Sompolno - Centrum – 57. W przeliczeniu na liczbę mieszkańców najwyższy wskaźnik osiągnięto również w tej jednostce. Ponadto średnią gminną, która wyniosła nieco ponad 12 mieszkań na 1 tys. osób przekroczyło łącznie 5 jednostek, czyli połowa, w której występują charakteryzowane mieszkania.

Tłem pomarańczowym oznaczono jednostki analityczne, w których zaobserwowano największą liczbę mieszkań komunalnych i socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców. Również w każdej z zaznaczonych tłem pomarańczowym jednostce występuje potrzeba odnowy charakteryzowanych mieszkań.

Tabela 18. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 1 tys. osób na danym obszarze w 2015 r.

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych	Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 1 tys. osób na danym obszarze
1	Belny	214	0	0,00
2	Biele	384	0	0,00
3	Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek	351	15	42,74
4	Koszary	146	0	0,00
5	Lubstów	752	19	25,27
6	Lubstówek	272	0	0,00
7	Marcjanki	158	0	0,00
8	Marianowo	365	0	0,00
9	Mąkolno	586	1	1,71
10	Mostki	405	0	0,00
11	Nowa Wieś	667	7	10,49
12	Ośno Górne	311	4	12,86
13	Police	155	0	0,00
14	Przystronie	265	0	0,00
15	Racięcice	452	0	0,00
16	Sompolinek	235	0	0,00
17	Stefanowo	257	0	0,00
18	Sycewo	295	0	0,00
19	Wierzbie	412	2	4,85
20	Zakrzewek	213	2	9,39
	Sompolno	3 640	78	21,43
21	Sompolno – Centrum	1 219	57	46,76
22	Sompolno – Południe	334	1	2,99
23	Sompolno – Północ	506	0	0,00
24	Sompolno – Wschód	426	0	0,00
25	Sompolno - Zachód	1 155	20	17,32
suma		10 535	128	12,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Urzędu Miejskiego w Sompolnie

Ryc. 24. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 1 tys. osób na danym obszarze w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne

3.9. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW

Wpis do rejestru zabytków jest jedną z form ochrony prawnej zabytków. Rejestr zabytków województwa wielkopolskiego prowadzony jest przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Poniżej scharakteryzowano jeden z trzech rejestrów zabytków, który prowadzi Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków. Analizie zdecydowano się poddać rejestr zabytków nieruchomych, z uwagi na istotne znaczenie tych

obiektów w estetyce miejsca danej jednostki analitycznej. Ponadto obiekty są zauważalnymi „wizytówkami” jednostek, które odznaczają się na tle pozostałych. Zabytki te stanowią najgłębszy wyraz pozostałości wcześniejszych pokoleń wśród wszystkich historycznych obiektów. Są zatem wielkowiekową spuścizną o najbardziej wartościowym znaczeniu. Historyczne założenia zachowane w pierwotnym i równocześnie dobrym stanie pozytywnie oddziałują na mieszkańców. W przypadku ich złego stanu zachowania i braku opieki nad nimi mogą stać się miejscami, które będą sprzyjały licznej patologii społecznym (np. nieoświetlony park, czy też popadające w stan ruiny obiekty budowlane). Dlatego w myśl zasady wspólnego dbania o dziedzictwo kulturowe oraz niedopuszczenie do rodzenia się patologii społecznych (zgodnie z zasadą ex – ante) obiekty te powinny być utrzymywane, modernizowane i w dalszym etapie monitorowane. Wszelkie prace porządkowe w ich obrębie wymagają uzgodnień z WKZ. Rejestrowe zabytki nieruchomości mogą być również obiektami użyteczności publicznej, które służą mieszkańcom gminy jako przestrzeń otwarte (np. parki) lub zamknięte (obiekty budowlane).

3.9.1. Wskaźnik – liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków na 1 000 ha powierzchni danego obszaru

Analizie wskaźnikowej poddano najcenniejsze i najbardziej wartościowe nieruchomości, którymi to są obiekty wpisane do rejestru zabytków. Na terenie gminy Sompolno ich łączna ilość wynosi 23, przy czym obiekty z Lubstowa wpisują się w zespół pałacowy, a obiekty z Mąkolna występują w ramach zespołu dworskiego. Poniżej krótko scharakteryzowano rejestrowe obiekty.

Lubstów:

- kościół par. p.w. św. Jadwigi, 1534, 1753, nr rej.: 77 z 26.05.1965,
- dzwonnica, 1758, nr rej.: j.w.,
- grobowiec rodziny Słubickich, na cmentarzu, ok. 1888, nr rej.: 442/184 z 7.05.1990
- zespół pałacowy, poł. XIX, nr rej.: 698 z 29.07.1969:
 - pałac,
 - spichrz,
 - paszarnia,
 - park, nr rej.: 440/182 z 20.04.1990.

Lubstówek:

- kościół par. p.w. św. Mateusza Ap., drewn., 1639, nr rej.: 63/663 z 29.06.1960.

Mąkolno:

- kościół par. p.w. św. Andrzeja Apostoła, drewn., ok 1750, 1844, nr rej. 699 z 29.07.1969,
- kaplica grobowa rodziny Wawelskich, na cmentarzu par., 1845, nr rej.: 233/Wlkp/A z 3.06.2005,
- zespół dworski, 2 poł. XIX, nr rej.: 443/184 z 7.08.1990:
 - dwór,
 - park,

Racięcice:

- kościół par. p.w. Narodzenia NMP, 1900, nr rej.: A-538/279 z 29.12.1998,

- cmentarz kościelny, nr rej.: j.w.,
- ogrodzenie, mur., nr rej.: j.w.,

Sompolno:

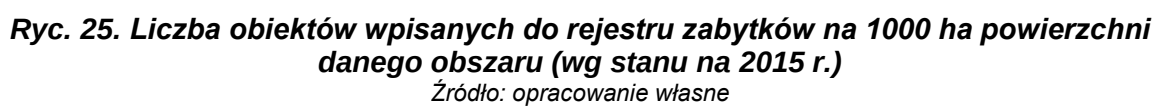
- kościół par. p.w. św. Marii Magdaleny, ul. 11 Listopada 14, 1845-47, nr rej.: 702 z 31.07.1969,
- plebania, ul. 11 Listopada, poł. XIX, 1920, nr rej.: 96/Wlkp/A z 11.07.2002,
- kościół ewangelicki, ul. 11 Listopada 8, 1829-49, nr rej.: 703 z 31.07.1969,
- kaplica „Na Puszcy” p.w. św. Hieronima, drew., 1732, 1867, nr rej.: 704 z 31.07.1969,
- synagoga, ul. Piotrkowska 8, k. XIX, nr rej.: 382/124 z 4.02 1985,
- cmentarz ewangelicki, ul. Spokojna, poł. XIX, nr rej.: 521/262 z 29.08.1995,
- ratusz, pl. Wolności 26, poł. XIX, pocz. XX, nr rej.: 294/Wlkp/A z 12.04.2006.

Na terenie gminy Sompolno występują łącznie 23 zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków. W podziale na jednostki analityczne najwięcej z nich zlokalizowanych zostało w jednostce Lubstów – 8 oraz Sompolno – Centrum – 5. W odniesieniu do powierzchni danej jednostki analitycznej najwyższy wskaźnik osiągnięto w jednostce Sompolno - Centrum – 89,78. Oznacza to, że w tej jednostce występuje największa kumulacja obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków. Średnią gminną, która wyniosła 1,67 przekroczyło łącznie 7 jednostek analitycznych. Tłem pomarańczowym oznaczono jednostki analityczne, w których zaobserwowano największą liczbę zabytkowych obiektów w odniesieniu do powierzchni danych jednostek analitycznych. Oznacza to, że potencjalne działania rewitalizacyjne mogą dotyczyć właśnie tych zabytkowych obiektów, które w pierwszej kolejności wymagają działań naprawczych z jednoczesnym uwzględnieniem poprawy warunków życia społeczności lokalnej. Obiekty zabytkowe, a w sposób szczególny obiekty rejestrowe wymagają sukcesywnych nakładów finansowych na ich remonty. Dlatego nawet w przypadku ich dobrego stanu zachowania zawsze należy mieć na uwadze dalsze, hipotetyczne prace restauratorskie.

Tabela 19. Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków na 1000 ha powierzchni danego obszaru w 2015 r.

Lp.	Miejscowość	Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków	Powierzchnia (ha)	Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków na 1000 ha powierzchni danego obszaru
1	Belny	0	604,18	0,00
2	Biele	0	496,88	0,00
3	Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek	0	1167,91	0,00
4	Koszary	0	426,13	0,00
5	Lubstów	8	1951,27	4,10
6	Lubstówek	1	413,17	2,42
7	Marcjanki	0	277,98	0,00
8	Marianowo	0	605	0,00
9	Mąkolno	4	565,89	7,07
10	Mostki	0	371,19	0,00
11	Nowa Wieś	0	799,24	0,00
12	Ośno Górne	0	586,41	0,00
13	Police	0	1213,1	0,00
14	Przystronie	0	452,39	0,00
15	Racięcice	3	610,82	4,91
16	Sompolinek	0	514,69	0,00
17	Stefanowo	0	353,83	0,00
18	Sycewo	0	515,31	0,00
19	Wierzbie	0	684,02	0,00
20	Zakrzewek	0	509,83	0,00
	Sompolno	7	620,5	11,28
21	Sompolno – Centrum	5	55,69	89,78
22	Sompolno – Południe	1	68,01	14,70
23	Sompolno – Północ	0	354,56	0,00
24	Sompolno – Wschód	0	57,91	0,00
25	Sompolno - Zachód	1	84,33	11,86
suma		23	13 739,74	1,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

3.10. PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ

Na bazie przeprowadzonej w poprzednim rozdziale analizy wskaźnikowej, przeprowadzono podsumowanie zebranych wyników. W diagnozie przedstawiono stan rozwoju gminy Sompolno w poszczególnych sferach.

SFERA SPOŁECZNA

W ramach badania procesu starzenia się społeczeństwa przeanalizowano udział (%) osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze,

W zakresie problemów rynku pracy analizie poddano udział (%) osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym na danym obszarze oraz udział (%) osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogóle liczby osób bezrobotnych na danym obszarze.

W ramach analizy samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych zbadano udział (%) gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogóle liczby gospodarstw domowych na danym obszarze oraz udział (%) dzieci do 17 lat korzystających z dożywiania w ogóle liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym na danym obszarze.

Analizie poddano również liczbę osób niepełnosprawnych, a w zakresie bezpieczeństwa opisano liczbę przestępstw kryminalnych na 1 tys. osób popełnionych na danym obszarze.

SFERA ŚRODOWISKOWA

W celu przedstawienia świadomości ekologicznej mieszkańców pod uwagę wzięto udział gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych w ogóle liczby gospodarstw domowych.

SFERA TECHNICZNA

W zakresie strefy technicznej analizie poddano liczbę mieszkań komunalnych i socjalnych oraz liczbę obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków.

W tabeli przedstawiono podsumowanie analizy wskaźnikowej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Sompolno. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla wszystkich wydzielonych jednostek analitycznych, co wskazuje na występowanie stanu kryzysowego.

Tabela 20. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Sompolno – sfera społeczna

Lp.	Jednostka analityczna	SFERA SPOŁECZNA						
		Udział (%) osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze	Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział (%) osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze	Udział (%) gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogólnej liczbie gospodarstw domowych na danym obszarze	Udział (%) dzieci do 17 lat korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności w wieku przedprodukcyjnym na danym obszarze	Liczba osób z niepełno-sprawnością na 1 tys. osób na danym obszarze	Liczba przestępstw kryminalnych na 1 tys. osób popełnionych na danym obszarze
1	Belny	19,63	10,77	57,14	11,54	9,52	4,67	4,67
2	Biele	8,33	7,14	22,22	8,85	5,00	7,81	2,60
3	Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek	14,25	11,69	44,44	16,79	17,14	22,79	8,55
4	Koszary	17,12	10,53	20,00	8,33	7,69	0,00	0,00
5	Lubstów	15,69	12,40	35,00	13,33	14,67	17,29	11,97
6	Lubstówek	18,75	8,44	30,77	13,79	4,48	3,68	11,03
7	Marcjanki	15,19	10,64	60,00	23,53	12,50	25,32	0,00
8	Marianowo	15,89	8,10	20,00	7,78	3,33	16,44	5,48
9	Mąkolno	15,70	8,15	27,27	8,02	20,22	13,65	8,53
10	Mostki	16,30	8,33	14,29	10,10	9,20	4,94	12,35
11	Nowa Wieś	16,34	12,34	42,86	14,84	12,42	4,50	11,99
12	Ośno Górne	14,79	8,70	25,00	19,18	20,99	9,65	12,86
13	Police	16,77	1,06	0,00	9,76	17,14	6,45	25,81
14	Przystronie	19,25	12,14	19,05	7,81	4,88	11,32	3,77
15	Racięcice	17,92	7,24	19,05	22,68	17,28	8,85	6,64
16	Sompolinek	13,62	6,88	18,18	25,76	23,26	38,30	21,28
17	Stefanowo	16,34	14,02	47,83	13,33	0,00	0,00	7,78

Lp.	Jednostka analityczna	SFERA SPOŁECZNA						
		Udział (%) osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze	Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział (%) osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze	Udział (%) gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogólnej liczbie gospodarstw domowych na danym obszarze	Udział (%) dzieci do 17 lat korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności w wieku przedprodukcyjnym na danym obszarze	Liczba osób z niepełnosprawnością na 1 tys. osób na danym obszarze	Liczba przestępstw kryminalnych na 1 tys. osób popełnionych na danym obszarze
18	Sycewo	15,93	4,98	40,00	10,67	10,64	6,78	16,95
19	Wierzbie	23,06	5,39	15,38	8,82	5,26	9,71	4,85
20	Zakrzewek	18,31	12,59	29,41	14,00	0,00	23,47	14,08
	Sompolno	15,60	9,46	41,56	19,05	9,37	15,66	12,09
21	Sompolno – Centrum	18,29	14,21	42,59	25,31	13,14	27,07	10,66
22	Sompolno – Południe	16,47	6,94	73,33	8,97	0,00	5,99	8,98
23	Sompolno – Północ	16,40	7,04	25,00	14,08	7,32	13,83	3,95
24	Sompolno – Wschód	14,55	8,25	40,00	13,73	21,31	9,39	14,08
25	Sompolno - Zachód	12,55	7,18	38,98	19,25	4,79	9,52	17,32
	Średnia wartość dla Gminy Sompolno	16,08	9,36	35,37	14,92	10,81	13,00	10,44

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Tabela 21. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Sompolno – sfera środowiskowa i techniczna

Lp.	Jednostka analityczna	STREFA ŚRODOWISKOWA	STREFA TECHNICZNA	
		Udział (%) gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych w ogóle liczby gospodarstw domowych na danym obszarze	Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 1 tys. osób na danym obszarze	Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków na powierzchnię danego obszaru
1	Belny	100,00	0,00	0,00
2	Biele	92,04	0,00	0,00
3	Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek	95,42	42,74	0,00
4	Koszary	100,00	0,00	0,00
5	Lubstów	92,31	25,27	4,10
6	Lubstówek	98,28	0,00	2,42
7	Marcjanki	100,00	0,00	0,00
8	Marianowo	98,89	0,00	0,00
9	Mąkolno	93,05	1,71	7,07
10	Mostki	97,98	0,00	0,00
11	Nowa Wieś	99,22	10,49	0,00
12	Ośno Górne	94,52	12,86	0,00
13	Police	92,68	0,00	0,00
14	Przystronie	98,44	0,00	0,00
15	Racięcice	95,88	0,00	4,91
16	Sompolinek	96,97	0,00	0,00
17	Stefanowo	100,00	0,00	0,00
18	Sycowo	94,67	0,00	0,00
19	Wierzbie	93,14	4,85	0,00
20	Zakrzewek	98,00	9,39	0,00
	Sompolno	93,77	21,43	11,28
21	Sompolno – Centrum	93,13	46,76	89,78

Lp.	Jednostka analityczna	STREFA ŚRODOWISKOWA	STREFA TECHNICZNA	
		Udział (%) gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych w ogóle liczby gospodarstw domowych na danym obszarze	Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 1 tys. osób na danym obszarze	Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków na powierzchni danego obszaru
22	Sompolno – Południe	92,31	2,99	14,70
23	Sompolno – Północ	93,66	0,00	0,00
24	Sompolno – Wschód	94,12	0,00	0,00
25	Sompolno - Zachód	95,65	17,32	11,86
Średnia wartość dla Gminy Sompolno		95,14	12,15	1,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

IV. ZDEGRADOWANE PRZESTRZENIE ORAZ OBSZARY O ZNA CZNYM POTENCJALE – ANALIZA JAKOŚCIOWA

Na terenie gminy Sompolno występują przestrzenie o niewykorzystanym potencjale, które pozostają niewykorzystane i niezagospodarowane w odpowiedni sposób, bądź ich możliwości rozwoju są na tyle duże, że obecnie nie spełniają pokładanych nadziei. Wspólną cechą wszystkich poniżej wymienionych miejsc jest wysoki potencjał rozwoju i istotne znaczenie dla rozwoju Gminy. Na podstawie wizji terenowej i informacji uzyskanych od pracowników Urzędu Miejskiego i mieszkańców określono przestrzenie zdegradowane, które posiadają potencjał rozwoju na rzecz aktywizacji społeczno - gospodarczej. Estetyka poniżej wymienionych miejsc wpływa obecnie negatywnie na społeczność gminną. Odpowiednie ich wykorzystanie poprzez przywrócenie im funkcjonalności dzięki zmianie sposobu ich użytkowania, przywróceniu dawnej funkcji, czy modernizacji zniszczonej infrastruktury w znaczny sposób przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców.

Park przy kościele ewangelicko - augsburskim to zadrzewiony obszar usytuowany pomiędzy „Polo marketem” i kościołem ewangelicko – augsburskim przy ul. 11 Listopada. Obejmuje działki ewidencyjne nr: 518, 520, 521 i 523. Obecnie miejsce to nie jest odpowiednio zagospodarowane. W 2015 gmina zakupiła dwie działki od parafii ewangelicko – augsburskiej i parafii rzymsko – katolickiej. Park nad rzeką Ubiedze pozwoli na rekreację mieszkańców i stanie się wizytówką miasta. Będzie pełnił funkcje wypoczynkowe, rekreacyjne oraz sportowe. Ma propagować kulturę oraz tożsamość mieszkańców Sompolna, jako miasta trzech kultur: polskiej, niemieckiej i żydowskiej. Jego lokalizacja pomiędzy kościołem ewangelicko – augsburskim, a kościołem rzymsko – katolickim ma szczególny charakter. Powstanie parku przyczyni się do wzmocnienia wartości kulturowych miasta i gminy.

W lutym 2016 r. miejsce to zostało uporządkowane przez mieszkańców, którzy społecznie wykonali prace porządkowe. Wspólne prace przyczyniły się również do integracji. Obecnie występuje potrzeba jego zagospodarowania poprzez obiekty małej architektury: kosze na śmieci, lampy oświetleniowe, ławki. Nowe nasadzenia poprawią wrażenie optyczne, a promenada będzie miejscem odpoczynku i spacerów. Budowa muszli koncertowej posłuży jako miejsce spotkań podczas lokalnych imprez i festynów, a zatem przyczyni się do ożywienia społecznego. Ponadto w miejscu tym zakłada się wybudowanie parkingu, zewnętrznej siłowni z placem zabaw, trybun oraz miejsca na ognisko. Przepływająca rzeka Ubiedze zostanie poszerzona i spiętrzona. Całość będzie przystosowana również dla osób niepełnosprawnych. Dzięki odpowiednim działaniom można „ożywić” przestrzeń, która zachęci do korzystania z niej.

Fot. 1. Teren do zaadaptowania na cele rekreacyjno – wypoczynkowe przy kościele ewangelicko – augsburskim w Sompolnie

Źródło: fotografia własna

Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Sompolnie mieści się przy Placu Wolności 26, w dawnym ratuszu miejskim. Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury jest instytucją upowszechniania kultury, adresującą swoją działalność do całego środowiska lokalnego. Placówka ma na celu pozyskiwanie i zachęcanie społeczności gminnej do uczestnictwa w życiu kulturalno - artystycznym. Promowana jest aktywność społeczna, prowadzenie zajęć otwartych i dostępnych dla wszystkich, stworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju. Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury w Sompolnie zrzesza na stałe około 300 osób, które aktywnie uczestniczą w zajęciach artystycznych tworząc pozytywny wizerunek gminy.

Zły stan techniczny obiektu i jego wyposażenie oraz niedopasowanie do potrzeb i oczekiwań odbiorców jest istotną barierą w dalszej działalności. Obecnie najważniejszym problemem wydaje się być brak prestiżowych obiektów dla działalności kulturalnej i nowoczesnej sali widowiskowej. Występuje konieczność rozbudowy i modernizacji bazy lokalowej, podniesienie jej standardów oraz poszerzenie o nowy obiekt w postaci sali widowiskowej. Planuje się zlikwidować bariery dla niepełnosprawnych, uczynić wnętrze Domu Kultury bardziej przyjaznym i wygodnym dla jego użytkowników. Wówczas bez przeszkód realizacja zaplanowanych zadań pozwoli na aktywizację ludności poprzez poprawę bazy lokalowej. Umożliwi to wzbogacenie istniejących form pracy działaniami dla ludzi dorosłych, wspierającymi ludzi starszych i samotnych. Wiąże się to z problemem starzenia społeczeństwa Sompolna. Organizowane seminaria i wykłady, kursy rękodzieła, takie jak np. wikliniarstwo, plecionkarstwo ze słomy i sznurka, hafciarstwo, garncarstwo, czy zdobnictwo szkła i ceramiki może być atrakcyjnym sposobem spędzania wolnego czasu i zdobywania nowych umiejętności i wiedzy. Dzięki nowej sali widowiskowej będzie możliwe organizowanie szeregu imprez promujących Gminę Sompolno w regionie i Polsce. Jej wizerunek znacznie poprawią organizowane imprezy o charakterze ogólnopolskim. Budowa sali widowiskowej została również wskazana w ramach ankietyzacji mieszkańców gminy.

Fot. 2. Budynek dawnego ratusza w Sompolnie

Źródło: fotografia własna

Kolejka wąskotorowa – nie jest obecnie użytkowana. Ogromny potencjał jaki występuje po byłych terenach PKP został uwzględniony w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, gdzie przewiduje się częściowe wykorzystanie terenu po nieczynnej kolejce wąskotorowej na urządzenie tras rowerowych w szczególności na kierunkach zgodnych z przebiegiem dróg wojewódzkich i powiatowych. Również zapisy znajdujące się w Strategii Rozwoju Gminy w tzw. kartach projektu zakładają odpowiednią adaptację tego miejsca. W ramach celu strategicznego rozwój usług społecznych, nazwy programu: oświata, kultura, sport, nazwy projektu: rozwój gminnej infrastruktury sportowej i kulturalnej, celu realizacji projektu: poprawa kondycji fizycznej społeczeństwa przewidziano realizację zadania: rewitalizacja terenów po PKP.

Zaznacza się, że na terenie gminy Sompolno nie ma ścieżek rowerowych. Jej powstanie przyczyni się do rozwoju społeczno – gospodarczego miasta i regionu. Początek ścieżki rowerowej znajdować będzie się w okolicach dawnego przystanku kolejki wąskotorowej, a zatem w części jednostki analitycznej Sompolno – Centrum. Powstanie ścieżki rowerowej przyczyni się do rozwoju turystycznego. Turyści przejeżdżający trasą historycznej kolejki będą mogli podziwiać piękno sompoleńskiej ziemi. Zbudowanie trasy stwarza szansę na ożywienie gospodarcze przydrożnych sklepów i punktów gastronomicznych. Zatem znajdująca się już baza usługowo – handlowa zostanie odpowiednio wykorzystana. Kolejnym pozytywnym aspektem będzie uświadomienie lokalnych wartości kulturowych poprzez „namacalne dotknięcie” przebiegu dawnej trasy kolejki wąskotorowej. Bazowanie na produkcie regionalnym, jaką była kiedyś kolejka wąskotorowa spowoduje poczucie wyjątkowości i lokalności mieszkańców. Kolejnym pozytywnym aspektem będzie poprawa kondycji, a zarazem zdrowia osób korzystających ze ścieżki, co spowoduje większą chęć do życia i pracy. Nastąpi również poprawa bezpieczeństwa na drogach. W gminie Sompolno w roku 2015 odnotowano średnio prawie dwa razy więcej kolizji drogowych, niż w przypadku województwa wielkopolskiego. Zatem powstanie ścieżki rowerowej może spowodować mniejszą liczbę kolizji na drogach z udziałem rowerzystów.

Fot. 3. Dawna trasa kolei wąskotorowej w Sompolnie

Źródło: fotografia własna

Kopalnia Lubstów

Odkrywka Lubstów powstała w 1982 r. i działała do kwietnia 2009 r. (3 kwietnia 2009 r. odnotowano ostatni transport węgla). Kopalnia mieściła się w zasięgu trzech obrębów geodezyjnych: Lubstów, Police i Biele. Obecne grunty terenu pokopalnianego cechują się zniszczeniem gleb, przekształceniem rzeźby terenu, stosunków hydrologicznych i bezpowrotną utratą siedlisk przyrodniczych. Konsekwencją działalności wydobywczej są więc niekorzystne zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym miejsca. Teren zatracił swoje pierwotne funkcje i zarazem stał się pewnego rodzaju barierą przestrzenną dla pobliskich mieszkańców. Ponadto oddziaływanie prac wydobywczych spowodowało utratę gruntów rolniczych i przeznaczonych na cele rozwoju społeczno – gospodarczego, co powoduje wolniejszy rozwój tych obszarów. Negatywne oddziaływanie środowiskowe nie zakończyło się wraz z zakończeniem działalności wydobywczej, a pozostawione przez kopalnię zmiany w środowisku nie są możliwe do usunięcia bez dobrze prowadzonych i skoncentrowanych działań rewitalizacyjnych. Natomiast negatywnym efektem zamknięcia kopalni w aspekcie gospodarczym jest obecnie brak wpływów do budżetu gminy z tytułu funkcjonowania na terenie gminy Sompolno Kopalni Węgla Brunatnego Konin S.A. oraz utrata miejsc pracy wielu osób.

Zaprzestanie działalności wydobywczej na terenie spowodowane było wyczerpaniem się pokładów węgla brunatnego. Łącznie wydobyto 107 mln ton węgla, pod koniec XX wieku stąd pochodziło 40 % konińskiego węgla. Złoże Lubstów stanowiło największy pokład węgla w zagłębiu konińskim, grubość pokładu dochodziła miejscami do 90 m. W latach 90. XX w. była to najgłębsza odkrywka węgla brunatnego w Polsce, osiągnęła poziom 55 m n.p.m. Zwałowisko zewnętrzne odkrywki jest przykładem rekultywacji rolnej i leśnej (powstało 70 ha lasu). Przeważającym kierunkiem rekultywacji zwałowiska wewnętrznego jest kierunek rolny, natomiast w wyrobisku końcowym powstaje zbiornik wodny, którego powierzchnia wyniesie około 480 ha, pojemność sięgnie 137 mln m³. Zbocze akwenu zostało wzmocnione krzewami i trawą, zastosowano także dodatkowe zabezpieczenie w postaci hydrożelu.

Przewiduje się projekt zagospodarowania terenu wokół jeziora. Zakłada się adaptację działek będących własnością gminy na kilka stref funkcjonalnych: sfera koncertowa z budynkiem sceny, sfera imprezowa z wiatą grillową oraz sfera zabawowa z plażą, pomostem oraz placem zabaw dla dzieci. Powstanie tu baza dla turystyki, żeglarstwa i sportów motorowodnych. Zagospodarowanie terenu pokopalnianego przyczyni się do poprawy stanu wizualnego miejsca oraz do aktywizacji społeczeństwa. Utworzenie centrum

rekreacyjno – wypoczynkowo - turystycznego nad nowopowstającym jeziorem w Lubstowie spowoduje powstanie nowych miejsc pracy, ożywienie gospodarcze poprzez zwiększenie ruchu turystycznego oraz pobudzi lokalną społeczność do działań. Projekt planu zagospodarowania południowej części pokopalnianego obszaru przewiduje wykorzystanie potencjału jeziora. Przewidziano wykonanie schodzących w kierunku jeziora tarasów, zabezpieczonymi murkami oporowymi, wypełnionych szarym kamieniem. Powstaną obiekty, które stanowić będą pewnego rodzaju dominanty omawianego założenia. Będzie to: budynek sceny o nowoczesnej bryle oraz utrzymane w podobnej stylistyce wiata grillowa oraz wielofunkcyjny budynek. Dodatkową dominantę stanowić będzie także piramida linowa. Główne obiekty na terenie założenia utrzymane będą w jednym akcencie kolorystycznym. Przestrzeń ożywią urządzenia zabawowe o żywych barwach. Powstaną ścieżki i place. Dodatkowo cały teren wyposażony będzie w lampy oraz elementy małej architektury w postaci niezbędnych w tego typu założeniach ławek, koszy na odpady oraz stojaki na rowery.

Fot. 4. Wyróbisko pokopalniane

Źródło: fotografia własna

V. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

5.1. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Gmina Sompolno jest gminą miejsko - wiejską i jako gmina położona we wschodniej części wielkopolski charakteryzuje się specyficznymi dla siebie problemami, które zostały omówione. Ponadto wewnętrzne zróżnicowanie jakościowe i ilościowe występujących problemów w poszczególnych obszarach gminy umożliwi wyznaczenie obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji. Jednocześnie ustawa o rewitalizacji, wyraźnie wskazuje, że wydzielony obszar rewitalizacji nie może zajmować ponad 20 % powierzchni całkowitej gminy oraz nie może koncentrować ponad 30 % mieszkańców. W związku z tym zaszła konieczność stwierdzenia, które obszary wymagają najpilniejszej interwencji.

W celu opracowania charakterystyki wszystkich wyznaczonych jednostek analitycznych położonych na terenie gminy Sompolno zebrano dane dotyczące w szczególności sytuacji społecznej mieszkańców opisywanego obszaru. Analizie poddano kwestie związane koncentracją negatywnych zjawisk, w szczególności: starzenia się społeczeństwa, bezrobocie, niewystarczającego wykształcenia osób bezrobotnych, wysokiego poziomu ubóstwa, niedożywienia dzieci i młodzieży, niepełnosprawności oraz przestępczości.

Należy przypomnieć, że stan kryzysowy może zostać stwierdzony w przypadku koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Zebrane dane są rzetelne i porównywalne, ponieważ zostały pozyskane z instytucji bezpośrednio zajmujących się poszczególnymi kwestiami społecznymi, środowiskowymi oraz technicznymi.

Procedura wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie gminy Sompolno została przeprowadzona w następujący sposób:

- 1) Dokonano analizy wskaźnikowej wszystkich badanych jednostek, uwzględniając zweryfikowane, mierzalne i porównywalne dane dotyczące sfery społecznej, mając na uwadze, że jest ona podstawą do wskazania stanu kryzysowego. Spośród 10 zastosowanych wskaźników, 7 opisuje sferę społeczną, 2 odnoszą się do sfery technicznej oraz 1 do sfery środowiskowej.
- 2) W pierwszym etapie za obszary zdegradowane uznano te jednostki analityczne, na terenie których dokonana diagnoza wykazała wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla gminy Sompolno dla co najmniej 6 wskaźników ze sfery społecznej, która to jest sferą priorytetową oraz przynajmniej 1 wskaźnik ze sfery środowiskowej lub technicznej.
- 3) Odwołano się do analizy jakościowej miejsc zaprezentowanych w rozdziale V.
- 4) Odwołano się do tzw. potencjału gminy, który został zaprezentowany w rozdziale V.
- 5) Zinterpretowano wyniki partycypacji społecznej.
- 6) W drugim etapie za obszary zdegradowane uznano te jednostki analityczne, które wyznaczono w pierwszym etapie oraz dodatkowo zostały wskazane przez mieszkańców gminy Sompolno oraz charakteryzują się znacznym potencjałem.

Tabela 22. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie gminy Sompolno – liczba negatywnych wskaźników społecznych oraz środowiskowych i technicznych

Lp.	Miejscowość	Strefa społeczna (7)	Strefa środowiskowa i techniczna (3)
1	Belny	3	0
2	Biele	0	1
3	Kolonia Lipiny/Janowice/Ostrówek	5	1
4	Koszary	2	0
5	Lubstów	4	3
6	Lubstówek	2	1
7	Marcjanki	5	0
8	Marianowo	1	0
9	Mąkolno	2	2
10	Mostki	2	0
11	Nowa Wieś	5	0
12	Ośno Górne	3	2
13	Police	3	1
14	Przystronie	2	0
15	Racięcice	3	1
16	Sompolinek	4	0
17	Stefanowo	3	0
18	Sycewo	2	1
19	Wierzbie	1	1
20	Zakrzewek	3	0
	Sompolno		
21	Sompolno – Centrum	7	3
22	Sompolno – Południe	2	2
23	Sompolno – Północ	2	1
24	Sompolno – Wschód	3	1
25	Sompolno - Zachód	3	2

Źródło: opracowanie własne

Wobec zebranych informacji w pierwszym etapie proponuje się wyznaczenie 1 obszaru zdegradowanego, który charakteryzuje się koncentracją wszystkich zaprezentowanych, negatywnych 10 zjawisk.

Wyznaczonym obszarem zdegradowanym w pierwszym etapie została jednostka analityczna: Sompolno – Centrum.

Zaprezentowane miejsca o znacznym potencjale rozwoju gminy, które zaprezentowano w rozdziale V mieszczą się w jednostce Sompolno – Centrum – (co potwierdza prawidłowość wybrania tego obszaru jako zdegradowanego), natomiast kopalnia Lubstów znajduje się w 3 jednostkach analitycznych: Biele, Police i Lubstów. Analizując te jednostki pod względem liczby negatywnych wskaźników (tabela 22), stwierdza się, że Lubstów charakteryzuje się największą liczbą negatywnych zjawisk w sferze społecznej (4) oraz technicznej i środowiskowej (3). Ponadto działania rewitalizacyjne przewidziane są na terenie Lubstowa, zatem Biele i Police pod względem rewitalizacji terenu pokopalnianego nie

charakteryzują się tzw. potencjałem miejsca. W tym miejscu należy przywołać zapis art. 10, ust. 3 „Niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1–4, mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art. 9 ust. 1”.

Zaznacza się, że w jednostce analitycznej Lubstów, w której występuje część terenu pokopalnianego odnotowano największą liczbę negatywnych zjawisk społecznych przy współwystępowaniu problemów środowiskowych i technicznych. Ponadto działania rewitalizacyjne będą miały na celu zmniejszenie, bądź całkowite wyeliminowanie problemów społecznych.

W ramach partycypacji społecznej przeprowadzono ankietę oraz odbyły się warsztaty rewitalizacyjne, gdzie mieszkańcy gminy Sompolno określili, które jednostki potrzebują wsparcia w pierwszej kolejności wg 5 głównych sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno - funkcjonalnej oraz technicznej. Mieszkańcy w podziale na dwie grupy projektowe zakresłali na poglądowych mapach konkretne jednostki, bądź w przypadku Sompolna konkretne miejsca, gdzie występują negatywne zjawiska.

W sferze społecznej analizie poddano:

- bezrobocie;
- ubóstwo;
- przestępczość;
- niski poziom edukacji;
- niewystarczające uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym.

W sferze gospodarczej analizie poddano:

- niski stopień przedsiębiorczości;
- kondycję lokalnych przedsiębiorstw
- dostęp do pomocy finansowej i merytorycznej przy założeniu własnej działalności gospodarczej.

W sferze środowiskowej analizie poddano:

- przekroczenia poziomu dopuszczalnego poziomu hałasu;
- poziom czystości wód i jakość terenów zielonych;
- występowanie dzikich wysypisk śmieci;
- podmioty wpływające szkodliwie na środowisko;
- gospodarstwa użytkujące tradycyjne piece;
- podmioty wpływające negatywnie na środowisko.

W sferze przestrzenno – funkcjonalnej analizie poddano:

- wyposażenie w infrastrukturę techniczną,
- wyposażenie w infrastrukturę społeczną,
- dostęp do usług i ich jakość,
- atrakcyjność i dostępność przestrzeni publicznych.

W sferze technicznej analizie poddano:

- zły stan techniczny wielorodzinnych budynków mieszkaniowych;
- zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej;
- zły stan techniczny innych obiektów budowlanych (w tym obiektów zabytkowych).

W wyniku przeprowadzonych warsztatów stwierdzono następujące problemy w jednostkach osadniczych na terenach wiejskich:

- społeczne: Lubstów (w największym stopniu) oraz Ostrówek, Nowa Wieś, Ośno Górne, Belny, Marcjanki,
- gospodarcze: Lubstów (w największym stopniu) oraz Mąkolno,
- środowiskowe: Lubstów (w największym stopniu) oraz Sompolinek, Sycewo, Police, Zakrzewek, Kolonia Lipiny, Stefanowo Belny, Marcjanki, Ośno Górne, Wierzbie, Mostki, Przysrone, Lubstówek, Marianowo;
- przestrzenno - funkcjonalne: Lubstów (w największym stopniu) oraz Police, Biele, Sycewo, Mąkolno, Kolonia Lipiny, Ośno Górne, Belny, Marcjanki, Lubstówek, Stefanowo, Marianowo, Racięcice, Ostrówek, Janowice, Zakrzewek,
- techniczne: Lubstów (w największym stopniu) oraz Mąkolno i Nowa Wieś.

Na obszarze miejskim mieszkańcy zidentyfikowali następujące problemy:

- społeczne: Plac Wolności, ul. 11 Listopada, ul. Warszawska, ul. Kolejowa i najbliższe otoczenie,
- gospodarcze: Plac Wolności, ul. 11 Listopada, ul. Warszawska, ul. Kolejowa i najbliższe otoczenie, ul. Poprzeczna, ul. Kaliska, ul. Piotrkowska, ul. Kościelna,
- środowiskowe: rejon ronda przy ul. Kaliskiej oraz ul. 500-lecia z najbliższym otoczeniem, ul. Kolejowa, ul. Sienkiewicza, ul. Taczanowskiego i okolice, ul. 11 Listopada, Plac Wolności, ul. Leśna, ul. Krycha, ul. Nadnotecka,
- przestrzenno - funkcjonalne: ul. 11 Listopada, ul. Kościelna, ul. Taczanowskiego, ul. Cmentarna, ul. Piotrkowska i tereny po PKP,
- techniczne: Plac Wolności, ul. Kaliska, ul. Warszawska, ul. 11 Listopada, ul. Piotrkowska.

Należy zatem podsumować, iż większość problemów koncentruje się na terenie Placu Wolności oraz jego najbliższego sąsiedztwa wraz z ulicami wylotowymi: Piotrkowska, 11 Listopada, Warszawska, Kaliska. Ponadto wskazano również tereny po PKP oraz niezagospodarowany obszar po dawnej linii kolejki wąskotorowej.

W wyniku przeprowadzonej ankiety wśród mieszkańców gminy stwierdza się, że największymi problemami na terenie gminy są: brak ścieżek rowerowych - 19 %, brak miejsc wypoczynkowych - 9 %, brak miejsc pracy bądź ich mała ilość - 8 % oraz brak sali widowiskowej - 8 %. Wskazano miejscowości, które charakteryzują się największą kumulacją negatywnych zjawisk:

- społecznych: Lubstów 39 %, Sompolno 30 %,
- gospodarczych: Lubstów 46 %, Sompolno 35 %,
- środowiskowych: Sompolno 44 %, Lubstów 43 %,
- przestrzenno - funkcjonalnych: Sompolno 22 %, Lubstów 21 %,
- technicznych: Lubstów 36 %, Sompolno 32 %, Wierzbie 16 %.

W świetle przytoczonych faktów stwierdza się koncentrację negatywnych zjawisk na terenie jednostki analitycznej Lubstów i Sompolno. Wyznaczonymi podobszarami zdegradowanymi w drugim etapie zostały jednostki analityczne: Sompolno – Centrum oraz Lubstów.

5.2. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

Obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część jeśli łącznie nie przekracza 20 % powierzchni gminy oraz 30 % jej ludności.

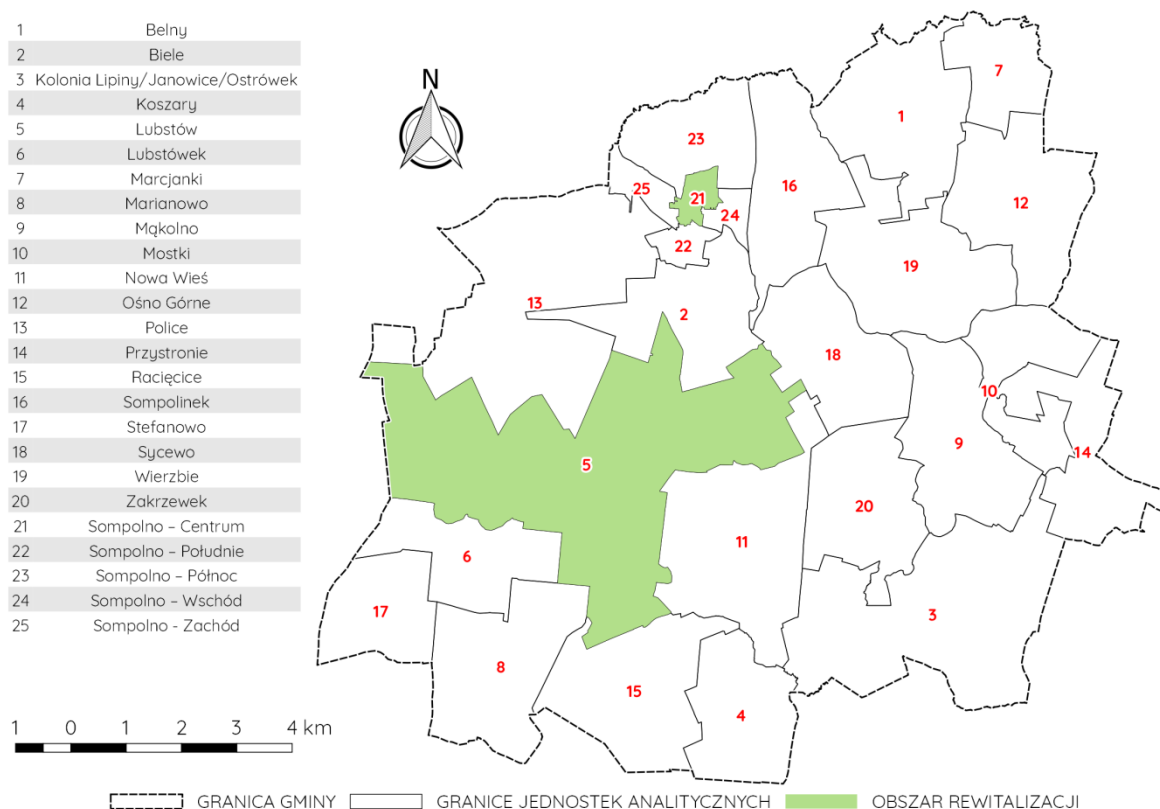
Łączna ilość mieszkańców wydzielonych jednostek analitycznych zaliczonych do obszaru zdegradowanego wynosi 1 971 osób. Liczba ludności całej gminy Sompolno wynosi 10 535 osób, zatem zaproponowane podobszary zdegradowane nie przekraczają 30 % mieszkańców gminy i mogą być uznane jako podobszary rewitalizacji. Łączna liczba ludności podobszarów zdegradowanych wyniosła 18,71 % mieszkańców gminy. Powierzchnia gminy Sompolno wynosi 13 739,74 ha, a powierzchnia proponowanego obszaru zdegradowanego nie przekracza 20 % powierzchni gminy i wynosi łącznie 2 006,96 ha, czyli 14,61 % powierzchni całej gminy. Oznacza to, że powierzchnia wyznaczonych podobszarów zdegradowanych oraz ilość osób zamieszkujących podobszary zdegradowane spełniają ustawowe kryteria.

Procedura wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie gminy Sompolno została przeprowadzona w następujący sposób:

- 1) Kierując się zasadą, że obszar rewitalizacji może obejmować nie więcej niż 20 % powierzchni gminy i dotyczyć nie więcej niż 30 % ludności, stwierdzono, że wyznaczone podobszary zdegradowane gminy Sompolno obejmują teren wymagający najpilniejszej interwencji, a jednocześnie spełniają wymagane progi.
- 2) Do podobszarów zdegradowanych należy powierzchnia zarówno terenów zabudowanych, jak i niezabudowanych. Na części obszaru niezabudowanego w Lubstowie występują tereny pokopalniane.
- 3) Wyznaczone podobszary rewitalizacji gminy Sompolno obejmują jednostki analityczne: Sompolno – Centrum oraz Lubstów.

Tak wyznaczone podobszary rewitalizacji spełniają wymagane kryteria, tj.

- obejmują mniej niż 20% powierzchni gminy Sompolno, a dokładnie 14,61 % powierzchni gminy (około 2 000 ha),
- dotyczy mniej niż 30 % mieszkańców gminy Sompolno, a dokładnie 18,71 % mieszkańców (1 971 osób).

Ryc. 26. Podobszary rewitalizacji na terenie gminy Sompolno

Źródło: opracowanie własne

Dla każdej z wyznaczonych jednostek, które znalazły się w podobszarze rewitalizacji w odniesieniu do Strategii Rozwoju Gminy przydzielono konkretne zadania, które można zrealizować w ramach rewitalizacji. Oznacza to, że jednostki te charakteryzują się tzw. potencjałem miejsca, a więc już wcześniej wobec nich planowane były działania pomocowe i inwestycyjne. Możliwość przeprowadzenia rewitalizacji na tych obszarach będzie opierała się głównie na poprawie sytuacji społecznej.

5.3. CHARAKTERYSTYKA PODOBSZARÓW REWITALIZACJI – POGLĘBIONA DIAGNOZA

Celem niniejszego podrozdziału jest dotarcie do możliwie pierwotnych źródeł problemów i zjawisk kryzysowych zdiagnozowanych na terenie podobszarów rewitalizacji, tak aby móc reagować na przyczyny, a nie tylko na objawy kryzysu. Problemy występujące w jednostkach: Lubstów oraz Sompolno – Centrum powinny zostać zmniejszone, a negatywne procesy – zahamowane. Istnieje zatem potrzeba identyfikacji wewnętrznych potencjałów podobszarów rewitalizacji, które stanowić będą podstawę do opracowania konkretnych działań rewitalizacyjnych. Przedstawiono również skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych z uwzględnieniem analizy jakościowej.

Wyznaczone podobszary rewitalizacji: Sompolno – Centrum oraz Lubstów to dwie odmienne jednostki analityczne. Jednostka Sompolno – Centrum to miejsce, w którym skupia się życie kulturalne i usługowe gminy. Jej rozwój stymulował będzie pozostałe części

miasta oraz gminy. Natomiast jednostka analityczna Lubstów jest typową jednostką pokopalnianą, której mieszkańcy dotkliwie odczuli jej zamknięcie poprzez utratę pracy. To jednostka wiejska położona w niedalekiej odległości od Sompolna. Rewitalizacja tej jednostki doprowadzi do poprawy sytuacji życiowej mieszkańców oraz pozwoli w odpowiedni sposób zagospodarować obszary powydobywcze, które negatywnie oddziałują na mieszkańców Lubstowa. Poniżej krótko scharakteryzowano podobszary rewitalizacji oraz oznaczono je na poglądowych mapach.

Sompolno – Centrum

Jednostka Sompolno – Centrum obejmuje swoim zasięgiem historyczną zabudowę miasta. W jej skład wchodzi ulice: Henryka Sienkiewicza, Juliusza Słowackiego, Kolejowa, Kościelna, Krótka, Plac Wolności, Poczтовая, Poprzeczna oraz częściowo 11 Listopada, Błankowa, Kaliska, Piotrkowska i Warszawska. Od północy sąsiaduje z jednostką Sompolno – Północ, od strony wschodniej z jednostką Sompolno - Wschód, od południa z jednostką Sompolno – Południe, a od zachodu z jednostką Sompolno – Zachód.

Zabudowa znajdująca się w granicach jednostki analitycznej jest silnie zróżnicowana. Dominującą formą użytkowania jest budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne wraz z usługami. Znajdują się tutaj sklepy (głównie niewielkie sklepy spożywcze i wielobranżowe), instytucje kultury i oświaty, placówki publiczne, czy też obiekty sakralne, brak jest obiektów przemysłowych. Zabudowę wielorodzinną reprezentują kamienice na Placu Wolności oraz w jego najbliższym sąsiedztwie. Na charakteryzowanym obszarze znajduje się również urządzona zieleń (Plac Wolności, park Sienkiewicza). Rynek miejski odznacza się wyjątkowością pod względem urbanistycznym, historycznym, gospodarczym i społecznym. Wybiega z niego 5 ulic: Krótka, Warszawska, Piotrkowska, 11 Listopada, Kaliska wokół których koncentruje się zabudowa mieszkaniowa wraz z usługami. Plac Wolności w Sompolnie wymaga kompleksowej interwencji rewitalizacyjnej. W miejscu tym widoczne są następujące problemy: niedostateczny stan elewacji zewnętrznych kamienic, nierówne drogi i chodniki, jak i też ich ubytki, potrzeba ciągłej pielęgnacji zielonego skweru, wykroczenia oraz zaczepki szczególnie w godzinach nocnych. Ponadto z powodu braku środków finansowych na wymianę podstawowych elementów budowlanych, część kamienic wyposażona jest w przestarzałe technologie grzewcze i instalacje sanitarne.

Obszar analizowanej jednostki jest skanalizowany i zwodociągowany, brak jest sieci gazowej.

Na terenie miejscowości znajdują się następujące i wyróżniające się obiekty o wartości kulturowej:

- kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny - pierwotnie neogotycki kościół rzymskokatolicki, zbudowany w latach 1845-47, gruntownie przebudowany w latach 1978-80 wg projektu Bronisława Awgula; na ścianie zewnętrznej tablica z 1930 r. poświęcona mieszkańcom Sompolna poległym w latach 1918-20,
- synagoga - zbudowana w 1910 r., zdewastowana w czasie wojny i w okresie powojennym; w 1993 roku została odrestaurowana i przeznaczona na siedzibę Biblioteki Publicznej; prace wykonano niezwykle starannie, z zachowaniem pierwotnego układu przestrzennego, za co przyznano gminie Nagrodę Ministra Kultury i Sztuki oraz Generalnego Konserwatora Zabytków,
- późnoklasycystyczny zbór ewangelicki z lat 1839-49, projektu Bonifacego Witkowskiego.

Ważnym miejscem publicznym zlokalizowanym w opisywanej jednostce jest budynek Biblioteki Publicznej. Biblioteka w Sompolnie służy rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb czytelnich i informacyjnych mieszkańcom miasta i gminy, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury, dba o sprawne funkcjonowanie sieci systemu informacyjnego. Biblioteka chroni, pomnaża i popularyzuje dziedzictwo kulturowe. Prowadzi wielokierunkową działalność w dziedzinie rozwoju i upowszechnianiu regionalnej, narodowej i światowej kultury wśród mieszkańców miasta oraz osób przebywających na terenie Gminy Sompolno. Jednym z problemów placówki jest brak środków finansowych, potrzebnych na modernizację i dalszy rozwój Biblioteki, w tym szkolenia i nowy sprzęt. Popękane i zawilgocone ściany z zaciekami, rozpadające się drzwi i okna, zniszczone podłogi nie sprzyjają funkcjonowaniu placówki. Wskazane jest stałe zwiększenie kwoty przeznaczonej na zakup księgozbioru, rozpoczęcie gromadzenia nośników multimedialnych oraz poszerzenie oferty kulturalnej w stosunku dla osób dorosłych – jednak ze względu na niewystarczającą ilość pracowników merytorycznych, Biblioteka również nie może wprowadzić systemu zmianowego. W 2016 r. przeprowadzono remont dachu polegający na uszczelnieniu niższej części oraz montaż listwy dociskowej na obróbkach na budynku biblioteki. Szansą ożywienia tego miejsca jest utworzenie w wolnych i niezagospodarowanych pomieszczeniach Muzeum Miejskiego, którego nie ma jeszcze na terenie Sompolna.

W miejscowości zlokalizowany jest Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, który animuje życie kulturalne w mieście i w całej Gminie (Plac Wolności 26). Jego opis zawarto w rozdziale IV. Zdegradowane przestrzenie oraz obszary o znacznym potencjale – analiza jakościowa. Ponadto ważnym miejscem integrująco – rozrywkowym w mieście jest strażnica OSP, pełniącą rolę spotkań towarzyskich i kulturalnych.

Jednostka wyróżnia się aktywnością w sferze kulturalnej i społecznej, o czym świadczy różnorodność występujących tu placówek. Brakuje jednak otwartej i zagospodarowanej przestrzeni publicznej, która gromadziłaby mieszkańców w celu aktywizacji społeczno – kulturalnej. Utrzymanie mieszkańcom daje praca w usługach, sferze budżetowej, w Urzędzie Miejskim. Część z nich prowadzi własną działalność gospodarczą, część wyjeżdża za granicę, niektórzy pobierają zasiłki, renty i emerytury, a jeszcze inni dojeżdżają do pracy do Konina. Kulturowane są tradycje rodzinne i ludowe oraz kulturalne, ponadto te, które są związane z wiarą katolicką. Należy zaznaczyć, że na obszarze jednostki znajdują się 3 świątynie 3 różnych wyznań, które są spuścizną minionych lat. Obchodzone są także tradycyjne imprezy okolicznościowe, w mieście odbywają się również targi i jarmarki. Stan środowiska jest zadowalający, krajobraz jest mało urozmaicony.

Jednostka Sompolno – Centrum charakteryzuje się znacznymi problemami. Bezrobocie, brak miejsc pracy, migracje ludności, patologie społeczne, niż demograficzny i starzejące się społeczeństwo to tylko niektóre problemy sfery społecznej. Ponadto w mieście brakuje miejsc wypoczynkowych, ścieżek rowerowych, sali widowiskowej, a liczba zakładów pracy jest zbyt mała.

Miasteczko posiada natomiast ogromny potencjał w zakresie interesujących terenów do zagospodarowania, zabytkowej architektury, położenia i korzystnej sieci dróg.

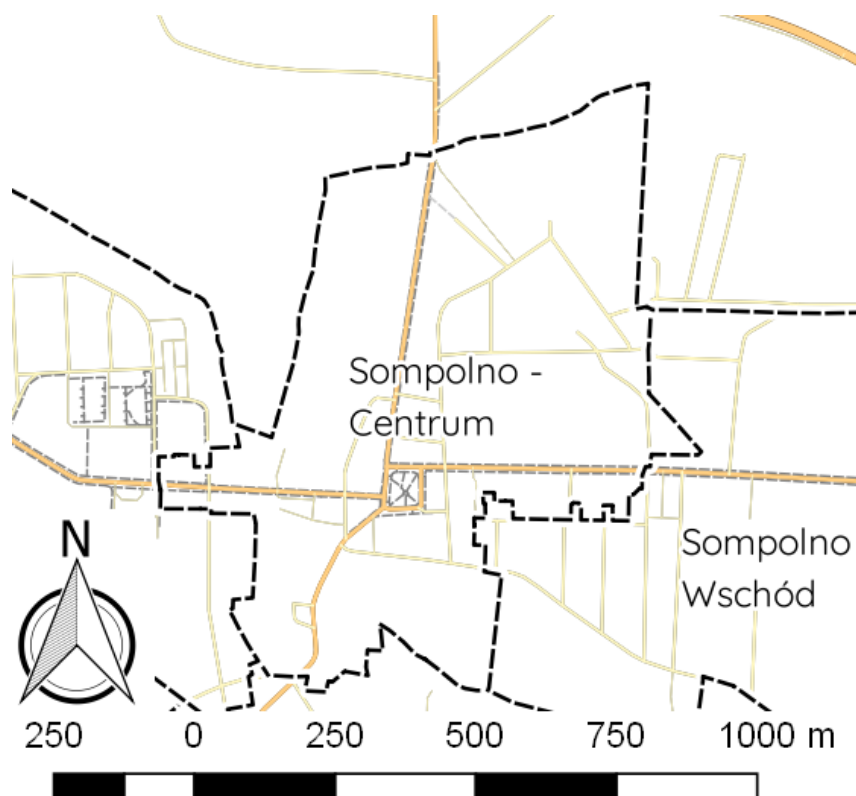

Fot. 5. Centrum Sompolna

Źródło: fotografia własna

Sompolno - Centrum zamieszkuje 1 219 osób, co stanowi 11,57 % mieszkańców gminy, a powierzchnia jednostki wynosi 55,69 ha, czyli 0,41 % powierzchni gminy. Jednostka ta charakteryzuje się wysokim udziałem osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem – 18,29 %. Odnotowano tu aż 223 osoby w wieku poprodukcyjnym. To obszar, w którym 14,26 % mieszkańców jednostki to bezrobotni. Był to najwyższy wskaźnik dotyczący osób bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym na obszarze gminy. Mieszka tu aż 108 bezrobotnych, w tym 42,6 % to bezrobotni z wykształceniem podstawowym. 25,3 % gospodarstw domowych korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych. Na obszarze tym 31 dzieci do 17 lat korzysta z dożywiania, czyli 13,14 % dzieci do 17 lat w ogóle osób w wieku przedprodukcyjnym. W jednostce Sompolno – Centrum odnotowano drugi w kolejności najwyższy wskaźnik dotyczący osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy GOPS-u – 27,07 % (33 osoby niepełnosprawne). W jednostce tej zarejestrowano 13 przestępstw kryminalnych, czyli 10,66 przestępstw na 1 tys. osób. Świadomość ekologiczna mieszkańców w porównaniu do pozostałych jednostek analitycznych jest stosunkowo mała. 93,13 % segreguje odpady, a 6,87 % ich nie segreguje. Znajduje się tu 57 mieszkań komunalnych i socjalnych, czyli zdecydowanie najwięcej we wszystkich jednostkach analitycznych. Obiekty te wyposażone są w instalację elektryczną, wodociągową i kanalizacyjną. Jednakże wymagają dalszego wkładu finansowego. W jednostce tej znajdują się zabytkowe obiekty nieruchome wpisane do rejestru zabytków: kościół rzymsko - katolicki, plebania, kościół ewangelicki, synagoga oraz ratusz. Obiekty te wymagają prac konserwacyjnych w przypadku najpilniejszych potrzeb.

Jednostka ta, jako centrum miasta i najważniejszy obszar gminy jest kluczowa z punktu widzenia jej rozwoju. **Sytuację kryzysową na tym obszarze potwierdzają wszystkie wskaźniki społeczne, środowiskowe i techniczne oraz przeprowadzone konsultacje społeczne, jakościowy opis miejsca oraz istotny potencjał rozwojowy.**

Ryc. 27. Podobszar rewitalizacji Sompolno - Centrum

Źródło: opracowanie własne

Lubstów

Lubstów to wieś o statusie sołectwa. Organizację wewnętrzną sołectwa tworzy Rada Sołecka wraz z Sołtysem. Do sołectwa Lubstów przynależy miejscowość Młynek, która znajduje się w południowej części sołectwa oraz miejscowość Błonawy (zachodnia część sołectwa). Lubstów zlokalizowany jest w zachodniej części gminy Sompolno, 5 km na południowy – zachód od Sompolna. Jest największym sołectwem pod względem zajmowanej powierzchni na terenie charakteryzowanej gminy. Sołectwo graniczy od strony północnej z sołectwem Police i Biele, od strony północno – wschodniej z sołectwem Sycewo, od strony południowo – wschodniej z sołectwem Nowa Wieś, a od strony południowej z sołectwem Racięcice, Marianowo i Lubstówek. Zachodnia granica Lubstowa jest jednocześnie częścią zachodniej granicy gminy Sompolno.

Fot. 6. Panorama Lubstowa

Źródło: fotografie własne

Zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana jest nierównomiernie. Wieś przyjmuje ruralistyczny układ wielodrożnicy. Sieć osadnicza Lubstowa ma charakter zagrodowy. Przeważa budownictwo jednorodzinne. Przy ulicy Jeziornej, Głównej i Kościelnej znajdują się pofolwarczne czworaki. Centralną częścią wsi jest skrzyżowanie ulic: Kościelnej, Górniczej, Cmentarnej, Głównej i Jeziornej. Centrum wsi tworzy trójkątny plac, na którym znajduje się przydrożna kapliczka. Większość budynków zlokalizowanych jest w centralnej części sołectwa przy ulicach: Głównej, Zielonej, Cmentarnej, Krótkiej, Poprzecznej i Parkowej. Przy ulicy Jeziornej znajduje się zespół folwarczny wraz z parkiem i pałacem, a przy ulicy Polnej znajduje się nowa zabudowa mieszkaniowa. Zabudowa w pobliżu ulic Kościelnej i Górniczej, które są główną osią wsi o układzie południkowym są rozproszone. Od strony południowej Lubstów graniczy z jeziorem Lubstowskim, zaś od północy z nowo powstałym jeziorem poodkrywkowym. Pozostałą powierzchnię wsi stanowią użytki rolne, użytki leśne oraz grunty zadrzewione, wody oraz nieużytki.

Przez sołectwo przebiega droga wojewódzka nr 266 Konin – Ciechocinek w kierunku północ – południe. Sieć dróg w granicach sołectwa uzupełnia droga powiatowa Mostki - Ignacewo oraz drogi gminne w większości utwardzone. Pozostałe to drogi gruntowe, dojazdowe do pól i o mniejszym znaczeniu lokalnym. Komunikację zapewniają autobusy PKS Konin, które zatrzymują się przy przystanku autobusowym na ul. Kościelnej. Połączenia PKS z Koninem, Kołem, Sompolnem. Połączenia są nie dość częste, szczególnie w dni świąteczne, stąd głównym środkiem komunikacji pozostają prywatne samochody.

Zaopatrzenie wsi Lubstów w wodę odbywa się z ujęć głębinowych, stanowiących zasadnicze źródła w połączeniu ze stacjami wodociągowymi oraz z własnych ujęć (studni) kopanych lub wierconych, zlokalizowanych bezpośrednio w obejściach zagrodowych. Do sieci wodociągowej podłączonych jest 100 % gospodarstw domowych. Wieś posiada własne ujęcie wody. Gospodarką wodociągową zajmuje się Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Sompolnie. Część wsi wyposażona jest w sieć sanitarną. Odprowadzanie ścieków z pozostałych gospodarstw domowych odbywa się za pomocą przydomowych oczyszczalni i przydomowych zbiorników bezodpływowych.

Dzieci z terenu Lubstowa uczęszczają do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 2 w Lubstowie. W skład Zespołu wchodzi:

- Przedszkole Gminne w Lubstowie,
- Szkoła Podstawowa im. Ks. Jana Twardowskiego w Lubstowie,
- Gimnazjum im. Polskich Olimpijczyków w Lubstowie.

Zespół posiada stosunkową dobrą sytuację lokalową, nową halę gimnastyczną, dobrze wyposażone boisko i dobrze wykształconą kadrę nauczycielską. Nie istnieje zatem większa potrzeba doinwestowywania placówki. Uczniowie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego rozwijają swoje zainteresowania w licznych kołach zainteresowań, biorą też udział w licznych konkursach i zawodach odnosząc sukcesy.

Na terenie sołectwa mieści się filia biblioteki w Lubstowie. W 2016 r. wykonano malowanie biblioteki, kupiono dwa regały, dach pokryto nową papą i naprawiono rynny. W tym samym roku bibliotekę odwiedziło łącznie 590 osób „w kawiarence internetowej”, czyli więcej, niż w Sompolnie i Mąkolnie. Zarejestrowano tu 335 czytelników, czyli podobnie, jak w Mąkolnie (357) i mniej, niż w Sompolnie (1 021).

Innym ważnym miejscem dla mieszkańców Lubstowa jest boisko sportowe zlokalizowane przy ul. Parkowej. Boisko, jak i świetlica wiejska przy ul. Główniej zostały zrehabilitowane z początkiem 2010 r. Projekt polegał na wykonaniu robót remontowo - budowlanych w budynku gminnym w Lubstowie z przeznaczeniem na cele społeczno - kulturalne wraz z wykonaniem odprowadzenia wód opadowych, przebudowie boiska sportowego – wykonanie nawierzchni trawiastej, wyposażenie i ogrodzenie boiska wraz z budową placu zabaw dla dzieci. Uzupełnieniem powyższych przemian w najbliższym czasie będzie budowa siłowni zewnętrznej przy świetlicy wiejskiej celem zwiększenia sportowo – rekreacyjnego uczestnictwa mieszkańców wsi.

Na terenie miejscowości znajdują się następujące i wyróżniające się obiekty o wartości kulturowej:

- kościół wczesnorenesansowy – wzniesiony w 1534 r.; prezbiterium przebudowano w 1753 r.; elewację zachodnią zdobi szczyt o wykroju falistym, rozcłonkowany laskowaniem i trzema poziomami uskokowych wnęk arkadowych; poniżej – w dobudowanej później kruchcie – znajduje się portal ostrołukowy; wyposażenie wnętrza przeważnie rokokowe, m.in. trzy ołtarze z rzeźbami świętych i ambona; zachowały się dwie płyty nagrobne z piaskowca: Jana Lubstowskiego z herbem Leszczyc (pierwsza połowa XVI w.) i Radojewskiego z herbami Ogończyk, Jelita, Abdank i Korzbok (renesansowa); obok kościoła wznosi się dzwonnica barokowa z drugiej połowy XVIII w.; parterowa plebania, przykryta dachem naczółkowym wybudowana została w 1810 r., obecnie kościół jest w dobrym stanie technicznym,
- pałac Niemojewskich - neoklasycystyczny pałac z drugiej połowy XIX w; jego projektantem był znany architekt - Stanisław Hebanowski (1820-98) - twórca m.in. gmachu Teatru Polskiego w Poznaniu, obecnie o bardzo dobrym stanie technicznym, znajduje się we własności prywatnej,
- grób rodziny Słubickich.

Jeszcze do niedawna (do 2009 r.) największym przedsiębiorstwem na terenie Lubstowa była KWB Konin, która zatrudniała około 300 osób z terenu gminy Sompolno. Poprzez działalność kopalni odkrywkowej krajobraz Lubstowa został zniszczony. Kopalnię opisano szerzej w rozdziale IV. zdegradowane przestrzenie oraz obszary o znacznym potencjale – analiza jakościowa. Ponadto funkcjonuje kilkanaście innych firm, w większości handlowych i ogrodniczych, jedna gorzelnia oraz biorafineria, która produkuje kompozycję paliwową na bazie gliceryny. Mieszkańcy Lubstowa mają dostęp do podstawowych usług handlowych. Na terenie wsi znajdują się sklepy spożywcze. Brak jest innych usług.

Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie sołectwa jest podobna do średniej gminnej. 19,9 % to osoby w wieku przedprodukcyjnym, 64,4 % to osoby w wieku produkcyjnym, a 15,7 % to osoby w wieku poprodukcyjnym. Należy zatem stwierdzić, że

w porównaniu do struktury ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie gminy (odpowiednio: 19,3 %, 64 %, 16,7 %) sytuacja Lubstowa jest nieznacznie korzystniejsza. W ostatnich latach zauważa się wzrost liczby mieszkańców sołectwa, który spowodowany jest budową nowych obiektów mieszkalnych.

Do zdegradowanej przestrzeni wsi należy zaliczyć budynki gospodarcze (dawna stajnia, spichlerz i paszarnia) przy ul. Jeziornej w zespole folwarcznym, które nie są użytkowane i niszczeją. Jednakże Gmina nie może w tym miejscu interweniować i ingerować w remont powyższych budynków, gdyż należą one do osoby prywatnej.

Lubstów pełni funkcje przemysłowe, rolnicze, mieszkaniowe i rekreacyjno-wypoczynkowe. Mieszkańcy w większość mieszkają na wsi od urodzenia. Ich głównym źródłem utrzymania jest praca w rolnictwie. Zamknięcie kopalni oznaczało utratę pracy dla wielu mieszkańców. Dlatego też część z nich zmuszona została do poszukiwań pracy poza miejscem zamieszkania. Pracują oni w pobliskim Koninie, część wyjechała za granicę, niektórzy przeszli na renty i emerytury. Działa tu Koło Gospodyń Wiejskich, Ochotnicza Straż Pożarna. Problemy rozwiązywane są na zebraniach wiejskich, w ramach konsultacji sąsiedzkich. Kulturowane są tradycje rodzinne i ludowe, w szczególności związane z kultem religijnym. Na stan środowiska wyraźny wpływ mają tereny pokopalniane, miejscowość jest w leju depresyjnym, a hałdy są stopniowo zagospodarowywane. Dlatego tak ważnym jest wykorzystanie potencjału tego miejsca.

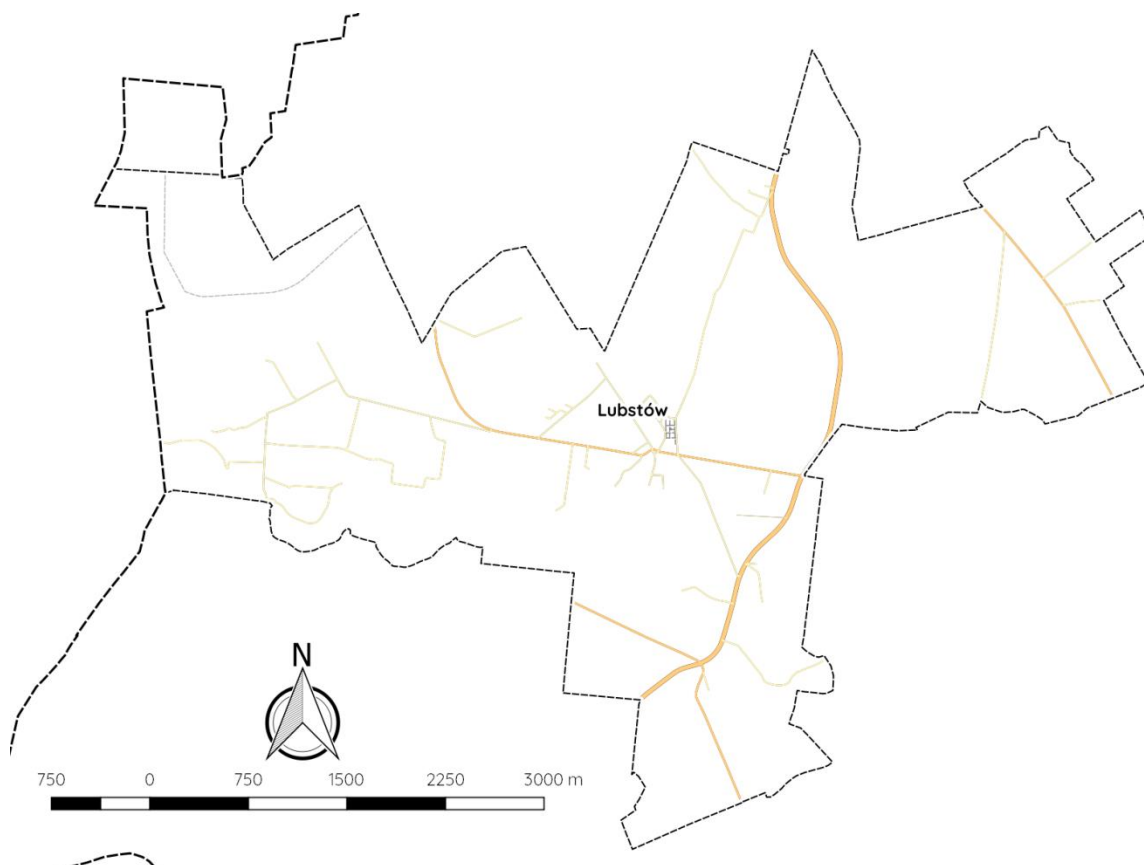
Należy zatem stwierdzić, że potencjał oraz silne strony sołectwa należy upatrywać w środowisku przyrodniczym (duża lesistość, atrakcyjne jeziora walory krajobrazowe, świata roślinnego i zwierzęcego, wody powierzchniowe, gleby, surowce mineralne) oraz kulturowego (architektura wiejska, zabytki), a także w pokopalnianych terenach do zagospodarowania, sieci lokalnych dróg, koncentracji zabudowy i dostępności komunikacyjnej. Ponadto pełne zwodociągowanie oraz liczne i atrakcyjne obiekty zabytkowe uzupełniają tę listę. Zachowane jest dziedzictwo religijne i historyczne (przedmioty kultu, święta, odpusty, tradycje, obrzędy, gwara). W ostatnim czasie wyremontowana została świetlica wiejska wraz z boiskiem piłkarskim, powstał plac zabaw dla dzieci. Brakuje jeszcze zewnętrznej siłowni.

Do istotnych problemów z jakimi borykają się mieszkańcy Lubstowa jest brak możliwości spędzania wolnego czasu, czy zniszczony krajobraz przez kopalnię odkrywkową. Dlatego też należałoby stworzyć nad pokopalnianym jeziorem ośrodek wypoczynkowy wraz z towarzyszącą mu infrastrukturą.

Lubstów zamieszkują 752 osoby, co stanowi 7,14 % mieszkańców gminy, a powierzchnia jednostki wynosi 1 951,27 ha, czyli 14,2 % powierzchni gminy. To obszar, w którym zamieszkuje aż 118 osób w wieku poprodukcyjnym, co było drugą najwyższą liczbą. Jednak w przeliczeniu na liczbę osób ogółem udział osób w wieku poprodukcyjnym wyniósł 15,69 % i o 0,39 % nie przekroczył wymaganego progu, tak aby można było tę jednostkę zakwalifikować jako obszar potencjalnie zagrożony. Z końcem 2015 r. mieszkało tu 60 osób bezrobotnych, a zatem udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 12,4 %. 21 osób bezrobotnych to osoby z wykształceniem podstawowym. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w stosunku do ogółu bezrobotnych wyniósł 35 % i tylko o 0,37 % Lubstów nie został zaliczony, jako jednostka o potencjalnym zagrożeniu. Udział gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogóle liczby gospodarstw domowych w Lubstowie odpowiada 13,79 %. 22 osoby do 17 roku życia korzystało z dożywienia, co było drugą największą liczbą ze wszystkich analizowanych jednostek.

Zatem 14,67 % dzieci do 17 roku życia korzystało z dożywiania z terenu Lubstowa. Na obszarze tym mieszka również 13 osób niepełnosprawnych (17,29 %) korzystających z pomocy GOPS-u. Tylko w jednostce Sompolno – Centrum osób niepełnosprawnych odnotowano więcej. Zarejestrowano tu 9 przestępstw kryminalnych, czyli 11,97 przestępstw na 1 tys. osób. Świadomość ekologiczna mieszkańców jest niska. Aż 7,69 % osób nie segreguje odpadów i jest to druga najwyższa wartość spośród wszystkich jednostek analitycznych. Znajduje się tu 19 mieszkań komunalnych i socjalnych w 9 budynkach wielorodzinnych, które zamieszkuje 49 osób Ich łączna powierzchnia wynosi 896 m². A więc na jednego mieszkańca przypada średnio 18,3 m². Obiekty te wybudowano z końcem XIX i z początkiem XX w., jedynie 1 budynek datowany jest po 1945 r. Wyposażone są w instalację: elektryczną, wodociągową i kanalizacyjną, ogrzewane piecami kaflowymi, a niektóre CO zasilane jest z własnych domowych kotłowni. W jednostce tej znajduje się 7 obiektów zabytkowych: kościół, dzwonnica, grobowiec rodziny Słubickich, pałac, spichrz, paszarnia oraz park pałacowy, który wymaga ciągłej pielęgnacji.

Sytuację kryzysową na tym obszarze potwierdzają 4 wskaźniki społeczne, wszystkie wskaźniki środowiskowe i techniczne oraz przeprowadzone konsultacje społeczne, jakościowy opis terenu pokopalnianego oraz istotny potencjał rozwojowy.

Ryc. 28. Podobszar rewitalizacji Lubstów

Źródło: opracowanie własne

VI. POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

6.1. POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE WOJEWÓDZTWA

6.1.1. Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020

Strategia jest narzędziem stymulowania i projektowania rozwoju województwa wielkopolskiego z perspektywą do 2020 roku. Strategia zawiera diagnozę społeczno-gospodarczą, a także określa wizję rozwoju województwa, cele oraz system realizacji strategii. W strategii określono wizję rozwoju województwa, która brzmi następująco: „Wielkopolska 2020 roku – w wyniku stopniowego osiągnięcia celów strategii ma być regionem inteligentnym, innowacyjnym i spójnym, gdzie:

- efektywnie wykorzystywany jest potencjał wewnętrzny,
- podmioty rozwoju ściśle współpracują, co skutkować powinno wartością dodaną,
- istnieje klimat dla innowacji we wszystkich sferach funkcjonowania regionu,
- konkurencyjność budowana jest na wzajemnie korzystnych powiązaniach funkcjonalnych między ośrodkami wzrostu a ich otoczeniem, co generuje korzystne procesy dyfuzyjne i absorpcyjne,
- priorytetem i fundamentem rozwoju jest edukacja oraz budowa na jej podstawie kreatywnych kapitałów, intelektualnego i innowacyjnego,
- jednym z głównych priorytetów jest zielony aspekt rozwoju,
- mieszkańcy wykazują wysoką aktywność zawodową, gospodarczą i społeczną,
- gospodarka i życie społeczne są otwarte na świat, co wzmacnia ich konkurencyjność,
- wszystkie aspekty rozwoju uwzględniają zasadę włączenia społecznego,
- każdy mieszkaniec ma dostęp do podstawowych standardów usług społecznych,
- przestrzeń województwa pozbawiona jest barier dla mobilności mieszkańców,
- sytuacja demograficzna sprzyja zastępowalności pokoleniowej,
- polityka kieruje się większą otwartością na nowe i nowych,
- istotny wpływ na rozwój regionu wywiera sprawowane w stylu koncyliacyjnym zdecydowane przywództwo regionalne.”

Do osiągnięcia założonej wizji rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku określono cel generalny, który brzmi następująco: „Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju”. Uszczegółowieniem celu generalnego jest dziewięć celów strategicznych, które wskazano poniżej:

- Cel strategiczny 1: Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu,
- Cel strategiczny 2: Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami,
- Cel strategiczny 3 Lepsze zarządzanie energią,
- Cel strategiczny 4 Zwiększanie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie,

- Cel strategiczny 5 Zwiększenie spójności województwa,
- Cel strategiczny 6 Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu,
- Cel strategiczny 7 Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia,
- Cel strategiczny 8 Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa,
- Cel strategiczny 9 Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

Część z powyższych celów strategii rozwoju województwa wpisuje się w założenia i cele rewitalizacji założone w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Sompolno. Wszystkie cele GPR są ściśle powiązane z celem strategicznym 5: Zwiększenie spójności województwa. Jego uszczegółowieniem są cele operacyjne. Poniżej przedstawiono cele operacyjne, które wpisują się ściśle z GPR:

- Cel operacyjny 5.1. Wsparcie ośrodków lokalnych,
- Cel operacyjny 5.3. Aktywizacja obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych,
- Cel operacyjny 5.4. Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji,
- Cel operacyjny 5.5. Zwiększenie dostępności do podstawowych usług publicznych,
- Cel operacyjny 5.6. Wsparcie terenów o wyjątkowych walorach środowiska kulturowego.

W szczególności cel operacyjny 5.4 wskazuje na konieczność tworzenia programów odnowy zdegradowanych dzielnic miast. Wskazano również kierunek realizacji działań, który zakłada tworzenie kompleksowych, zintegrowanych programów rewitalizacji. Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Sompolno wykazała konieczność prowadzenia rewitalizacji na wyznaczonych obszarach i stała się również podstawą do opracowania GPR. Nadrzędnym celem GPR jest eliminacja lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową na obszarze rewitalizacji poprzez kompleksowe, komplementarne i skoncentrowane działania z uwzględnieniem partycypacji społecznej i w pełni wpisuje się w realizację celu 5 strategii rozwoju województwa.

Kolejnymi z celów ściśle powiązanych z realizacją wszystkich celów rewitalizacji są cele: 6, 7 i 8 SRWW. Podsumowując, osiągnięcie celów rewitalizacji ma prowadzić do ożywienia społecznego i gospodarczego obszaru rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia lub eliminacji zbadanych problemów społecznych. Środkiem do realizacji zamierzeń będą odpowiednio ukierunkowane przedsięwzięcia i projekty. Poszczególne z nich będą przeciwdziałać bezrobociu, ograniczać problem braku samowystarczalności ekonomicznej ludności, wspierać rynek pracy czy lokalną przedsiębiorczość.

Wsparciem dla działań miękkich będą projekty i przedsięwzięcia o charakterze infrastrukturalnym, technicznym, czy przestrzenno-funkcjonalnym. Odpowiedniej jakości infrastruktura techniczna, społeczna, czy zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni prowadzi do ożywienia społeczno-gospodarczego dysfunkcyjnego obszaru. Rewitalizacja podobszarów rewitalizacji na terenie gminy Sompolno ma stworzyć warunki do rozwoju społeczno-gospodarczego. Prowadzi to do wyrównania poziomu rozwoju obszarów objętych wsparciem w stosunku do pozostałych części gminy, co daje efekt w postaci osiągnięcia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego całej jednostki gminnej. Cele 6 i 7 strategii rozwoju województwa wpisują się bezpośrednio we wszystkie cele programu rewitalizacji, a w szczególności cel szczegółowy 1, którego osiągnięcie ma doprowadzić do

ograniczenia skali problemów społecznych i gospodarczych podobszarów rewitalizacji. Cel szczegółowy 2. Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej niniejszego GPR jest ściśle powiązany z 8 celem strategicznym SRWW (Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa).

Podsumowując wszystkie powiązania opisywanych dokumentów, w szczególności na poziomie celów strategicznych można stwierdzić, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Sompolno wpisuje się w wizję rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku określoną w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku.

6.1.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego jest jednym z trzech dokumentów – obok Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 r. i Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, które współdecydują o przyszłości regionu. Plan zawiera wskazania dla działań w przestrzeni, których realizacja jest wypełnieniem zadań określonych przez Strategię. Stanowi też ważne źródło informacji dla podejmowania decyzji planistycznych i inwestycyjnych, opartych o priorytety programów operacyjnych. PZPWW zawiera diagnozę, która obejmuje analizę uwarunkowań i czynników zagospodarowania przestrzennego, oraz część kierunkową, w której sformułowane są cele polityki przestrzennej w ujęciu ogólnym, a także określone zostały kierunki i zasady rozwoju zagospodarowania przestrzennego.

W PZPWW określono główny cel, którym jest zrównoważony rozwój przestrzenny regionu jako jedna z podstaw wzrostu poziomu życia mieszkańców. Odnośnie do celu głównego określono dwa cele szczegółowe:

- Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku poprzez:
 - Poprawę stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi,
 - Wzrost spójności komunikacyjnej oraz powiązań z otoczeniem,
 - Wzrost znaczenia i zachowanie dziedzictwa kulturowego,
 - Poprawę jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
 - Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych,
 - Wzmocnienie regionotwórczych funkcji Poznania – miasta o charakterze europa o znaczeniu krajowym oraz Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego jako dwubiegunowego układu miejskiego o znaczeniu ponadregionalnym,
 - Wielofunkcyjny rozwój ośrodków regionalnych i lokalnych,
 - Restrukturyzację obszarów o ograniczonym potencjale rozwojowym;
- Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa poprzez:
 - Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw,
 - Wzrost udziału nauki i badań w rozwoju regionu,
 - Wzmocnienie gospodarstw rolnych oraz gospodarki żywnościowej,
 - Zwiększenie udziału usług turystycznych i rekreacji w gospodarce regionu.

Założenia GPR wpisują się w powyższe cele. Pierwszy z celów szczegółowych PZPWW jest powiązany w szczególności z przedsięwzięciami i projektami o charakterze infrastrukturalnym, przestrzenno-funkcjonalnym, czy technicznym, które wynikają z 2. celu szczegółowego GPR. Wspomniane przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne są ukierunkowane na ożywienie społeczno-gospodarcze podobszarów rewitalizacji, na których

zdiagnozowano koncentrację różnorodnych problemów, przede wszystkim społecznych. Natomiast cel szczegółowy 2 PZPWW wskazuje na efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych. Potencjał rozwoju był brany pod uwagę przy określaniu konkretnych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych, które wykorzystują lokalne zasoby do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzącego do wyjścia z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji. Potencjał rozwoju opisany został również w rozdziale IV. Zdegradowane przestrzenie oraz obszary o znacznym potencjale – analiza jakościowa.

Ponadto PZPWW wskazuje na „przywrócenie terenom pokopalnianym wartości użytkowej, a przede wszystkim równowagi w środowisku przyrodniczym, polegać powinno na ich rekultywacji i rewitalizacji” oraz na przystosowanie obszarów pokopalnianych w okolicach Konina do uprawiania turystyki kwalifikowanej i ekstremalnej, jak i „przywrócenie terenom pokopalnianym we Wschodnim Obszarze Problemowym wartości użytkowej, a przede wszystkim równowagi w środowisku przyrodniczym, polegać powinno, zgodnie z Planem, na ich rekultywacji i rewitalizacji oraz określeniu nowego sposobu zagospodarowania, w maksymalnym stopniu wykorzystującym lokalny potencjał oraz możliwości swobodnego kształtowania rzeźby terenu”. Zatem cel szczegółowy 3. Rekultywacja terenów pokopalnianych zawarty w niniejszym GPR został wyznaczony zgodnie z PZPWW.

Podsumowując można stwierdzić, że określone w GPR cele i wynikające z nich przedsięwzięcia i projekty wpisują się w cele i założenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

6.2. POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE GMINY

6.2.1. Strategia Rozwoju Gminy Sompolno na lata 2007 - 2019

Ostatnia zmiana Strategii Rozwoju Gminy Sompolno na lata 2007 - 2019 miała miejsce 10 czerwca 2016 r. Przyjęła ją Rada Miejska w Sompolnie Uchwałą Nr XXII/143/2016 aktualizując jednocześnie wcześniejszy horyzont czasowy z lat 2007 - 2016 na 2007 - 2019. Zmieniono zatem Uchwałę Nr XIV/112/08 Rady Miejskiej w Sompolnie z dnia 16 lutego w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Sompolno w latach 2007 – 2016”.

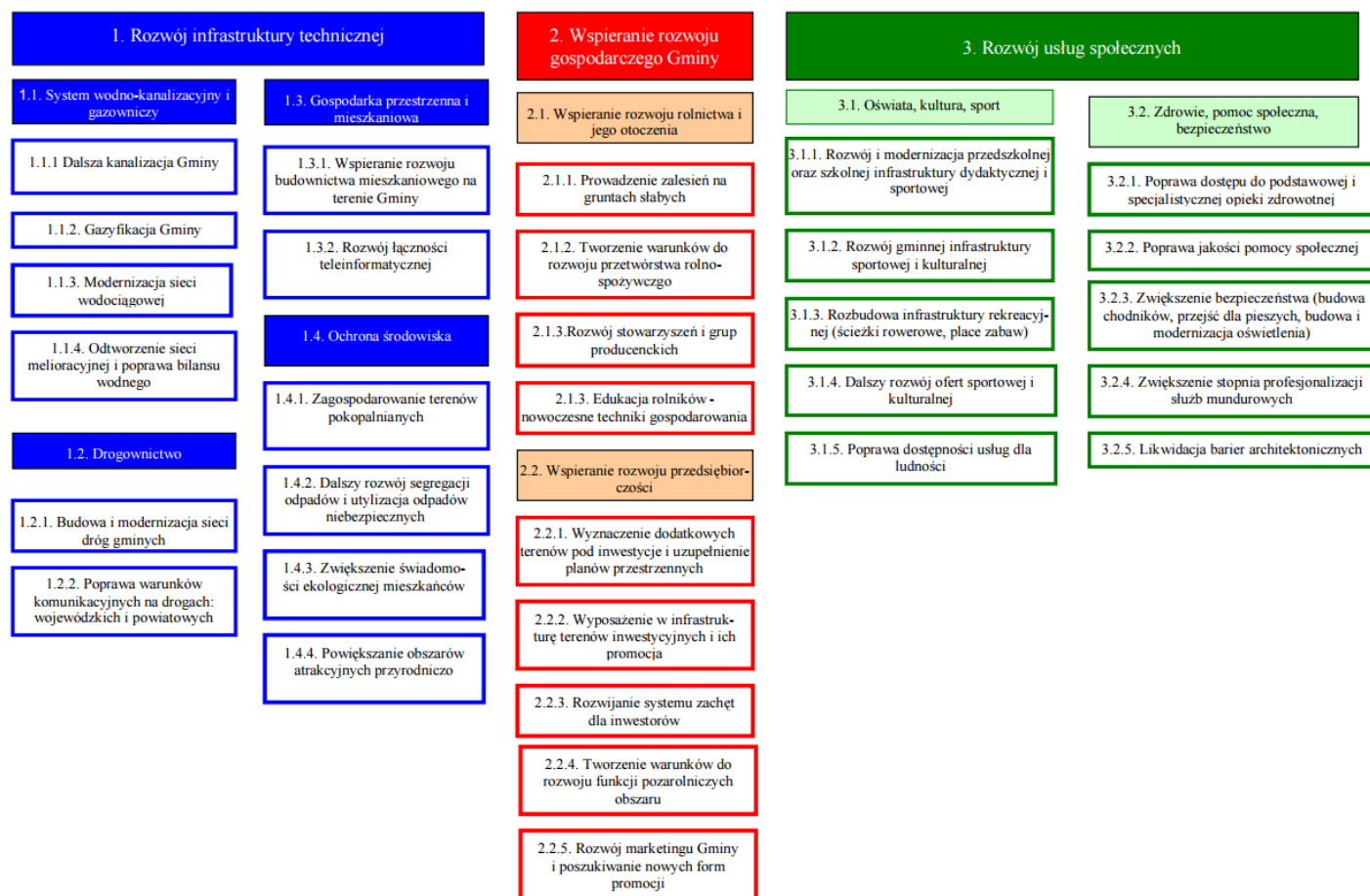
Strategia jest dokumentem o określonej, logicznej strukturze. Jej najważniejszym wyjściowym elementem jest misja rozwoju gminy, która określa, jaki powinien być kierunek rozwoju gminy w perspektywie następnych kilkunastu lat i jakie są priorytety samorządu w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Tworzenie misji jest procesem złożonym. Różne mogą być jej style, zawartość merytoryczna, czy rozpiętość. Jest to sentencja, która najlepiej ujmuje główne kierunki działania samorządu, jednocześnie wskazuje priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego. Strategia jest zorganizowana na kilku poziomach; strukturą swoją przypomina piramidę, której wierzchołek stanowi misja. Następnie wyróżniono niższe poziomy planowania:

1. Cele strategiczne.
2. Programy strategiczne.
3. Projekty realizacyjne.

4. Zadania do wykonania.

Wizja gminy została określona w następujący sposób: „Jesteśmy Gminą rolniczą, położoną we wschodniej Wielkopolsce, która pragnie rozwijać swój potencjał gospodarczy z poszanowaniem środowiska naturalnego. Wielofunkcyjny rozwój naszej Gminy powinien przynieść wzrost dobrobytu Gminy i zapewnić satysfakcję finansową i społeczną jej mieszkańców. Wykorzystując posiadane zasoby, Gmina stanie się atrakcyjnym miejscem dla inwestorów i odwiedzających ją gości”.

Na poniższej rycinie zaprezentowano schemat Strategii rozwoju Gminy Sompolno uwzględniając kolejno: cele strategiczne, programy strategiczne oraz projekty realizacyjne.

Ryc. 29. Schemat Strategii Rozwoju Gminy Sompolno

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Sompolno na lata 2007 – 2019

Analizując powyższą rycinę należy stwierdzić, iż część projektów realizacyjnych jest bezpośrednio powiązana zarówno z głównymi, jaki i uzupełniającymi projektami rewitalizacyjnymi określonymi w GPR. W szczególności są to projekty realizacyjne ujęte w Strategii Rozwoju:

- 1.3.1 – Wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy;
- 1.4.1 – Zagospodarowanie terenów pokopalnianych;
- 1.4.3 – Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców;
- 3.1.2 – Rozwój gminnej infrastruktury sportowej i kulturalnej;
- 3.1.3 – Rozbudowa Infrastruktury rekreacyjnej (ścieżki rowerowe, place zabaw);
- 3.1.4 – Dalszy rozwój ofert sportowej i kulturalnej;
- 3.1.5 – Poprawa dostępności usług dla ludności;

3.2.2 – Poprawa jakości pomocy społecznej;

3.2.3 – Zwiększenie bezpieczeństwa (budowa chodników, przejść dla pieszych, budowa i modernizacja oświetlenia);

3.2.5 – Likwidacja barier architektonicznych.

W ramach konkretnych projektów realizacyjnych ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Sompolno przypisano zadania, które zostały uwzględnione również w GPR tj.:

- przebudowa budynku gminnego - siedziby OSP z przeznaczeniem na cele społeczno-kulturalne oraz przebudowa boiska sportowego w Lubstowie;
- odbudowa ratusza- siedziby GOK i dobudowa Sali widowiskowej;
- rewitalizacja terenów po PKP;
- odbudowa kamieniczek na Rynku;
- budowa ścieżek rowerowych na terenach po PKP - ul. 11 Listopada i ul. Piotrkowska.

Przytoczone powyżej zapisy Strategii Rozwoju znajdują swoje odzwierciedlenie w zaproponowanych w GPR projektach i przedsięwzięciach rewitalizacyjnych. Dlatego można stwierdzić, że realizacja i wdrożenie założeń procesu rewitalizacji ujętego w programie jest zgodne z wizją rozwoju Gminy Sompolno określonej w Strategii Rozwoju Gminy Sompolno na lata 2007 - 2019.

6.2.2 Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2010-2017

Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2010-2017 przyjęła Rada Miejska w Sompolnie dnia 19 marca 2010 roku Uchwałą Nr XXXIV/285/10.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych jest odpowiedzią na występujące problemy społeczne, które prowadzą do zbudowania długofalowej wizji działań prowadzących do dokonania trwałej zmiany społecznej zgodnie z przyjętymi celami, spójnej wizji realizowanej przez różne podmioty, które współpracują ze sobą na rzecz lokalnej społeczności. Realizacja polityki społecznej w gminie Sompolno powinna być oparta na długofalowym planowaniu i jasnych celach. Strategia pozwoli na lepsze koordynowanie działań instytucji funkcjonujących na polu polityki społecznej w gminie wokół głównego kierunku działań i problemów w tej sferze.

W strategii określono następującą wizję rozwoju społecznego Gminy Sompolno: „Miasto i Gmina Sompolno - to miejsce, w którym zapewnione jest bezpieczeństwo socjalne mieszkańców. To gmina, która zabezpiecza potrzeby rodziny, osób starszych, niepełnosprawnych, samotnych. Nasza gmina jest gminą przyjazną, otwartą na zmiany, silną, zdrową, bezpieczną, tolerancyjną, ekologiczną i kulturalną. To gmina z wysokim poziomem integracji społecznej”. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2010 - 2017 nie przedstawia wprost celów i zadań. W części programowej przedstawiono jedynie opis strategicznych kierunków integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Sompolno w oparciu o Program Pomocy Społecznej Gminy Sompolno na lata 2010 – 2017, Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Sompolno, a także Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Narkomanii w Gminie Sompolno. Dlatego też poniżej przedstawiono charakterystykę Programu Pomocy Społecznej Gminy Sompolno na lata 2010

– 2017, który metodologicznie jest najbliższy Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2010-2017.

Program Pomocy Społecznej Gminy Sompolno na lata 2010 – 2017 w swoich założeniach scala już istniejące i funkcjonujące programy, stwarza możliwość nowych rozwiązań i wymusza ściślejszą współpracę i koordynację działań. Jako cel główny programu określono: „Stworzenie wszystkim mieszkańcom Gminy Sompolno warunków do aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnej na miarę potrzeb i możliwości”. Cel główny (misja) został uzupełniony o następujące cele operacyjne:

- 1) Utrzymanie i rozwój spójnego systemu współpracy instytucji i organizacji;
- 2) Organizacja i realizacja systemowych i profesjonalnych rozwiązań problemów społecznych w poszczególnych obszarach działań społecznych;
- 3) Aktywizacja środowisk i osób marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym do podejmowania użytecznych ról i funkcji społeczno - zawodowych;
- 4) Edukacja społeczna;
- 5) Inspirowanie społeczności lokalnej do rozwiązywania ważnych problemów społecznych - rozwój wolontariatu;
- 6) Podnoszenie poziomu i doskonalenie sprawności funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozwój kwalifikacji i kompetencji kadry pomocy społecznej;
- 7) Wspieranie i promocja modelowych metod działania w zakresie radzenia sobie z problemem marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Poniżej przedstawiono cele operacyjne, które przyporządkowano do rozdziałów: bezrobocie, bezdomność i wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, starość, problemy opiekuńczo – wychowawcze, sieroctwo społeczne, przemoc w rodzinie, a jednocześnie wpisują się w założenia programu rewitalizacji:

– Bezrobocie:

- 1) Cel operacyjny: Poszerzanie struktury wspierającej działania osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy;
- 2) Cel operacyjny: Przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia;
- 3) Cel operacyjny: Dążenie do wyrównywania szans różnych grup społecznych na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych społecznie.

– Bezdomność i wykluczenie społeczne:

- 1) Cel operacyjny: Aktywizacja środowisk i osób wykluczonych społecznie do podejmowania użytecznych ról i funkcji społeczno - zawodowych;
- 2) Cel operacyjny: Wspieranie inicjatyw mających na celu powstawanie i rozwój infrastruktury edukacyjnej dla osób i grup marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 3) Cel operacyjny: Rozwój infrastruktury mieszkaniowej i taniego budownictwa mieszkaniowego;
- 4) Cel operacyjny: Wspieranie inicjatyw na rzecz kobiet bezdomnych i zagrożonych bezdomnością;
- 5) Cel operacyjny: Wspieranie rozwoju przedsięwzięć w obszarze ekonomii społecznej.

- Niepełnosprawność:
 - 1) Tworzenie w Gminie Sompolno osobom niepełnosprawnym takich warunków, aby mogły aktywnie uczestniczyć w życiu społeczności lokalnej na miarę swoich możliwości i potrzeb, a osobom pełnosprawnym pozwalały traktować niepełnosprawnych z należną im godnością;
 - 2) Wspieranie i inicjowanie działań w zakresie likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych i transportowych.
- Starość:
 - 1) Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu ludzi starych;
 - 2) Poszerzenie i poprawa świadczonych usług.
- Problemy opiekuńczo – wychowawcze:
 - 1) Promowanie rodziny jako wartości;
 - 2) Wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny: psychologicznego, prawnego, socjalnego.
- Sieroctwo społeczne:
 - 1) Wspieranie rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich obowiązków;
- Przemoc w rodzinie:
 - 1) Utrzymanie i rozwój gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
 - 2) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Powyższe cele operacyjne są powiązane z celami, kierunkami działań i konkretnymi projektami i przedsięwzięciami ujętymi w niniejszym programie rewitalizacji. Można zatem stwierdzić, że Program Rewitalizacji dla Gminy Sompolno wpisuje się w założenia Programu Pomocy Społecznej Gminy Sompolno na lata 2010 – 2017, a w sposób pośredni także w założenia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2010-2017.

6.2.3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sompolno

Niniejsze Studium Rada Miejska w Sompolnie podjęła Uchwałą Nr XXXI/246/05 w dniu 20 maja 2005 r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa zmiany w polityce przestrzennej gminy, a w tym nowe kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego. Zawiera część tekstową (uwarunkowania rozwoju oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego) oraz część graficzną (uwarunkowania rozwoju i kierunki zagospodarowania przestrzennego). Synteza ustaleń Studium wskazuje, że „najistotniejsze zmiany w strukturze przestrzennej związane będą z zakończeniem eksploatacji węgla w Odkrywce Lubstów i wynikającej z tego rekultywacji terenów pokopalnianych. Prawidłowo i skutecznie przeprowadzona rekultywacja z czasem otworzy nowe możliwości wykorzystania terenów zdegradowanych działalnością górniczą”. Dlatego też w niniejszym GPR ustalono projekt pn. „Zagospodarowanie terenów pokopalnianych - utworzenie centrum rekreacyjno-wypoczynkowo-turystycznego nad jeziorem w Lubstowie”.

Wskazano także zmiany jakościowe w kierunkach rozwoju, które mają nastąpić w niedalekiej przyszłości. Poniżej przedstawiono część z nich, która wpisuje się w zadania rewitalizacyjne:

- dalsza poprawa warunków życia mieszkańców szczególnie w zakresie warunków mieszkaniowych i infrastruktury społecznej;
- modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej w miarę jej technicznego zużycia i dalsza niezbędna rozbudowa;
- remonty i budowa nawierzchni istniejących dróg;
- rozbudowa infrastruktury technicznej w zakresie kanalizacji sanitarnej oraz zaopatrzenia w gaz;
- inwestycje gminne w zakresie zapewnienia mieszkańcom możliwości aktywnej rekreacji ruchowej - boiska, stadiony, sale sportowe;
- popieranie inwestycji tworzących nowe miejsca pracy;
- poprawa stanu ochrony środowiska oraz ochrony zdrowia mieszkańców.

Ponadto określono, iż jednym z podstawowych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy będzie „zagospodarowanie terenów turystyki i wypoczynku szczególnie w rejonie jeziora Mąkolno i jeziora Lubstowskiego”, a docelowo zakłada się możliwość częściowego wykorzystania terenu po nieczynnej kolejce wąskotorowej na urządzenie tras rowerowych.

VII. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI

Zrealizowanie działań rewitalizacyjnych w centrum Sompolna oraz w sołectwie Lubstów przyczyni się do ograniczenia występujących tam zdiagnozowanych problemów ze sfery społecznej, środowiskowej i technicznej. Po przeprowadzeniu odpowiedniej interwencji w nawiązaniu do zdiagnozowanych problemów w podobszarach rewitalizacji nastąpi ożywienie społeczno - gospodarcze. Zaplanowane rozwiązania mają przede wszystkim wpłynąć na ograniczenie lub eliminację problemów społecznych tj. bezrobocie, niewystarczające wykształcenie bezrobotnych, ubóstwo, czy przestępczość. Poza tym projekty będą skierowane do osób niepełnosprawnych oraz osób powyżej 60 roku życia. Projekty miękkie będą skierowane również do osób zagrożonych bądź wykluczonych społecznie zamieszkających na podobszarach rewitalizacji. Aktywny udział tych osób w procesie rewitalizacji pozwoli im powrócić na rynek pracy za sprawą podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz przyczyni się do włączenia społecznego. Reintegracja społeczno-zawodowa pomoże wrócić tym mieszkańcom do aktywnego życia społecznego, poprawić swoją sytuację ekonomiczną, a także wpłynie na poprawę warunków i jakość życia. Działania edukacyjne wśród młodzieży przyczynią się do zwiększenia świadomości ekologicznej oraz świadomości o dziedzictwie kulturowym, którego częścią są liczne obiekty zabytkowe.

Wsparcie dla pozytywnych przemian społecznych będzie możliwe poprzez stworzenie lub odnowienie odpowiedniej infrastruktury, która uzupełni proces pozytywnych przemian społecznych. Urządzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, które podniosą jakość życia i wpłyną na efektywność prowadzonej rewitalizacji będzie jednym z podstawowych kierunków pożądaných zmian. W ramach działań rewitalizacyjnych, zostanie utworzona lub

zmodernizowana infrastruktura społeczna i techniczna. Zmianom ulegnie również przestrzeń, której odpowiednie zagospodarowanie i powstanie nowych powiązań przestrzenno-funkcjonalnych doprowadzi do ożywienia społeczno-gospodarczego podobszarów rewitalizacji. Szczególnym rodzajem rewitalizacji będzie zagospodarowanie obszaru pokopalnianego w Lubstowie. Wyzwanie to będzie tym bardziej wyjątkowe, ponieważ jeszcze nigdy wcześniej Gmina Sompolno nie prowadziła tego typu zadania. Utworzenie centrum rekreacyjno-wypoczynkowo-turystycznego zmieni w sposób pozytywny zdegradowaną przestrzeń, powstaną nowe miejsca pracy, nastąpi integracja społeczeństwa, a mieszkańcy podobszarów rewitalizacji, w tym młode osoby będą mogli aktywnie wykorzystać swój wolny czas.

Zabudowa historycznego centrum Sompolna cechuje się wysoką jakością architektoniczną. Występują tu liczne kamienice z przełomu XIX i XX w., często w złym stanie technicznym. Dane obiekty wymagają niejednokrotnie szeroko zakrojonych działań modernizacyjnych, a w sposób szczególny zabytkowe obiekty użyteczności publicznej. Dlatego po przeprowadzeniu odpowiednich działań obszar ten będzie odznaczał się wysokiej jakości zabudową. Poprawiona zostanie efektywność energetyczna i estetyka budynków. Ulepszona zostanie funkcjonalność obiektów, zastosowane zostaną nowoczesne rozwiązania budowlane z zachowaniem zabytkowej tkanki. Wpłynie to na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji i zwiększenie efektywności pozostałych działań prowadzonych na obszarze rewitalizacji. Poprawa efektywności energetycznej budynków prowadzić będzie również do poprawy jakości środowiska naturalnego, w szczególności ograniczenia niskiej emisji.

Działania główne, jak i uzupełniające pozwolą osiągnąć zrównoważony poziom rozwoju społeczno-gospodarczego w gminie Sompolno. Dzięki kompleksowemu podejściu do prowadzonych działań we wszystkich sferach, w których wymagane jest wsparcie, poprzez realizację skoncentrowanych terytorialnie działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, podobszary rewitalizacji wyprowadzone zostaną z sytuacji kryzysowej.

VIII. CELE REWITALIZACJI

Działania rewitalizacyjne dla Gminy Sompolno będą prowadzone w oparciu o wyznaczone cele rewitalizacji dopasowane do lokalnych uwarunkowań i potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wszystkie cele wynikają z przeprowadzonej diagnozy i są ukierunkowane na eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk. Cele rewitalizacji są również zgodne z założeniami powiązanych dokumentów strategicznych i planistycznych, zarówno na poziomie województwa, jak i gminy, a także są pochodną wizji obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji.

Nadrzędnym celem Programu Rewitalizacji dla Gminy Sompolno jest eliminacja lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową na obszarze rewitalizacji poprzez kompleksowe, komplementarne i skoncentrowane działania z uwzględnieniem partycypacji społecznej. Uszczegółowieniem nadrzędnego celu, są 3 cele szczegółowe i odpowiadające im kierunki działań rewitalizacyjnych, które odnoszą się do zidentyfikowanych problemów opisanych w diagnozie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W następnej tabeli przedstawiono cele szczegółowe i kierunki działań.

Tabela 23. Zestawienie celów szczegółowych rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań

CEL NADRZĘDNY		
Eliminacja lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową na obszarze rewitalizacji poprzez kompleksowe, komplementarne i skoncentrowane działania z uwzględnieniem partycypacji społecznej		
CELE SZCZEGÓŁOWE		
Cel 1. Ograniczenie skali problemów społecznych i gospodarczych, które przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców	Cel 2. Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej wsparciem pozytywnych przemian społecznych	Cel 3. Rekultywacja terenów pokopalnianych
KIERUNKI DZIAŁAŃ		
1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób w trudnej sytuacji życiowej	2.1 Utworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych zachęcających do społeczno-zawodowego włączenia mieszkańców	3.1 Wykorzystanie terenów pokopalnianych w Lubstowie pod nowe funkcje
	2.2 Przebudowa i adaptacja budynków do potrzeb mieszkańców	
	2.3 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej przyjaznej środowisku	

Źródło: opracowanie własne

IX. PRZEDSIĘWZIĘCIA I PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Program rewitalizacji powinien zawierać wykaz dopełniających się wzajemnie najważniejszych przedsięwzięć i głównych projektów rewitalizacyjnych, a także ogólny opis innych uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne są pochodną wyznaczonych celów rewitalizacji i kierunków działań rewitalizacyjnych. Są też konkretną odpowiedzią na zidentyfikowane problemy w części diagnostycznej, a w sposób szczególny problemy społeczne na podobszarach rewitalizacji, tj. w jednostkach analitycznych: Lubstów oraz Sompolno – Centrum. Dlatego też bardzo ważnym jest zachowanie ciągu przyczynowo – skutkowego zdiagnozowanych negatywnych zjawisk z problemami rewitalizacji, celami i kierunkami GPR oraz listą zaplanowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych.

W niniejszym rozdziale przedstawiono opis głównych projektów rewitalizacyjnych oraz charakterystykę uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

9.1. GŁÓWNE PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Wykaz projektów głównych ukierunkowanych na osiągnięcie celów rewitalizacji prezentuje się następująco:

1. Modernizacja Rynku w Sompolnie z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych wraz z renowacją kamienic wokół niego - przyjazna przestrzeń publiczna.
2. Rozbudowa Miejsko - Gminnego Domu Kultury na cele sali widowiskowej w zakresie dostosowania do potrzeb społeczności lokalnej.
3. Przekształcenie budynku byłej synagogi pełniącej funkcje biblioteki miejskiej na potrzeby Muzeum Miejskiego.
4. Wzrost atrakcyjności i funkcjonalności parku przy kościele ewangelicko – augsburskim celem zwiększenia integracji mieszkańców.
5. Budowa korytarzy niskoemisyjnych w formie ścieżki rowerowej.
6. Trening umiejętności społecznych szansą dla osób wykluczonych społecznie.
7. Klub Integracji Społecznej jako miejsce włączenia społeczno – gospodarczego mieszkańców obszaru rewitalizacji.
8. Usługi Asystenta Rodziny jako pomoc dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej.
9. Zagospodarowanie terenów pokopalnianych - utworzenie centrum rekreacyjno-wypoczynkowo-turystycznego nad jeziorem w Lubstowie.

Poniżej został przedstawiony szczegółowy opis zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych w postaci kart projektowych. Zawarto w nich informacje dotyczące powiązań z celami i kierunkami działań, zakres realizowanych zadań, a także prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia. Wskazano również lokalizację danego projektu, okres realizacji, szacunkową wartość i potencjalne źródła finansowania.

KARTA PROJEKTU NR 1	
Nazwa projektu	Modernizacja Rynku w Sompolnie z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych wraz z renowacją kamienic wokół niego - przyjazna przestrzeń publiczna.
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 2: Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej wsparciem pozytywnych przemian społecznych 2.1 Utworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych zachęcających do społeczno-zawodowego włączenia mieszkańców
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno, podmioty prywatne
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Sompolno – Centrum, Rynek wraz z okalającymi kamienicami
Zakres realizowanych zadań	Projekt dotyczy kompleksowej modernizacji Rynku w Sompolnie, w tym: – pielęgnacja i doposażenie w obiekty małej infrastruktury zielonego skweru Rynku, – remont nawierzchni dróg i chodników. – modernizacja elewacji budynków tworzących pierzeje Rynku wraz z wymianą przyłączy sanitarnych oraz wymianą źródeł ogrzewania na ekologiczne (możliwy udział podmiotów prywatnych). – remont lub wymiana istniejącej starej infrastruktury technicznej jak: wodociągi, kanalizacja. – budowa małej architektury wraz z dostosowaniem przestrzeni do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. – częściowa wymiana monitoringu wizyjnego.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	2 500 000
Okres realizacji projektu	2018-2025
Prognozowane rezultaty	Niniejszy projekt stanowi kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane problemy występujące na tym obszarze. To obszar koncentrujący życie kulturalne, społeczne i gospodarcze gminy, co świadczy o potencjale, znacznej roli oraz ważności tego obszaru, a także całego miasta i gminy. Multidyscyplinarna modernizacja obszaru Rynku w jednostce Sompolno – Centrum ma na celu wyeksponowanie takiej przestrzeni publicznej, która będzie nie tylko przyjazną i miłą dla oka, ale także będzie działała pozytywnie na rzecz aktywnego włączenia społeczno-gospodarczego mieszkańców obszaru rewitalizacji. Obecnie stan charakteryzowanej przestrzeni nie jest zadowalający. W charakterystyce podobszarów rewitalizacji - pogłębiona diagnoza wskazano występujące tu problemy. Odpowiednie zagospodarowanie tego obszaru wpłynie na jakość pełnionych funkcji dla lokalnej społeczności. Jednym z zamiarów jest poszerzenie oferty kulturalnej dla mieszkańców, które zamieszczono w projekcie nr 2 oraz nr 3 co pozwoli ożywić obszar Rynku. Wszelkie działania „twarde” mają wpłynąć na wyższą jakość życia mieszkańców poprzez nowe miejsca spotkań, integracji oraz nowe miejsca pracy, które pomogą powstać za sprawą odpowiednio wyremontowanych i doposażonych budynków. Wysoka jakości przestrzeni publicznej ma zostać

	osiągnięta poprzez poprawę estetyki i funkcjonalność obszaru poprzez konkretnie zaplanowane działania. Charakteryzowane miejsce jest również szczególne ze względu na walory historyczne. Projekty nr 2 i nr 3, które dotyczą obiektów zabytkowych dopełniają niniejszy projekt, który jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy podczas analizy zjawisk kryzysowych. W sposób szczególny dotyczy potrzeby rozwoju infrastruktury na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności. Rynek koncentruje również działalność gospodarczą, dlatego zwiększenie jego atrakcyjności i w zamierzeniu zwiększenie liczby odwiedzających daną przestrzeń może przyczynić się do rozwoju przedsiębiorczości i poprawy kondycji lokalnych podmiotów gospodarczych skoncentrowanych na tym terenie. W ramach projektu przewiduje się również wprowadzenie nowoczesnego monitoringu wizyjnego co jest odpowiedzią na niski poziom bezpieczeństwa publicznego wykazany w diagnozie. Niniejszy projekt dostosowany będzie dla osób niepełnosprawnych, których jest tu dużo, co wykazała diagnoza. Wszelkie przebudowy będą niwelowały bariery architektoniczne. Projekt jest również powiązany z realizacją projektów miękkich dotyczących aktywizacji lokalnej społeczności (projekt główny nr 6, 7), których poszczególne zadania będą mogły być realizowane na Rynku.
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźnik/i produktu: – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 5,1 ha Wskaźnik/i rezultatu: – Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich – 1 219 os.
Potencjalne źródło finansowania	– WRPO/PROW, – Gmina Sompolno, – środki podmiotów prywatnych (wielkość zależna od wielkości wkładu własnego podmiotów prywatnych, ewentualne partnerstwo-publiczno-prywatne).

KARTA PROJEKTU NR 2	
Nazwa projektu	Rozbudowa Miejsko - Gminnego Domu Kultury na cele sali widowiskowej w zakresie dostosowania do potrzeb społeczności lokalnej.
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 2: Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej wsparciem pozytywnych przemian społecznych 2.2 Przebudowa i adaptacja budynków do potrzeb mieszkańców
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno
Lokalizacja	Sompolno, Plac Wolności 26
Zakres realizowanych zadań	Projekt dotyczy dobudowania sali widowiskowej do byłego Ratusza, ob. siedziby MGOKU. W ramach

	projektu przewiduje się następujące zadania: – rozbudowa sali widowiskowej na powstałych już fundamentach, – wykonanie stolarki okiennej, drzwiowej, tynków, okładzin wewnętrznych, podłogi, posadzki i podłogi, elementów ślusarsko – kowalskich oraz malowania, – wykonanie elewacji, instalacji sanitarnych i elektrycznych, – zagospodarowanie otoczenia, – zakup niezbędnego wyposażenia.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	4 000 000
Okres realizacji projektu	2020-2023
Prognozowane rezultaty	Działanie ma na celu zwiększenie oferty kulturalnej dla mieszkańców jednostki Sompolno – Centrum. Jeszcze w perspektywie 2007 – 2013 MGOK w Sompolnie otrzymał dofinansowanie na doposażenie placówki. Realizacja inwestycji przyczyni się do wzmocnienia sektora kultury, wpłynie korzystnie na rozwój sektorów powiązanych z sektorem kultury (przemysł turystyczny, turystyka wiejska). Realizacja zamierzonych prac związanych z dobudową Sali widowiskowej oraz zakupem wyposażenia przyniesie określone, długofalowe korzyści związane z podniesieniem jakości środowiska kulturowego. Ponadto przyczyni się do poszerzenia oferty rekreacyjnej poprzez możliwość spędzania wolnego czasu. W obiekcie zostaną połączone funkcje kulturowe, rekreacyjne i szkolne o charakterze kulturalno – oświatowym skierowane do dzieci i młodzieży. Stworzenie wielofunkcyjnego obiektu o charakterze kulturalnym wpłynie również na sferę codziennych warunków życia i funkcjonowania mieszkańców obszaru rewitalizacji. W miejscu tym może być realizowane przedsięwzięcie uzupełniające nr 5, gdyż jego lokalizacja będzie niewątpliwym atutem do działań edukacyjnych na rzecz obiektów dziedzictwa kulturowego (bliskość obiektów sakralnych). Ponadto sala widowiskowa służyć będzie uczestnikom przedsięwzięcia uzupełniającego nr 2 jako miejsce integracji i aktywizacji społecznej osób starszych. Odbywać się tu będzie również promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego z uwzględnieniem historii Sompolna – miasta 3 kultur. Ponadto po zrealizowaniu projektu nr 3 Biblioteka Miejska zostanie przeniesiona w to miejsce.
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźnik/i produktu: – Liczba instytucji kultury objętych wsparciem – 1 szt. – Liczba zrealizowanych imprez kulturalnych – 5 szt. – Liczba zabytków objętych wsparciem – 1 szt. Wskaźnik/i rezultatu: – Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem – 500 os./rok – Liczba uczestników imprez kulturalnych – 500 os.
Potencjalne źródło finansowania	– WRPO,

	– Gmina Sompolno, – MKiDN.
--	---

KARTA PROJEKTU NR 3	
Nazwa projektu	Przekształcenie budynku byłej synagogi pełniącej funkcje biblioteki miejskiej na potrzeby Muzeum Miejskiego.
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 2: Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej wsparciem pozytywnych przemian społecznych 2.2 Przebudowa i adaptacja budynków do potrzeb mieszkańców
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno
Lokalizacja	Sompolno, ul. Piotrkowska 8
Zakres realizowanych zadań	Projekt obejmuje takie działania jak: – przystosowanie pomieszczeń do działalności muzealniczej, – odgrzybienie i malowanie ścian wewnętrznych, – wymiana posadzki oraz stolarki okiennej, – założenie olejowego systemu ogrzewania.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	500 000
Okres realizacji projektu	2018-2020
Prognozowane rezultaty	Projekt jest kontynuacją wcześniejszych zadań dotyczących wymiany stolarki okiennej oraz czyszczenia i malowania elewacji, realizowanych w latach 2007 – 2013. Zakłada on adaptację budynku byłej synagogi na działalność Muzeum Miejskiego. Obecnie w budynku znajduje się biblioteka miejska, jednak po utworzeniu Sali widowiskowej MGOK, to właśnie w tamto miejsce biblioteka zostanie przeniesiona. Powstanie Muzeum Miejskiego, którego nigdy nie było na terenie gminy przyczyni się do wzrostu świadomości tożsamości lokalnej mieszkańców, a także przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą mieć możliwość wzajemnej integracji np. poprzez przekazanie eksponatów na cele muzeum, które związane są z kulturą materialną mieszkańców ziemi sompoleńskiej. Powstanie muzeum jest odpowiedzią na dotychczasowy brak takiej instytucji w gminie Sompolno. Jego utworzenie przyczyni się do zniwelowania bariery przestrzenno – funkcjonalnej, a zarazem poprawi sytuację kulturalną oraz gospodarczą w gminie (nowe miejsca pracy, dochód z biletów). Dany projekt jest ściśle powiązany z innymi projektami o charakterze społecznym, w szczególności z głównym projektem 7. Budynek byłej synagogi może być miejscem realizacji poszczególnych projektów o charakterze miękkim. Członkowie KIS będą mogli uczestniczyć podczas prac modernizacyjnych obiektu w ramach reintegracji społeczno-zawodowej. Dzięki temu będą mogli nabyć nowe umiejętności i kwalifikacje

	zawodowe, które umożliwią im powrót na rynek pracy. Ponadto z obiektu będą mogły korzystać osoby uczestniczące w przedsięwzięciach uzupełniających nr 2 i 5, co niewątpliwie wzbogaci dane, uzupełniające projekty społeczne. Swoje zajęcia będą odbywały tu również osoby, które będą uczestniczyć w ramach projektu nr 6 (trening umiejętności społecznych). Pomiędzy danymi projektami zachodzi efekt synergii.
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźnik/i produktu: – Liczba instytucji kultury objętych wsparciem – 1 szt. – Liczba zrealizowanych imprez kulturalnych – 3 szt. – Liczba zabytków objętych wsparciem – 1 szt. Wskaźnik/i rezultatu: – Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem – 100 os./rok – Liczba uczestników imprez kulturalnych – 50 os.
Potencjalne źródło finansowania	– WRPO, – Gmina Sompolno, – MKiDN.

KARTA PROJEKTU NR 4	
Nazwa projektu	Wzrost atrakcyjności i funkcjonalności parku przy kościele ewangelicko – augsburskim celem zwiększenia integracji mieszkańców.
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 2: Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej wsparciem pozytywnych przemian społecznych 2.1 Utworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych zachęcających do społeczno-zawodowego włączenia mieszkańców
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno
Lokalizacja	Sompolno, ul. 11 Listopada, nr ewid. dz.: 518, 520, 521, 523
Zakres realizowanych zadań	Dane działanie dotyczy kompleksowego zagospodarowania działek nr 518, 520, 521 i 523 oraz przystosowanie ich na cele wypoczynkowe, sportowe, rekreacyjne, społeczne i rozrywkowe. Projekt obejmuje takie zadania jak: – budowę parkingu i sceny plenerowej wraz z trybuną, – nasadzenia zieleni, – doprowadzenie niezbędnych mediów, – utworzenie ciągów komunikacyjnych, – wzbogacenie miejsca o elementy małej architektury,

	– utworzenie tablicy informującej o dawnej wielokulturowości miasta.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	4 000 000
Okres realizacji projektu	2017-2018
Prognozowane rezultaty	Celem projektu jest stworzenie funkcjonalnej i przyjaznej przestrzeni publicznej. Obecnie charakteryzowane miejsce nie jest odpowiednio zagospodarowane. Park nad rzeką Ubiedze pozwoli na rekreację mieszkańców i stanie się wizytówką miasta, będzie pełnił wiele ważnych funkcji. Ma propagować kulturę oraz tożsamość mieszkańców Sompolna, jako miasto trzech kultur: polskiej, niemieckiej i żydowskiej. Jego lokalizacja pomiędzy kościołem ewangelicko – augsburskim, a kościołem rzymsko – katolickim ma szczególny charakter. Powstanie parku przyczyni się do wzmocnienia wartości kulturowych miasta i gminy. Budowa muszli koncertowej posłuży jako miejsce spotkań podczas lokalnych imprez i festynów, a zatem przyczyni się do ożywienia społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji. Miejsce to będzie przystosowanie dla osób niepełnosprawnych, co jest odpowiedzią na zdiagnozowaną sytuację w centrum Sompolna (duża liczba osób niepełnosprawnych). Obszar ten będzie miejscem zajęć dla osób, które będą uczestniczyć w ramach głównego projektu nr 6 oraz projektów uzupełniających nr 2 i 5. Zachodzi zatem efekt synergii.
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźnik/i produktu: – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,76 ha Wskaźnik/i rezultatu: – Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich – 1 219 os.
Potencjalne źródło finansowania	– WRPO, – Gmina Sompolno.

KARTA PROJEKTU NR 5	
Nazwa projektu	Budowa korytarzy niskoemisyjnych w formie ścieżki rowerowej – etap 1
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 2: Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej wsparciem pozytywnych przemian społecznych 2.3 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej przyjaznej środowisku
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno
Lokalizacja	Sompolno, (teren dawnych torów kolejki wąskotorowej)
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada następujące działania:

	– opracowanie dokumentacji, – roboty pomiarowe – roboty przygotowawcze i ziemne, – zabezpieczenie podłoża, – budowę nawierzchni, – montaż krawężników, – oznakowanie pionowe, – roboty wykończeniowe – uzupełnienie o tablice edukacyjne.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	600 000
Okres realizacji projektu	2017-2018
Prognozowane rezultaty	Powstanie ścieżki rowerowej wynika z przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz badań ankietowych. Zaznacza się, że do obecnej chwili na terenie gminy Sompolno nie występują ścieżki rowerowe. Etap 1 budowy obejmuje fragment dawnych torów kolejki wąskotorowej od ul. Piotrkowskiej do ul. Warszawskiej i w całości znajduje się na podobszarze rewitalizacji jednostki Sompolno – Centrum. Obecnie trwają prace nad budową ścieżki rowerowej na ul. Piotrkowskiej, co pozwoliłoby na połączenie 2 odcinków. Ponadto projekt uzupełniający nr 6 jest bezpośrednio związany z niniejszym i zakłada dalszą rozbudowę ścieżki rowerowej poza obszarem rewitalizacji do ul. 11 Listopada (dawny przebieg trasy kolejki wąskotorowej). Edukacyjna rola ścieżki z nastawieniem na walory historyczne tego miejsca pozytywnie wpłynie na mieszkańców obszaru rewitalizacji. Tablice edukacyjne umieszczone przy początku ścieżki (okolice dawnego dworca kolejki wąskotorowej) będą informować uczestników ruchu o przebiegu dawnej trasy kolejki wąskotorowej. Bazowanie na produkcie regionalnym, jaką była kiedyś kolej wąskotorowa spowoduje poczucie wyjątkowości i lokalności mieszkańców. Powstanie ścieżki rowerowej przyczyni się również do rozwoju turystycznego. Turyści przejeżdżający trasą historycznej kolejki będą mogli podziwiać piękno sompoleńskej ziemi. Zbudowanie trasy stwarza szansę na ożywienie gospodarcze przydrożnych sklepów i punktów gastronomicznych. Poprawi się poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego dzięki częściowemu odciążeniu ruchu rowerowego. Efektem realizacji danego projektu będzie stworzenie wysokiej jakości infrastruktury rekreacyjno - wypoczynkowej, nowej atrakcji turystycznej, a także włączenie społeczne osób wykluczonych poprzez utworzenie spółdzielni socjalnej powstałej z członków KIS, która również będzie odpowiedzialna za obsługę obszaru i infrastruktury utworzonej w wyniku realizacji danego działania.
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźnik/i produktu: – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1 500 m² (750 m),

	Wskaźnik/i rezultatu: – Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich – 1 219 os.
Potencjalne źródło finansowania	– WRPO, – Gmina Sompolno, – WFOŚiGW.

KARTA PROJEKTU NR 6	
Nazwa projektu	Trening umiejętności społecznych szansą dla osób wykluczonych społecznie.
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 1. Ograniczenie skali problemów społecznych i gospodarczych, które przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców 1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób w trudnej sytuacji życiowej
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno, MGOPS
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Gminy Sompolno
Zakres realizowanych zadań	Projekt obejmuje takie działania jak: – trening kompetencji i umiejętności społecznych, – pomoc dla otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wzmacniająca lub odbudowująca naturalne systemy wsparcia, takie jak rodzina i lokalna społeczność, obejmujące np.: poradnictwo rodzinne i prawne.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	150 000
Okres realizacji projektu	2018-2021
Prognozowane rezultaty	Projekt zakłada przeciwdziałanie zbadanym negatywnym zjawiskom w postaci zależności od pomocy społecznej zbadanej za pomocą wybranych wskaźników rozwoju. Problem bezrobocia występuje na obydwu podobszarach rewitalizacji. Realizacja zadań zawartych w projekcie ukierunkowana jest na ograniczeniu skali pozostałych problemów społecznych z terenu jednostki Sompolno - Centrum. Działanie to pomaga również zintegrować się lokalnej społeczności i przeciwdziałać zachowaniom patologicznym, które skutkują wysoką liczbą przestępstw na obszarze rewitalizacji. Docelowym miejscem spotkań dla mieszkańców podobszaru rewitalizacji (jednostki Sompolno – Centrum) będzie siedziba MGOPS ze względu na odpowiednią przygotowaną infrastrukturę, pomieszczenia oraz zaplecze pracownicze. Ponadto obiekt ten znajduje się w sąsiedztwie obszaru rewitalizacji na ul. Gimnazjalnej 9. Zajęcia dla mieszkańców podobszaru rewitalizacji Lubstów prowadzone będą w świetlicy wiejskiej w Lubstowie. Ponadto zajęcia będące przedmiotem projektu odbywać się będą

	w odpowiednio przystosowanych do tego miejscach, które również zostaną poddane modernizacji w ramach innych działań rewitalizacyjnych. Na terenie Sompolna będzie to budynek Sali widowiskowej (projekt główny nr 3), a także otwarte przestrzenie publiczne, tj. park przy kościele ewangelicko - augsburskim (projekt główny nr 4) oraz obszar Rynku (projekt główny nr 1). Zajęcia dla mieszkańców Lubstowa uzupełniając, będą się odbywać w otwartej przestrzeni publicznej na terenie pokopalnianego obszaru (projekt główny nr 9). Pomiędzy danymi projektami zachodzi efekt synergii.
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźnik/i produktu: Wskaźnik/i produktu: – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 30 os. Wskaźnik/i rezultatu: – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 25 os. – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 10 os.
Potencjalne źródło finansowania	– WRPO, – Gmina Sompolno.

KARTA PROJEKTU NR 7	
Nazwa projektu	Klub Integracji Społecznej jako miejsce włączenia społeczno – gospodarczego mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 1. Ograniczenie skali problemów społecznych i gospodarczych, które przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców 1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób w trudnej sytuacji życiowej
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno, MGOPS
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Gminy Sompolno
Zakres realizowanych zadań	Projekt dotyczy utworzenia Klubu Integracji Społecznej w Sompolnie we współpracy z MGOPS. Działalność KIS będzie polegać na: – diagnozie indywidualnych potrzeb i potencjałów uczestników projektu, – poradnictwie psychologicznemu i psychospołecznemu, – treningowi kompetencji i umiejętności społecznych,

	– prowadzeniu kursów i szkoleń umożliwiających nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji, – przygotowaniu członków KIS do pracy przy realizacji pozostałych projektów rewitalizacyjnych. W ramach projektu przewiduje się szkolenia dla pracowników obsługi KIS celem podniesienia kwalifikacji zawodowych
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	2 000 000
Okres realizacji projektu	2018-2021
Prognozowane rezultaty	Projekt dotyczy utworzenia Klubu Integracji Społecznej, który funkcjonował już na terenie gminy Sompolno w latach 2013 – 2015 i przynosił pozytywne efekty w postaci staży u pracodawców. Klub byłby odpowiedzialny za reintegrację społeczno-zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji (Sompolno – Centrum, Lubstów). Dany projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy związane z bezrobociem, brakami edukacyjnymi, a także zależnością od pomocy społecznej. Efektem interwencji ma być zwiększenie samodzielności życiowej mieszkańców i zmniejszenie skali problemu bezrobocia i zależności od pomocy społecznej, co w sposób pośredni przełoży się na ograniczenie zanalizowanego problemu w części diagnostycznej jakim była duża liczba dzieci do 17 lat, która korzystała z dożywiania (w obu jednostkach analitycznych). Część zajęć dla uczestników projektu będzie mogła odbywać się na terenie sompoleńskiego Rynku (projekt główny nr 1). Ponadto członkowie Klubu Integracji Społecznej będą mogli uczestniczyć w realizacji pozostałych działań o charakterze infrastrukturalnym na etapie prac budowlanych (projekt główny nr 3.). Dane projekty są ze sobą powiązane i razem kompleksowo oddziałują na zbadane problemy. Docelowym miejscem spotkań dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (zarówno jednostki Sompolno – Centrum, jak i Lubstów) będzie siedziba MGOPS w Sompolnie ze względu na odpowiednią przygotowaną infrastrukturę, pomieszczenia oraz zaplecze pracownicze. Ponadto obiekt ten znajduje się w sąsiedztwie obszaru rewitalizacji na ul. Gimnazjalnej 9. Mieszkańcom Lubstowa zostanie zapewniony odpowiedni dojazd. Zakłada się, że część członków KIS, która nabędzie odpowiednie kwalifikacje będzie mogła uczestniczyć przy bieżącej obsłudze zrealizowanego projektu nr 9 (Zagospodarowanie terenów pokopalnianych- utworzenie centrum rekreacyjno-wypoczynkowo-turystycznego nad jeziorem w Lubstowie), jak i będą mogli stać się członkami spółdzielni socjalnej. Ponadto powinni zostać aktywnie włączeni w proces obsługi powstającej ścieżki rowerowej (projekt główny nr 5). Realizacja ww. projektu przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy.
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźnik/i produktu: – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 40 os. Wskaźnik/i rezultatu: – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały

	kwalifikacje po opuszczeniu programu – 25 os. – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 15 os.
Potencjalne źródło finansowania	– WRPO, – Gmina Sompolno.

KARTA PROJEKTU NR 8	
Nazwa projektu	Usługi Asystenta Rodziny jako pomoc dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej.
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 1. Ograniczenie skali problemów społecznych i gospodarczych, które przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców 1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób w trudnej sytuacji życiowej
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno, MGOPS
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Gminy Sompolno (jednostka analityczna Sompolno – Centrum)
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada prowadzenie działalności asystentów rodziny w zakresie bezpośredniej pracy z rodzicami, bezpośredniej pracy z dziećmi, działań pośrednich realizowanych na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy. Zadaniem asystenta jest motywacja członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, co prowadzi w konsekwencji do poprawy sytuacji ekonomicznej danej rodziny.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	100 000
Okres realizacji projektu	2019-2021
Prognozowane rezultaty	Projekt zakłada wsparcie rodzin z podobszaru rewitalizacji Sompolno - Centrum będących w trudnej sytuacji życiowej o czym świadczy zbadane w diagnozie negatywne zjawisko społeczne tj. wysoki udział gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogólnej liczby gospodarstw domowych na danym obszarze. Świadczy to o problemach wśród rodzin natury opiekuńczo-wychowawczej. Działalność asystenta rodziny jest ukierunkowana na przeciwdziałanie tym problemom i aktywizowanie rodzin pod względem społecznym i zawodowym. Projekt jest ściśle powiązany z utworzeniem KIS, gdzie członkowie danych rodzin mogli by skorzystać z usług klubu, i także z projektami głównymi: 1 i 3, które byłyby również miejscem realizacji projektu. Docelowym miejscem spotkań dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (jednostki Sompolno – Centrum) będzie siedziba MGOPS w Sompolnie ze względu na odpowiednią przygotowaną infrastrukturę, pomieszczenia oraz zaplecze pracownicze. Ponadto obiekt ten znajduje się w sąsiedztwie obszaru rewitalizacji na ul. Gimnazjalnej 9. Niniejsza realizacja projektu została rozpocznie się od 2019, gdyż do tego czasu Asystent Rodziny będzie działał w MGOPS.

Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźnik/i produktu: – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 20 os. Wskaźnik/i rezultatu: – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 15 os. – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 10 os.
Potencjalne źródło finansowania	– WRPO, – Gmina Sompolno.

KARTA PROJEKTU NR 9	
Nazwa projektu	Zagospodarowanie terenów pokopalnianych- utworzenie centrum rekreacyjno-wypoczynkowo-turystycznego nad jeziorem w Lubstowie.
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 3. Rekultywacja terenów pokopalnianych 3.1 Wykorzystanie terenów pokopalnianych pod nowe funkcje
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno
Lokalizacja	Lubstów, nr ewid. dz.: 255/49, 255/51, 255/59
Zakres realizowanych zadań	Projekt obejmuje przeprowadzenie kompleksowych działań naprawczych na rzecz przekształconej antropogenicznie przestrzeni pokopalnianej. Do podstawowych działań należy będzie: – wykonanie tarasów w kierunku jeziora, – budowa sceny o nowoczesnej bryle wraz z wiatą grillową oraz wielofunkcyjnym budynkiem, – stworzenie miejsc aktywnych fizycznie: piramida linowa, plac zabaw dla dzieci, – nasadzenia zieleni, – utworzenie ścieżek i placików, – doprowadzenie niezbędnych mediów, – utworzenie ciągów komunikacyjnych, – wzbogacenie miejsca o elementy małej architektury.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	3 000 000
Okres realizacji projektu	2018-2022

Prognozowane rezultaty	Projekt zakłada wykorzystanie potencjału jeziora poprzez zagospodarowanie jego nabrzeża. Stworzenie na prezentowanym terenie miejsca, które zaspokoiliby rekreacyjne potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez wydzielanie kilku stref funkcjonalnych jest jednym z najpotrzebniejszych działań naprawczych na terenie gminy. Potrzeba uporządkowania niniejszej przestrzeni wynika z przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz badań ankietowych. Dzięki realizacji niniejszego projektu nastąpi poprawa jakości infrastruktury technicznej i społecznej oraz integracji i aktywizacji społecznej, a co za tym idzie poprawa warunków życia mieszkańców Lubstowa. Ożywienie niniejszego miejsca pozwoli na rekultywację niezagospodarowanego obecnie terenu oraz przyczyni się do promocji Lubstowa. Realizacja powyższego projektu może zapoczątkować efekt pozytywnych zmian obszaru pokopalnianego. Do obsługi centrum powołana zostanie spółdzielnia socjalna, do której mogą należeć uczestnicy KIS. Efektem wykonania opisywanego projektu będzie stworzenie nowych miejsc pracy. Pomiędzy danymi działaniami zachodzi efekt synergii.
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźnik/i produktu: – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 32 ha Wskaźnik/i rezultatu: – Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich – 752 os.
Potencjalne źródło finansowania	– WRPO, – Gmina Sompolno.

9.2. CHARAKTERYSTYKA UZUPEŁNIAJĄCYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Lista uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawia się następująco:

1. Modernizacja oświetlenia ulicznego w Lubstowie i centrum Sompolna.
2. Centrum aktywności senioralnej jako sposób efektywnego włączenia osób w wieku 60+.
3. Zagospodarowanie wolnej przestrzeni przy budynku remizy OSP na cele integracji i aktywności fizycznej w postaci zewnętrznej siłowni w Lubstowie.
4. Remont i modernizacja budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym należących do mieszkaniowego zasobu Gminy Sompolno z terenu Lubstowa oraz centrum Sompolna.
5. Objęcie programem Edukacji Lokalnej młodzieży Gimnazjalnej poprzez zajęcia dotyczące dobrych praktyk środowiskowych oraz dziedzictwa kulturowego ze wskazywanie na Sompolno jako Miasto Trzech Kultur.
6. Budowa korytarzy niskoemisyjnych w formie ścieżki rowerowej – etap 2.

Poniżej została przedstawiona charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych w postaci kart przedsięwzięć 1 - 6. Zawarto w nich ogólny opis przedsięwzięć uzupełniających, tj. charakterystykę przedsięwzięcia. Ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno je zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. Ponadto identyfikuje się je jako potrzebne do osiągnięcia określonych efektów oraz dopełniają przedsięwzięcia główne.

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 1	
Nazwa projektu	Modernizacja oświetlenia ulicznego w Lubstowie i centrum Sompolna.
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno
Lokalizacja	Lubstów, centrum Sompolna
Charakterystyka przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie dotyczy wymiany oświetlenia ulicznego na energooszczędne na obszarze rewitalizacji. Działanie to wpływa pozytywnie na poprawę warunków życia mieszkańców miejscowości. Nowoczesne oświetlenie zużywa mniej energii, dzięki czemu jest bardziej przyjazne dla środowiska i wpływa na poprawę jego stanu. W Lubstowie oraz w centrum Sompolna zanotowano wysoką liczbą przestępstw, natomiast modernizacja oświetlenia ulicznego może wpłynąć na poprawę poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Szacunkowa wartość projektu	300 000
Okres realizacji projektu	2018-2021
Potencjalne źródło finansowania	– WRPO/PROW, – Gmina Sompolno, – WFOŚiGW.

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 2	
Nazwa projektu	Centrum aktywności senioralnej jako sposób efektywnego włączenia osób w wieku 60+.
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno, MGOPS
Lokalizacja	Sompolno, Dom Dziennego Pobytu, ul. Gimnazjalna 9
Charakterystyka przedsięwzięcia	Obszar jednostki analitycznej Sompolno – Centrum charakteryzuje się wysokim udziałem osób w wieku poprodukcyjnym. Dlatego też ważnym jest pobudzenie osób starszych do społecznego włączenia. Podtrzymanie aktywności społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji odbywać się będzie poprzez działania fizyczne oraz intelektualne. Przewidziana jest bogata oferta zajęć w postaci kursów, szkoleń oraz innych: Nordic Walking, wykłady z zakresu profilaktyki zdrowia, warsztaty komputerowe, spotkania towarzyskie, warsztaty i występy artystyczne. Głównym miejscem projektu będzie Dom Dziennego Pobytu, który przystosowany jest dla osób starszych w zakresie architektonicznym oraz doposażenia budynku. W zależności od harmonogramu zajęć, projekt będzie realizowany także w miejscach poddanych rewitalizacji: MGOK, centrum Sompolna, park przy kościele ewangelicko – augsburskim, budynek dawnej synagogi.
Szacunkowa wartość projektu	300 000
Okres realizacji projektu	2017-2025
Potencjalne źródło finansowania	– WRPO/PROW, – Gmina Sompolno.

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 3	
Nazwa projektu	Zagospodarowanie wolnej przestrzeni przy budynku remizy OSP na cele integracji i aktywności fizycznej w postaci zewnętrznej siłowni w Lubstowie.
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno
Lokalizacja	Lubstów, dz. nr 108/5

Charakterystyka przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie związane jest z zakupem wyposażenia do siłowni zewnętrznej w miejscowości Lubstów, który pozwoli na zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców wsi, a także wzrost atrakcyjności turystycznej. Działania obejmować będą kupno 3 – 5 urządzeń do ćwiczeń fizycznych oraz ławeczki, a następnie ich montaż. Dzięki projektowi możliwe będzie aktywne spędzanie czasu wolnego. Zamierzonym efektem danej inwestycji jest stworzenie miejsca spotkań i integracji dla wszystkich mieszkańców podobszaru rewitalizacji oraz ich aktywizacja fizyczna.
Szacunkowa wartość projektu	50 000
Okres realizacji projektu	2017-2020
Potencjalne źródło finansowania	– PROW, – Gmina Sompolno.

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 4	
Nazwa projektu	Remont i modernizacja budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym należących do mieszkaniowego zasobu Gminy Sompolno z terenu centrum Sompolna.
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno
Lokalizacja	Sompolno, ul. Kaliska 5, Plac Wolności 21, 17
Charakterystyka przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie dotyczy kompleksowej modernizacji budynków należących do mieszkaniowego zasobu Gminy Sompolno. Obiekty te zlokalizowane są na terenie jednostki analitycznej Sompolno – Centrum, na południowo – zachodni wschód od centrum Rynku i oddalone są od siebie w promieniu 50 m. Budynki są w złym stanie technicznym i wskazana jest ich kompleksowa modernizacja, która wydatnie wpłynie na poprawę warunków bytowych mieszkańców. Potrzebna jest wymiana pokrycia dachowego oraz remont elewacji, korytarzy i klatki schodowej.
Szacunkowa wartość projektu	500 000
Okres realizacji projektu	2019-2025
Potencjalne źródło finansowania	– WRPO (do 85 %), – Gmina Sompolno, – Budżet Państwa.

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 5	
Nazwa projektu	Objęcie programem Edukacji Lokalnej młodzieży Gimnazjalnej poprzez zajęcia dotyczące dobrych praktyk środowiskowych oraz dziedzictwa kulturowego ze wskazywaniem na Sompolno jako Miasto Trzech Kultur.
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno, Zespół Szkolno- Przedszkolny Nr 1 w Sompolnie, Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 2 w Lubstowie
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Gminy Sompolno
Charakterystyka przedsięwzięcia	Projekt obejmuje kształtowanie i rozwijanie u młodzieży odpowiedzialnych i przemyślanych postaw oraz zachowań na rzecz środowiska naturalnego, jak i dziedzictwa kulturowego poprzez realizację dodatkowych zajęć dydaktycznych. Projekt obejmuje organizację zajęć poza lekcjami i dopuszcza ich realizację poza szkołą. Działanie ma na celu podniesienie świadomości ekologicznej młodzieży gimnazjalnej zamieszkującej Lubstów i centrum Sompolna. W wyniku przeprowadzonej diagnozy na rzecz deklaracji wywozu odpadów segregowanych, jednostka analityczna Lubstów oraz Sompolno – Centrum wypadły niekorzystnie. Dlatego też ważnym jest osiągnięcie odpowiednich postaw już w wieku młodzieńczym. Kształcenie odpowiednich zachowań wśród młodzieży dotyczyć będzie również uświadamiania im w jakim rejonie kulturowym żyją. Poprzez zachowane dziedzictwo kulturowe (m. in. obiekty sakralne, czy obiekty pofolwarczne) możliwe będzie wizualne zobrazowanie, jak ważnym jest dbanie o obiekty kształtujące tożsamość regionalną. Przeprowadzone działania będą miały na celu ograniczenie problemów sfery środowiskowej oraz kulturowej, jak i mają zachęcić do odpowiednich działań na rzecz ich ochrony i opieki. Wsparciem efektywności realizacji danego działania są również projekty główne nr 1, 3, 4, 5 oraz 9, które są jednocześnie przykładem dobrych zmian na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz środowiska. Kompleksowość interwencji polegać będzie na realizacji projektu zarówno w placówkach edukacyjnych, jak i na zrewitalizowanych miejscach w zależności od planu działań: centrum Sompolna, park przy kościele ewangelicko – augsburskim, budynek dawnej synagogi, czy pokopalniany obszar w Lubstowie.
Szacunkowa wartość projektu	150 000
Okres realizacji projektu	2018-2019
Potencjalne źródło finansowania	– WRPO, – Gmina Sompolno.

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 6	
Nazwa projektu	Budowa korytarzy niskoemisyjnych w formie ścieżki rowerowej – etap 2
Podmiot/y realizujące	Gmina Sompolno
Lokalizacja	Sompolno, (teren dawnych torów kolejki wąskotorowej)
Charakterystyka przedsięwzięcia	Powstanie ścieżki rowerowej wynika z przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz badań ankietowych. Etap 2 budowy obejmuje fragment dawnych torów kolejki wąskotorowej od ul. Warszawskiej do ul. 11 Listopada. Jest to kontinuum głównego projektu nr 5. Miejsce realizacji projektu nie znajduje się na obszarze rewitalizacji, ale w wyniku konsultacji społecznych, potencjału obszaru, zamierzeń inwestycyjnych gminy oraz bliskości obszaru rewitalizacji, zgodnym i zasadnym jest zrealizowanie niniejszego projektu. Ponadto budowa tego odcinka pozwoliłaby na połączenie ścieżki rowerowej z powstającą ścieżką na terenie gminy Wierzbinek. Ścieżka spełniałaby funkcje edukacyjne, turystyczne, rekreacyjne, wypoczynkowe, a ponadto poprawi się poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego dzięki częściowemu odciążeniu ruchu rowerowego. Efektem realizacji danego projektu będzie stworzenie wysokiej jakości infrastruktury rekreacyjno - wypoczynkowej, nowej atrakcji turystycznej, a także włączenie społeczne osób wykluczonych poprzez utworzenie spółdzielni socjalnej powstałej z członków KIS, która również będzie odpowiedzialna za obsługę obszaru i infrastruktury utworzonej w wyniku realizacji danego działania.
Szacunkowa wartość projektu	800 000
Okres realizacji projektu	2018-2019
Potencjalne źródło finansowania	– WRPO (do 85 %), – Gmina Sompolno. – WFOŚiGW.

X. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

W niniejszym rozdziale przedstawiono mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych. Opisano mechanizmy zapewniania komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami podmiotów i funduszy na obszarze rewitalizacji. Przedstawiono również syntetyczny opis działań zapewniających włączenie mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.

10.1. MECHANIZMY ZAPEWNIANIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Zachowanie komplementarności projektów rewitalizacyjnych w różnych wymiarach jest koniecznym wymogiem dla wspierania projektów w ramach WRPO. Poszczególne wymiary zostały przedstawione w grafice poniżej

Ryc. 30. Wymiary komplementarności projektów rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020”

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Sompolno jest komplementarny pod względem przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Szczegółowy opis komplementarności GPR dla poszczególnych wymiarów został przedstawiony w następnych podrozdziałach.

10.1.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna została zachowana dzięki skupieniu działań na obszarze rewitalizacji, czyli w miejscu największej koncentracji zbadanych problemów, a także obszaru istotnego dla rozwoju Gminy Sompolno. Zawarte w programie główne projekty i przedsięwzięcia uzupełniające są ze sobą ściśle powiązane i wzajemnie się dopełniają. Projekty i przedsięwzięcia, które znajdują się poza obszarem rewitalizacji oddziałują na niego, co opisano w prognozowanych rezultatach w przypadku kart projektów głównych oraz w charakterystyce kart przedsięwzięć uzupełniających.

Pomiędzy danymi działaniami zachodzi efekt synergii, który prowadzi do kompleksowej interwencji w obszarze kryzysowym. Działania nie wpływają tylko i wyłącznie na rozwiązanie problemów punktowo, a oddziałują na cały obszar rewitalizacji. Kompleksowe działania infrastrukturalne służą poprawie warunków i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, (projekty główne 1, 2, 3, 4, 5, 9) których zamierzonym efektem jest aktywizacja danych obszarów na rzecz wyjścia ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji. Dane projekty są ściśle powiązane z działaniami miękkimi ujętymi w projektach głównych 6, 7 i 8. Są ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu i aktywnemu włączeniu społecznemu mieszkańców. Są również ściśle powiązane z projektami infrastrukturalnymi, które wspomagają pozytywne przemiany w sferze społecznej. Pomiędzy danymi działaniami zachodzi efekt synergii, dzięki wsparciu eliminacji zdiagnozowanych problemów społecznym poprzez rozwój infrastruktury służącej lokalnej społeczności. Wszystkie projekty oddziałują na obszar rewitalizacji i kompleksowo prowadzą do eliminacji zbadanych w diagnozie problemów, które są skoncentrowane w jednostkach analitycznych: „Sompolno - Centrum” i „Lubstów”.

Prowadzone działania nie będą skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary i nie będą prowadziły do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Ponadto będą pozytywnie oddziaływać na sąsiednie tereny. Koncentracja przestrzenna inwestycji pozwoli na kompleksowy zakres interwencji na całym obszarze rewitalizacji, bez przenoszenia problemów na inne obszary. Dana interwencja wpisuje się również w politykę rozwoju Gminy Sompolno określoną w dokumentach strategicznych i planistycznych, będąc jej kontynuacją. Wdrożenie założeń programu rewitalizacji prowadzi również do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju Gminy Sompolno dzięki wyjściu z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji.

10.1.2. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych również została zachowana. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Sompolno obejmuje wszystkie sfery rewitalizacji, które zostały poddane analizie. Dlatego poszczególne projekty i przedsięwzięcia dopełniają się tematycznie, sprawiając, że niniejszy GPR będzie pozytywnie oddziaływał we wszystkich zdiagnozowanych sferach (społeczna, gospodarcza przestrzenno – funkcjonalna, techniczna i środowiskowa). Projekty są ukierunkowane na eliminację problemów występujących na obszarze rewitalizacji w wyżej wymienionych sferach.

Powiązania pomiędzy projektami zostały wskazane w opisach poszczególnych z nich. Realizacja projektów ze sfery społecznej, które przyczyniają się do aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców jest wspierana przez inwestycje poprawiające warunki bytowe mieszkańców, czy tworzące i modernizujące infrastrukturę na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego. Takie zintegrowanie działań rewitalizacyjnych zapobiega fragmentacji działań i skupianiu się tylko na aspektach społecznych (rewitalizacja „społeczna”) lub wyłącznie na aspektach pozaspołecznych (rewitalizacja „techniczna”), które są błędnym założeniem, ponieważ rewitalizacja zawsze jest działaniem kompleksowym oddziałującym na wszystkie aspekty rewitalizacji.

Zdegradowane przestrzenie poprzez realizację projektów i przedsięwzięć zyskują nową jakość. Problemy związane z bezrobociem, ubóstwem, wykluczeniem społecznym zostają wsparte poprzez projekty miękkie na rzecz aktywizacji zawodowej i integracji społecznej. Odpowiedzią na niski poziom przedsiębiorczości są działania na rzecz wsparcia osób zamierzających założyć swoją działalność gospodarczą. Również dziedzictwo kulturowe regionu w postaci licznych zabytków jest promowane i wykorzystane do aktywizacji społeczno-zawodowej, a także edukacji i budowaniu tożsamości lokalnej. Ochrona dziedzictwa to również promocja turystyczna miejscowości, która przynosi korzyści związane z rozwojem przedsiębiorczości w zakresie usług turystycznych, które mogą być skierowane do większej liczby turystów. Zaproponowane w programie działania są kompleksowe i całościowo podchodzą do naprawy sytuacji kryzysowej występującej na obszarze rewitalizacji.

10.1.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna polega na wypracowaniu odpowiedniego systemu zarządzania i oceny programu rewitalizacji. W ramach realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Sompolno utworzono system, który zapewnia aktywny udział wszystkich interesariuszy oraz da gwarancję zarządzania i oceny efektywności wdrażanych działań. Stworzono karty oceny projektu/przedsięwzięcia, a także wybrano wskaźniki monitorujące przebieg procesu rewitalizacji. Wskazano również podmioty odpowiedzialne za zarządzanie procesem rewitalizacji w gminie. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację programu rewitalizacji będzie Gmina Sompolno, która wspólnie z pozostałymi interesariuszami rewitalizacji będzie prowadziła proces rewitalizacji na danym obszarze. Szczegółowy opis wszystkich powyższych założeń jest zawarty w rozdziale XII Opis struktury zarządzania realizacją programu rewitalizacji i XIII System monitorowania i oceny programu rewitalizacji.

10.1.4. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania została zachowana we wszystkich przedsięwzięciach, co oznacza, że w kontekście polityki spójności 2014-2020 projekty opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR i EFS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Projekty zakładają różne źródła finansowania, w tym: środki własne podmiotów realizujących dane zadania. Wszystkie źródła finansowania wzajemnie się uzupełniają celem uzyskania korzystnych efektów rewitalizacji. Projekty rewitalizacyjne mogą zostać dofinansowane z różnych źródeł, także krajowych, które wskazano w projektach. Dokładne wskazanie źródeł finansowania i szacunkowa wielkość została przedstawiona w rozdziale XI Finansowanie programu rewitalizacji i harmonogram realizacji działań.

10.1.5. Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa została zachowana dzięki integracji działań o charakterze rewitalizacyjnym zrealizowanych lub będących w trakcie realizacji na terenie Gminy Sompolno. Dane działania są komplementarne z zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami ujętymi w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Sompolno. Program jest także kontynuacją i uzupełnieniem wcześniejszych projektów o charakterze rewitalizacyjnym i nie powiela zrealizowanych przedsięwzięć. Jednocześnie wyznaczono nowe projekty i przedsięwzięcie, które bazują na dotychczasowym „sukcesie” poniżej wymienionych projektów. W tabeli 24 przedstawiono zrealizowane projekty przez: Urząd Miejski w Sompolnie, MGOPS w Sompolnie oraz MGOK w Sompolnie o charakterze rewitalizacyjnym w gminie Sompolno. Uwzględniono wszystkie projekty o charakterze „miękkich” oraz projekty o charakterze „twardych”, które zrealizowano na obszarze rewitalizacji.

Tabela 24. Wykaz projektów zrealizowanych i w trakcie realizacji

Tytuł projektu	Źródło dofinansowania	Krótki opis czego dotyczył projekt
projekty zrealizowane przez Urząd Miejski w Sompolnie		
Remont zabytkowej dawnej synagogi, obecnie siedziby Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Sompolnie przy ul. Piotrkowskiej 8	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Departament Kultury	Wymiana okien.
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Sompolno, Biele, Lubstów, Mąkolno i Mostki na terenie gminy Sompolno	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu; Departament PROW	Zakres operacji obejmował: roboty ziemne-sieć, kanalizacja sanitarna-sieć, przepompownia ścieków PB, zagospodarowanie terenu przepompowni, roboty ziemne – przyłącza, przyłącza kanalizacyjne, roboty ziemne - rurociąg tłoczny, rurociąg tłoczny, przepompownia ścieków P1 i rurociąg tłoczny P1 – Sompolno - roboty ziemne, przepompownia ścieków i rurociąg tłoczny P1 - Sompolno, zagospodarowanie terenu przepompowni P1, doprowadzenie wody do przepompowni P1, kanalizacja sanitarna - roboty ziemne, kanalizacja sanitarna - sieć

Tytuł projektu	Źródło dofinansowania	Krótki opis czego dotyczył projekt
		w ul. Głównej i Jeziornej.
Tradycyjna i nowoczesna gmina- impreza kulturowa łącząca pokolenia	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu; Departament PROW	Zakres operacji obejmował: występy zespołów artystycznych przyjezdnych, program artystyczny dla dzieci, wynajem sceny i nagłośnienia, obsługa elektryczna ,opieka medyczna, ochrona imprezy, poczęstunek dla gości.
Roboty remontowe i renowacyjne budynku Miejsko- Gminnej Biblioteki Publicznej w Sompolnie - dawnej Synagogi (malowanie wewnętrzne i zewnętrzne)	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu; PROW 2007-2013, Oś 4 LEADER, Działanie 4.1/413 wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”, ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi- tzw. małe projekty	Zakres operacji obejmował: czyszczenie i malowanie elewacji.
Przebudowa budynków gminnych w miejscowościach Lubstów i Wierzbie z przeznaczeniem na cele społeczno- kulturalne wraz z budowa placów zabaw i przebudową boiska sportowego w Lubstowie	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu; PROW 2007-2013, Oś 4 LEADER, Działanie 4.1/413 wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”	Prace obejmowały: przebudowę budynku gminnego na świetlicę wiejską w Lubstowie, - odprowadzenie wód opadowych, przebudowę boiska sportowego i budowę placu zabaw w Lubstowie - przebudowę budynku świetlicy wiejskiej w Wierzbii i budowę placu zabaw w Wierzbii. Z wyremontowanych świetlic wiejskich korzysta rocznie ponad 300 osób; odbywają się tam różne spotkania dzieci i młodzieży, organizowane są imprezy lokalne, np. Dzień Kobiet, Dzień Dziecka- mające na celu integrację mieszkańców.
Zakup wyposażenia do budynku Ratusza Miejskiego w Sompolnie pełniącego funkcję świetlicy dla społeczności lokalnej	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu; PROW 2007-2013, Oś 4 LEADER, Działanie 4.1/413 wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”, ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi- tzw. małe projekty	W ramach realizacji projektu zakupiono regał, serwantkę, 3 stoły i 30 krzeseł.
Edukacja z uśmiechem	POKL, Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji	Dotyczy utworzenia 22 nowych miejsc wychowania przedszkolnego dla 3 i 4 latków na terenie gminy Sompolno. Obejmuje: - zakup

Tytuł projektu	Źródło dofinansowania	Krótki opis czego dotyczył projekt
	w regionach; działanie; Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych	sprzętów, wyposażenia, pomocy dydaktycznej i zabawek dla dzieci - sfinansowanie kosztów bieżącego utrzymania nowotworzonych 22 miejsc przedszkolnych przez 12 mies., w tym kosztów personelu dydaktycznego i pomocniczego oraz wyżywienia dla dzieci - dodatkowe zajęcia dla grupy 22 dzieci przedszkolnych w wieku 3 i 4 lata, z terenu gminy Sompolno, w zakresie języka angielskiego (48 h), zajęć muzyczno-rytmicznych(48h), zajęć z gimnastyki korekcyjnej (48h) oraz wsparcia logopedycznego(48h) i psychologicznego (48h) - podwyższenie kwalifikacji 2 nauczycieli przedszkolnych w ramach kursów specjalistycznych z zakresu pedagogiki ruchowej (kursy specjalistyczne, 2 semestry, 1 osoba) i neurodydaktyki (kursy specjalistyczne, 2 semestry, 1 osoba). Rozpoczęcie - 17.07.2017 r., po zakończeniu projektu opisywanego w niniejszym wniosku, zakończenie - 30.09.2018 r.
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Lubstów, Mąkolno - ul. Główna, Sompolno - ul. 11 Listopada oraz budowa wodociągu w miejscowości Biele wraz z modernizacją hydroforni Mostki i Marianowo	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu; Działanie 321. Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	Zakres operacji obejmował: w ramach realizacji I etapu operacji wybudowanie sieci kanalizacji sanitarnej w Sompolnie na ul. 11 Listopada (roboty ziemne-sieć, kanalizacja sanitarna-sieć, roboty ziemne-przyłącza, kanalizacja sanitarna-przyłącza); części sieci kanalizacji sanitarnej w Lubstowie (przepompownia ścieków P2-roboty ziemne, przepompownia ścieków P2, kanalizacja sanitarna sieć-roboty ziemne, kanalizacja sanitarna-sieć, przyłącza kanalizacyjne-roboty ziemne, przyłącza kanalizacyjne); wybudowanie sieci kanalizacji sanitarnej w Mąkolnie – ul. Główna (roboty ziemne, kanalizacja sanitarna-sieć, przyłącza kanalizacyjne, przepompownia ścieków P4, zagospodarowanie terenu przepompowni, rurociąg tłoczny). W ramach realizacji II etapu operacji wybudowano: część sieci kanalizacji sanitarnej w Lubstowie (kanalizacja sanitarna sieć-roboty ziemne, kanalizacja sanitarna-sieć, przyłącza kanalizacyjne-roboty ziemne, przyłącza kanalizacyjne); sieć wodociągową rozdzielczą w m. Biele (roboty przygotowawcze, ziemne i montażowe- dokończenie zadania i nowy projekt budowlany; zmodernizowano stację uzdatniania wody w m. Marianowo i Mostki (roboty demontażowe, roboty montażowe budowlane, roboty montażowe technologiczne, roboty demontażowe, linie kablowe, montaż rozdzielnic i puszek połączeniowych).
projekty zrealizowane przez MGOPS w Sompolnie		
„Wykwalifikowana kobieta = kompetentny pracownik”	Środki z Unii Europejskiej	Projekt zrealizowany w 2010 r. przeznaczony dla kobiet, organizacja szkoleń zawodowych i spotkań integracyjno-aktywizujących, kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe.
„Razem ku	Środki z Unii	Projekt systemowy zrealizowany w 2010 r.

Tytuł projektu	Źródło dofinansowania	Krótki opis czego dotyczył projekt
samodzielności"- edycja 1	Europejskiej/ środki własne Gminy Sompolno	przeznaczony dla kobiet i mężczyzn, organizacja szkoleń zawodowych i spotkań integracyjno-aktywizujących, kursy podnoszące kwalifikacja zawodowe.
„Razem ku samodzielności”- edycja 2	Środki z Unii Europejskiej/ środki własne Gminy Sompolno	Projekt systemowy zrealizowany w 2011 r. przeznaczony dla kobiet i mężczyzn, organizacja szkoleń zawodowych i spotkań integracyjno-aktywizujących, kursy podnoszące kwalifikacja zawodowe.
„Razem ku samodzielności”- edycja 3	Środki z Unii Europejskiej/ środki własne Gminy Sompolno	Projekt systemowy zrealizowany w 2012 r. przeznaczony dla kobiet i mężczyzn, organizacja szkoleń zawodowych i spotkań integracyjno-aktywizujących, kursy podnoszące kwalifikacja zawodowe.
„Razem ku samodzielności”- edycja 4	Środki z Unii Europejskiej/ środki własne Gminy Sompolno	Projekt systemowy zrealizowany w 2013 r. przeznaczony dla kobiet i mężczyzn, organizacja szkoleń zawodowych i spotkań integracyjno-aktywizujących, kursy podnoszące kwalifikacja zawodowe.
„Klub Integracji Społecznej- drogą do integracji społeczno- zawodowej”	Środki z Unii Europejskiej	Projekt konkursowy realizowany we współpracy z Wielkopolską Inicjatywą Regionalną w Poznaniu. Projekt był realizowany w latach od 2013 do 2015 (3 lata). Projekt był przeznaczony dla osób bezrobotnych, biernych zawodowo i zakładał okres szkoleń zawodowych, kursów kwalifikacyjnych, a następnie pracę w ramach stażu u wybranego pracodawcy. Rezultatem projektu było m.in. powstanie Klubu Integracji Społecznej w Sompolnie.
projekty zrealizowane przez MGOK w Sompolnie		
Dni Sompolna - Aktywizacja życia kulturalno-społecznego mieszkańców gminy Sompolno	Małe projekty w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” PROW 2007- 2013	Organizacja imprezy Dni Sompolna mającej na celu aktywizację i integrację mieszkańców gminy Sompolno. Projekt zakładał aktywizację społeczności wiejskiej.
Promocja lokalnej twórczości poprzez zakup sprzętu muzycznego dla Sompoleńskiej Orkiestry Dętej	Małe projekty „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” PROW 2007-2013	Zakup sprzętu muzycznego dla Sompoleńskiej Orkiestry Dętej. Zadanie było szczególnie ważne dla rozwoju działalności zespołu, przyczyniło się do wzrostu zainteresowań młodych ludzi kulturą, pozwoliło rozwijać talenty artystyczne oraz upowszechniać tradycję ludową wśród mieszkańców gminy.
projekty w trakcie realizacji przez MGOPS		
„Mapa reintegracji społeczno - zawodowej w Gminie Sompolno”	Środki z Unii Europejskiej	Projekt konkursowy realizowany od 2016 do 2018. Projekt jest przeznaczony dla osób bezrobotnych, biernych zawodowo kobiet i mężczyzn. Projekt zakłada okres szkoleń zawodowych, kursów kwalifikacyjnych, a następnie pracę w ramach stażu u wybranego pracodawcy.
„LUS - lokalne usługi społeczne w powiecie konińskim”	Środki z Unii Europejskiej	Projekt konkursowy realizowany we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie. Projekt wzbogaca ofertę usług społecznych realizowanych w Gminie Sompolno o zatrudnienie dodatkowego asystenta rodziny i dwóch opiekunek środowiskowych. Projekt przeznaczony jest dla

Tytuł projektu	Źródło dofinansowania	Krótki opis czego dotyczył projekt
		osób i rodzin wymagających wsparcia usługami środowiskowymi. Projekt jest realizowany od początku 2017 r. do końca 2018 r.

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Sompolnie, MGOK w Sompolnie, MGOPS w Sompolnie

Projekty zrealizowane lub w trakcie realizacji współfinansowane z funduszy europejskich o charakterze rewitalizacyjnym były zróżnicowane. Przeprowadzone projekty przez MGOK oraz MGOPS były projektami o charakterze „miękkim”, zaś Urząd Miejski w Sompolnie odpowiedzialny był przede wszystkim za przeprowadzenie działań o charakterze „twardym”. Projekty posiadające charakter infrastrukturalny dotyczyły przede wszystkim inwestycji w infrastrukturę techniczną, edukacyjną, czy komunikacyjną. Realizowano projekty skierowane na działalność kulturową, czy aktywizacji społeczno-zawodowej. Podjęte działania były skierowane na promocję i popularyzację Sompolna. Kompleksowość podejmowanej w ostatnich latach interwencji świadczy o ich rewitalizacyjnym charakterze. Projekty i przedsięwzięcia zawarte w niniejszym programie są uzupełnieniem, wsparciem lub rozszerzeniem wcześniej podjętych działań.

10.2. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym. Wdrożenie jego założeń obejmuje podmioty związane i zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Dlatego zachodzi konieczność zaangażowania różnych grup interesariuszy do prac na etapie przygotowania programu, jak i w proces jego wdrażania, monitorowania i oceny. Warunkiem koniecznym do skutecznego przeprowadzenia procesu rewitalizacji jest aktywny udział interesariuszy. Główne grupy interesariuszy w Gminie Sompolno to w szczególności:

- Gmina Sompolno i jej jednostki organizacyjne, w szczególności MGOPS i MGOK,
- mieszkańcy Gminy Sompolno, a w szczególności mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- przedsiębiorcy z terenu Gminy Sompolno,
- organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Sompolno,
- pozostali interesariusze zainteresowani realizacją Programu Rewitalizacji np. osoby zamierzające się osiedlić na obszarze rewitalizacji, przedsiębiorcy zamierzający prowadzić swoją działalność na obszarze rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Sompolno został opracowany dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji Gminy Sompolno, który obejmuje część miasta Sompolno, tj. jednostka analityczna: Sompolno – Centrum oraz Lubstów. Prowadzenie rewitalizacji jest zadaniem własnym gminy, dlatego realizując zadania własne Gmina Sompolno przystąpiła do opracowania Diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Sompolno. Pierwszym krokiem było zbadanie negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy, predysponujących dane obszary do podjęcia działań rewitalizacyjnych.

W celu włączenia interesariuszy rewitalizacji przeprowadzono szereg działań zapewniających udział interesariuszy na różnych etapach procesu rewitalizacji. Wybrano następujące formy konsultacji społecznych:

- spotkania,
- debaty,
- zbieranie uwag ustnych i pisemnych,
- ankietyzacje.

Ocenę stopnia osiągniętego uspołecznienia weryfikuje skala zaangażowania interesariuszy oraz liczba poszczególnych form konsultacji. Każdy etap procesu rewitalizacji (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie i monitorowanie) powinien być uspołeczniiony. Na etapie opracowania niniejszego dokumentu pod uwagę można wziąć etap diagnozowania oraz programowania. Partycypacja społeczna jako fundament procesu rewitalizacji pozwala osiągnąć pożądaną „sukces”.

Na podstawie analizy jakościowej i ilościowej oraz tzw. potencjału miejsca opracowano Diagnozę na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Sompolno. Uspołecznienie rewitalizacji na terenie gminy Sompolno rozpoczęło na etapie diagnozowania. 29 grudnia 2016 r. o godz. 17:00 w Sali Sesyjnej nr 23 Urzędu Miejskiego w Sompolnie odbyły się warsztaty rewitalizacyjne. Podczas warsztatów w jej pierwszej części przybliżona została tematyka rewitalizacji i możliwości działań na rzecz rozwoju gminy. Wśród uczestników warsztatów przeprowadzono ankietę, za pomocą której mieszkańcy mogli określić mocne i słabe strony gminy oraz wskazali miejscowości o najgorszej sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno – funkcjonalnej wraz z proponowanymi najważniejszymi działaniami rewitalizacyjnymi. Ankieta dostępna była również w Urzędzie Miejskim w Sompolnie oraz zamieszczono ją także na stronie internetowej Gminy. Ponadto za pomocą poglądowej mapy Gminy, 17 mieszkańców z podziałem na dwie grupy projektowe zaznaczało poszczególne problemy ze sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno – funkcjonalnej. Obszar miasta Sompolno uwzględniony został na osobnej mapie.

Kolejnym elementem uspołecznienia były konsultacje społeczne dotyczące projektu diagnozy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Sompolno. Diagnozę oraz formularz konsultacyjny za pomocą którego było można składać uwagi udostępniono na stronie BIP Gminy Sompolno w zakładce „konsultacje społeczne”. Konsultacje społeczne odbyły się w dniach od 8 marca do 6 kwietnia 2017 r. Wybrano następujące formy konsultacji społecznych:

- spotkanie otwarte z interesariuszami rewitalizacji w dniu 10 marca 2017 r., na którym zostały omówione propozycje wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Sompolno,
- zbieranie uwag ustnych;
- zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej.

Na spotkaniu otwartym, w którym uczestniczyło 11 interesariuszy przedstawiono projekt diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Uczestnicy spotkania mieli możliwość wyrażenia uwag, opinii i propozycji oraz składanie ich do protokołu. Spotkanie odbyło się w dniu 10 marca 2017 r. o godzinie 13:00 Sali Sesyjnej (numer 23) Urzędu Miejskiego w Sompolnie, ul. 11 Listopada 15, 62-610 Sompolno. Organizatorami spotkania byli przedstawiciele Gminy Sompolno. Na spotkaniu w pierwszej części przedstawiciel

Wykonawcy Projektu – firmy Green Key z Poznania przedstawił w formie multimedialnej (prezentacja) zagadnienia teoretyczno – prawne związane z rewitalizacją. Dalej zaprezentowano wyniki warsztatów rewitalizacyjnych, które odbyły się 29.12.2016 r. w Sali Sesyjnej (numer 23) Urzędu Miejskiego w Sompolnie oraz wyniki ankietyzacji. Przedstawiono również wyniki analizy wskaźnikowej ze szczególnym uwzględnieniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Każdy z uczestników otrzymał formularz konsultacyjny oraz projekt uchwały. Druga część przybrała formę debaty, w trakcie której pojawiły się pytania dotyczące metodologii delimitacji obszaru rewitalizacji, na które udzielono odpowiedzi. Mieszkańcy przedstawili potrzeby oraz sugestie dotyczące działań rewitalizacyjnych na terenie Lubstowa oraz centrum miasta Sompolno.

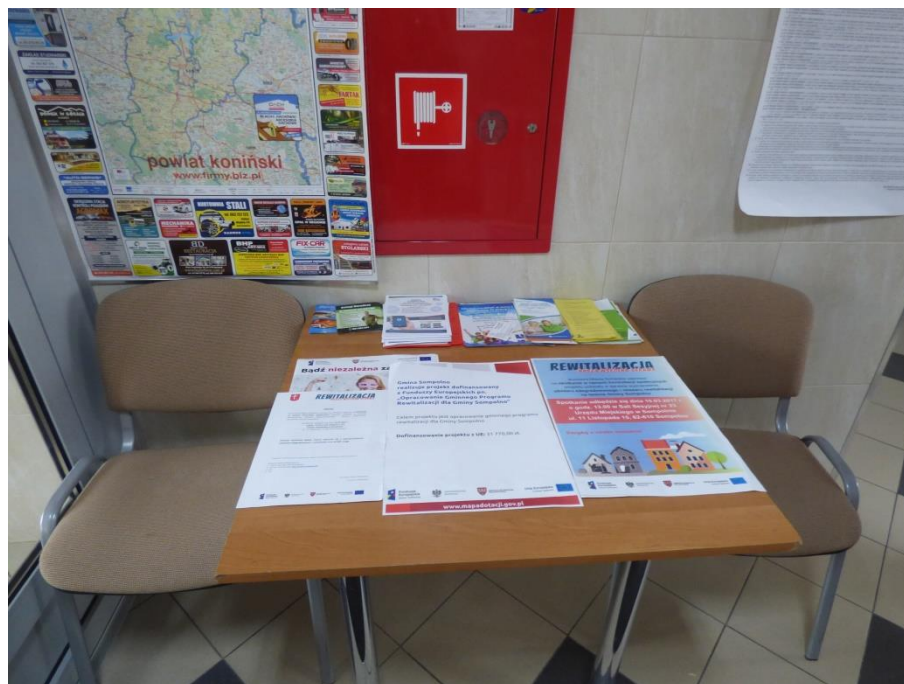
Fot. 7. Warsztaty rewitalizacyjne przeprowadzone w siedzibie Urzędu Miejskiego w Sompolnie

Źródło: Urząd Miejski w Sompolnie

W trakcie trwania konsultacji społecznych zwrócono się z prośbą o konsultację roboczą diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Sompolno do Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020, która jest odpowiedzialna za weryfikację programów rewitalizacji oraz prowadzenie i aktualizację wykazu programów rewitalizacji województwa wielkopolskiego. W wyniku rozpatrzenia zabranych opinii dokonano odpowiednich korekt. W czasie trwania konsultacji społecznych nie wpłynęło więcej uwag. Wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Sompolno.

Zaznacza się, iż partycypacyjny charakter rewitalizacji będzie elementem ciągłym. Przewidziane są dalsze spotkania z mieszkańcami zarówno Sompolna, jak i Lubstowa.

Mieszkańcy gminy Sompolno poprzez informację na stronie bip oraz oficjalnej stronie internetowej gminy Sompolno zostali odpowiednio poinformowani o spotkaniach dotyczących rewitalizacji. Uzupełnieniem elektronicznych form informowania mieszkańców o prowadzonej rewitalizacji były również: plakaty, ulotki oraz imienne zaproszenia.

Fot. 8. Materiały promujące rewitalizację w Urzędzie Miejskim w Sompolnie
Źródło: fotografia własna

Dodatkowo 10 marca 2017 r. autorzy niniejszego opracowania przeprowadzili wizję terenową zaproponowanego obszaru rewitalizacji wraz z dokumentacją fotograficzną.

XI. FINANSOWANIE PROGRAMU REWITALIZACJI I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

Niniejszy rozdział przedstawia szacunkowe wartości danych projektów i przedsięwzięć wraz ze wskazaniem wielkości dofinansowania możliwego do uzyskania z różnych źródeł. Wielkość dofinansowania dotyczy całego okresu trwania projektu. Możliwe źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych zostały przedstawione w poniższych tabelach wraz ze wskazaniem szacowanej, maksymalnej wielkości dofinansowania. W tabelach podano również zakładany termin realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 25. Główne projekty rewitalizacyjne – szacunkowe ramy finansowe

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Potencjalne źródła finansowania
2018-2025	1. Modernizacja Rynku w Sompolnie z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych wraz z renowacją kamienic wokół niego - przyjazna przestrzeń publiczna.	Gmina Sompolno, podmioty prywatne	2 500 000	– WRPO działanie 9.2 (do 85 %) działanie 9.2/PROW (do 63,63 %), – Gmina Sompolno, – środki podmiotów prywatnych (wielkość zależna od wielkości wkładu własnego podmiotów prywatnych, ewentualne partnerstwo-publiczno-prywatne).
2020-2023	2. Rozbudowa Miejsko - Gminnego Domu Kultury na cele sali widowiskowej w zakresie dostosowania do potrzeb społeczności lokalnej.	Gmina Sompolno	4 000 000	– WRPO działanie 4.4 (do 85 %), – Gmina Sompolno, – MKiDN.
2018-2020	3. Przekształcenie budynku byłej synagogi pełniącej funkcję biblioteki miejskiej na potrzeby Muzeum Miejskiego.	Gmina Sompolno	500 000	– WRPO działanie 4.4 (do 85 %), – Gmina Sompolno, – MKiDN.
2017-2018	4. Wzrost atrakcyjności i funkcjonalności parku przy kościele ewangelicko – augsburskim celem zwiększenia integracji mieszkańców.	Gmina Sompolno	4 000 000	– WRPO działanie 9.2 (do 85 %), – Gmina Sompolno.
2017-2018	5. Budowa korytarzy niskoemisyjnych w formie ścieżki rowerowej – etap 1.	Gmina Sompolno	600 000	– WRPO działanie 9.2 (do 85 %), – Gmina Sompolno. – WFOŚiGW.
2018-2020	6. Trening umiejętności społecznych szansą dla osób wykluczonych społecznie.	Gmina Sompolno, MGOPS	100 000	– WRPO działanie 7.1 (do 85 %), – Gmina Sompolno.
2018-2021	7. Klub Integracji Społecznej jako miejsce włączenia społeczno – gospodarczego mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Gmina Sompolno, MGOPS	2 000 000	– WRPO działanie 7.1 (do 85 %), – Gmina Sompolno.
2019-2021	8. Usługi Asystenta Rodziny jako pomoc dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej.	Gmina Sompolno, MGOPS	100 000	– WRPO działanie 7.1 (do 85 %), – Gmina Sompolno.
2018-2022	9. Zagospodarowanie terenów pokopalnianych- utworzenie centrum rekreacyjno-wypoczynkowo-turystycznego nad jeziorem w Lubstowie.	Gmina Sompolno	3 000 000	– WRPO działanie 9.2 (do 85 %), – Gmina Sompolno.

Źródło: opracowanie własne

Możliwe źródła finansowania przedsięwzięć uzupełniających zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 26. Przedsięwzięcia uzupełniające – szacunkowe ramy finansowe

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania
2018-2021	1. Modernizacja oświetlenia ulicznego w Lubstowie i centrum Sompolna.	Gmina Sompolno	300 000	– WRPO (do 85 %), – Gmina Sompolno, – WFOŚiGW.
2017-2025	2. Centrum aktywności senioralnej jako sposób efektywnego włączenia osób w wieku 60+.	Gmina Sompolno, MGOPS	300 000	– WRPO (do 85 %), – Gmina Sompolno.
2017-2020	3. Zagospodarowanie wolnej przestrzeni przy budynku remizy OSP na cele integracji i aktywności fizycznej w postaci zewnętrznej siłowni w Lubstowie.	Gmina Sompolno	50 000	– PROW (do 63,63 %), – Gmina Sompolno.
2019-2025	4. Remont i modernizacja budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym należących do mieszkaniowego zasobu Gminy Sompolno z terenu Lubstowa oraz centrum Sompolna.	Gmina Sompolno	500 000	– WRPO (do 85 %), – Gmina Sompolno, – Budżet Państwa.
2018-2019	5. Objęcie programem Edukacji Lokalnej młodzieży Gimnazjalnej poprzez zajęcia dotyczące dobrych praktyk środowiskowych oraz dziedzictwa kulturowego ze wskazywanie na Sompolno jako Miasto Trzech Kultur.	Gmina Sompolno, Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1 w Sompolnie, Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 2 w Lubstowie	150 000	– WRPO (do 85 %), – Gmina Sompolno.
2018-2019	6. Budowa korytarzy niskoemisyjnych w formie ścieżki rowerowej – etap 2.	Gmina Sompolno	800 000	– WRPO działanie 9.2 (do 85 %), – Gmina Sompolno. – WFOŚiGW.

Źródło: opracowanie własne

XII. OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

Realizacja Programu Rewitalizacji dla Gminy Sompolno wymaga odpowiedniego systemu wdrażania i zarządzania, ze względu na swoją złożoność procesu rewitalizacji. GPR jest jednym z narzędzi do prowadzenia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gmin. Jednak, żeby jego realizacja przyniosła oczekiwane efekty potrzebne jest sukcesywne wdrażanie wyznaczonych przedsięwzięć i stały monitoring ich realizacji. Właściwa realizacja GPR wymaga współpracy wszystkich interesariuszy rewitalizacji w Gminie Sompolno.

Za realizację Programu Rewitalizacji dla Gminy Sompolno odpowiedzialne będą władze Gminy Sompolno. Poszczególne zadania wynikające z programu zostaną przypisane jednostkom podległym władzom gminy, a także pozostałym interesariuszom. Natomiast za koordynowanie procesu rewitalizacji, a także monitoring i ocenę odpowiedzialny będzie Zespół ds. rewitalizacji. Poszczególne zadania wynikające z programu zostały przypisane Zespołowi ds. rewitalizacji powołanemu Zarządzeniem nr 15/2017 Burmistrza Miasta Sompolno z dnia 23 marca 2017 r. w sprawie powołania Zespołu ds. rewitalizacji. Do zadań Zespołu należą w szczególności:

- aktywny udział w opracowaniu programu rewitalizacji,

- opiniowanie i zgłaszanie uwag do projektu programu,
- przedkładanie Radzie Miejskiej w Sompolnie zmian w treści programu rewitalizacji,
- opiniowanie wniosków przedkładanych przez interesariuszy rewitalizacji dotyczących zadań realizowanych w obszarze rewitalizacji,
- współpraca ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji.

Ponadto zadaniem zespołu jest przygotowanie Gminnego Programu Rewitalizacji dla gminy Sompolno, zgodnie z zakresem rzeczowym określonym we wniosku o przyznanie dotacji. Zespół zadaniowy będzie wykonywać swoje zadania do czasu podjęcia przez Radę Miejską w Sompolnie uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu rewitalizacji dla Gminy Sompolno.

W skład Zespołu wchodzić będą pracownicy Urzędu Miejskiego z „Wydziału Rozwoju Lokalnego i Zamówień Publicznych” oraz przedstawiciel organizacji pozarządowej. Zespół liczy 3 osoby, a jego pracami kieruje przewodniczący zespołu/koordynator.

Zespół działa w strukturze Urzędu i bezpośrednio podlega Burmistrzowi Miasta Sompolno.

Zespół ds. rewitalizacji realizuje zadania wymienione w Zarządzeniu w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych, dlatego nie określa się kosztów zarządzania programem rewitalizacji. W trakcie realizacji założeń niniejszego programu skład Zespołu może zostać zmieniony celem usprawnienia prac w ramach wdrażania, monitoringu i oceny GPR.

Ponadto w ramach:

- koordynacji wdrażania programu – zadaniem zespołu będzie przygotowanie wniosków celem pozyskania środków zewnętrznych na realizację projektów i przedsięwzięć zawartych w programie, zgodnie z ich harmonogramem,
- monitoringu programu rewitalizacji - zbieranie danych niezbędnych do monitoringu i ewaluacji założeń programu,
- promocji programu rewitalizacji,

powinien powstać nowy Zespół, bądź zadania te powinien przejąć obecny Zespół.

Koordynowanie procesu rewitalizacji, a także monitoring i ocena będzie głównym zadaniem Zespołu ds. rewitalizacji w trakcie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Sompolno.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Sompolno ma charakter otwarty i w trakcie jego realizacji kluczową rolę będą odgrywali mieszkańcy, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inni interesariusze zainteresowani aktywnym uczestnictwem we wdrażaniu programu. Członkowie Zespołu będą zbierać od pozostałych interesariuszy propozycje zmian dotyczących działań możliwych do ujęcia w dokumencie, a także występujących problemów. Uwagi będą mogły być zgłaszane bezpośrednio u członków Zespołu ds. rewitalizacji, ale także do:

- pracowników Urzędu Miejskiego w Sompolnie z Wydziału Rozwoju Lokalnego i Zamówień Publicznych,
- pracowników MGOPS – zgłaszanie potrzeb i propozycji, w szczególności przez osoby będące podopiecznymi MGOPS,

- za pośrednictwem Rady Miejskiej w Sompolnie i Sołtysa Lubstowa, którzy są bezpośrednimi przedstawicielami mieszkańców.

Interesariusze rewitalizacji będą mogli brać czynny udział w procesie przygotowania, wdrażania i monitoringu GPR w ramach sporządzanej co najmniej raz na 3 lata oceny aktualności i realizacji programu. Dana ocena będzie sporządzana w formie raportu, którego zakres został opisany w rozdziale XII System monitorowania i oceny programu rewitalizacji. Raport zostanie podany do publicznej wiadomości za pośrednictwem Biuletynu Informacji Publicznej. Umożliwi to aktywny udział interesariuszy, którzy będą mogli zapoznać się oceną prowadzonego procesu rewitalizacji w gminie i będą mogli zgłaszać swoje pomysły i własne projekty. Taka procedura zarządzania programem umożliwi wpływ interesariuszy na kształt procesu rewitalizacji, dostosowany do zmieniającej się sytuacji w Gminie Sompolno i lokalnych potrzeb w zakresie rewitalizacji. Uwagi zgłoszone przez interesariuszy będą rozpatrzone i brane pod uwagę podczas aktualizacji programu.

W celu włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji, powołuje się Komitet Rewitalizacji, który aktywnie uczestniczy w procesie tworzenia projektu Gminnego Programu Rewitalizacji, a także w dalszych etapach wdrażania GPR. Stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Miasta Sompolno. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele wszystkich grup interesariuszy rewitalizacji. Zostaje on powołany na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Sompolnie, która ustala dokładnie zasady wyznaczania składu i działania Komitetu. Burmistrz Miasta Sompolno niezwłocznie po podjęciu uchwały przez Radę Miejską w Sompolnie powołuje w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji. Obsługę organizacyjną Komitetu zapewnia Burmistrz Miasta Sompolno.

Komitet Rewitalizacji jest uprawniony do wyrażenia opinii, podejmowania inicjatyw oraz działań odnoszących się do rewitalizacji Gminy Sompolno, a także uczestniczy w przygotowaniu projektów uchwał Rady Miejskiej w Sompolnie i zarządzeń Burmistrza Miasta Sompolno związanych z rewitalizacją.

Opracowanie i uchwalenie GPR prowadzi do obowiązku dostosowania brzmienia załącznika do Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy (WPF). Rada Miejska w Sompolnie ma obowiązek niezwłocznego wprowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w GPR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, o którym mowa w Art. 226 ust. 3 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. Wprowadzenie tych danych możliwe jest jednak wyłącznie w przypadku, gdy ich zakres i stopień szczegółowości umożliwiają zamieszczenie przedsięwzięcia (projektu) w WPF.

W rozumieniu ustawy o finansach publicznych przedsięwzięcia to wieloletnie programy, projekty lub zadania – jest to zatem kategoria szeroka, umożliwiająca zarówno uwzględnienie pojedynczych inwestycji (np. modernizacja świetlicy wiejskiej), jak i bardziej złożonych programów np. interwencji społecznej. Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, Rada Miejska w Sompolnie wprowadza przedsięwzięcia do tego załącznika niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych, a zatem niezwłocznie po określeniu dla inwestycji parametrów wpisywanych do WPF (dotyczy pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych).

XIII. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PROGRAMU REWITALIZACJI

Odpowiedni system monitorowania i oceny GPR to niezbędne narzędzie kontroli efektywności realizacji programu. Cele rewitalizacji, stopień ich realizacji oraz skuteczność wdrażanych projektów i przedsięwzięć musi być weryfikowana przez odpowiedni podmiot. Jednostką odpowiedzialną za monitoring i ocenę GPR będzie wspomniany wcześniej Zespół ds. rewitalizacji.

Zespół będzie odpowiedzialny za systematyczną ocenę stopnia realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wprowadzenie ewentualnych zmian w programie oraz kontrolowanie dyspozycji środków finansowych. Zespół będzie zobowiązany do składania raportów z wdrażania GPR Burmistrzowi Miasta Sompolno, a także sporządzania prognozy realizacji programu w następnych latach wraz z propozycją ewentualnych zmian do wprowadzenia - raz na 3 lata począwszy od roku 2018. Raport powinien zawierać karty oceny poszczególnych projektów i opis porównania rzeczywistego procesu wdrażania poszczególnych projektów z założonym dla nich w GPR harmonogramie.

Raport powinien zawierać informacje dotyczące:

- przebiegu procesu wdrażania działań rewitalizacyjnych poprzez poszczególne projekty główne, opisane za pomocą wybranych wskaźników produktu i rezultatu przypisanych do konkretnych projektów ujętych w karcie oceny realizacji danego projektu. Karty zostaną sporządzone przez podmiot/y realizujące dany projekt i przekazane Zespołowi,
- przebieg wdrażania sposób monitorowania i oceny pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostanie określony za pomocą odpowiednich wartości wskaźników produktu i rezultatu w trakcie składania wniosku o dofinansowanie z danego wybranego źródła. Na etapie tworzenia dokumentu GPR nie wskazano konkretnych wskaźników i ich wartości. Przedsięwzięcia również będą monitorowane za pomocą karty oceny projektu.
- sposób zmierzenia efektów prowadzonych działań rewitalizacyjnych opartych o monitorowanie wybranych wskaźników rozwoju na etapie sporządzenia diagnozy, wskaźniki monitorowania procesu i planowane wartości do osiągnięcia w 2023 r. zostały przedstawione w dalszej części rozdziału w formie tabelarycznej.

Prognoza realizacji programu będąca integralną częścią raportu i powinna zawierać:

- przewidywane zagrożenia dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- wskazanie potrzebnych zmian lub kontynuacji podstawowych założeń GPR.

Obligatoryjnym elementem systemu monitorowania rewitalizacji w programach rewitalizacji wpisanych do wykazu programów rewitalizacji województwa wielkopolskiego jest „Formularz efektów monitorowania programów rewitalizacji”, który stanowi załącznik nr 4 „Zasad programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+”. Niniejszy formularz obejmuje wyniki monitorowania 4 płaszczyzn:

- a) monitorowania podstawowych parametrów GPR na etapie przyjęcia programu oraz późniejszych jego aktualizacji (częstotliwość oceny: na etapie przyjęcia programu lub aktualizacji),
- b) monitorowania stopnia realizacji celów określonych w GPR (częstotliwość oceny: co dwa lata począwszy od 2018 r.),
- c) monitorowania skutków realizacji GPR, poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji (częstotliwość oceny: co dwa lata począwszy od 2018 r.),
- d) bieżącego monitorowania poziomu wdrażania GPR (częstotliwość oceny: co pół roku).

Raport wraz z Formularzem powinien być każdorazowo dostarczony do Departamentu Polityki Regionalnej UMWW do 15 stycznia i 15 lipca każdego roku w okresie od 2017-2024 r. z uwzględnieniem aktualności danych według stanu na koniec poprzedniego miesiąca w stosunku do momentu składania dokumentu.

Tabela 27. Karta oceny projektu

Nazwa projektu			
Podmiot/y realizujące			
Planowany termin realizacji		Rzeczywisty termin realizacji	
Wskaźniki			
Wskaźniki produktu	Wartość założona	Wartość osiągnięta	
Wskaźniki bezpośredniego rezultatu	Wartość założona	Wartość osiągnięta	
Opis realizacji projektu i informacje dodatkowe			
Sporządził		Data	
Zatwierdził		Data	

Źródło: opracowanie własne

Następna tabela przedstawia wskaźniki monitorowania efektów realizacji programu rewitalizacji, które umożliwią ocenę jego skuteczności. Każdy podobszar zostanie poddany analizie za pomocą wskaźnika użytego do delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Sompolno w sferze społecznej, który najlepiej obrazuje proces wyjścia z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji. Przedstawiony został stan docelowy danych wskaźników planowy do osiągnięcia w 2025 r., czyli na koniec obowiązywania GPR.

Tabela 28. Wskaźniki monitorowania efektów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Sompolno

Nazwa wskaźnika	Lubstów	Sompolno - Centrum	Wartość docelowa w 2025 r.
	Wartość bazowa		
Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	12,40	14,21	Spadek o 10 %
Udział (%) osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogóle liczby osób bezrobotnych na danym obszarze	35,00	42,59	Spadek o 15 %
Udział (%) gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogóle liczby gospodarstw domowych na danym obszarze	13,33	25,31	Spadek o 10 %
Udział (%) dzieci do 17 lat korzystających z dożywiania w ogóle liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym na danym obszarze	14,67	13,14	Spadek o 15 %
Liczba osób z niepełnosprawnością na 1 tys. osób na danym obszarze	17,29	27,07	Spadek o 5 %
Liczba przestępstw kryminalnych na 1 tys. osób popełnionych na danym obszarze	11,97	10,66	Spadek o 15 %

Źródło: opracowanie własne

XIV. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Sompolno nie przewiduje niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz 2015 r. poz. 1322).

GPR nie wprowadza zmian w Uchwale Nr VI/52/2011 Rady Miejskiej w Sompolnie z dnia 24 maja 2011 r. w sprawie: programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Sompolno na lata 2011-2016

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Sompolno nie wprowadza zmian w uchwale o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 poz. 1777, ze zm.) dotyczącej zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Dana uchwała nie została podjęta.

XV. WSKAZANIE KONIECZNOŚCI UTWORZENIA SPECJALNEJ STREFY REWITALIZACJI

Ustawa o rewitalizacji daje możliwość utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji, którą to strefę powołuje rada gminy. Strefę ustanawia się w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia. Uchwała w sprawie ustanowienia strefy stanowi akt prawa miejscowego.

Sprawną i efektywną realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie wymaga utworzenia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Zawarte w GPR projekty infrastrukturalne dotyczą nieruchomości będących we własności podmiotu realizującego dany projekt, czyli Gminy Sompolno.

XVI. WSKAZANIE SPOSOBU REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Niniejszy rozdział omawia zakres wprowadzonych zmian w dokumentach planistycznych gminy: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego swym zasięgiem obejmujących obszar rewitalizacji oraz wskazuje konieczność uchwalenia Miejscowych planów rewitalizacji ze wskazaniem ich granic, łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także określa wytyczne dotyczące tych planów.

16.1. ZAKRES NIEZBĘDNYCH ZMIAN W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Niezbędne do wprowadzenia zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sompolno przedstawiają się następująco:

- wprowadzenie zapisu o obszarach zdegradowanych ustanowionych mocą Uchwały Nr. XXXIV/233/2017 Rady Miejskiej w Sompolnie z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Sompolno i oznaczenie ich w części graficznej Studium.

Proponowane ustalenia GPR są w całości zgodne z polityką przestrzenną przedstawioną w Studium, ale wymagają przeprowadzenia postępowania w sprawie jego zmiany, w celu wymaganego ustawowo wprowadzenia ustaleń dotyczących obszarów zdegradowanych wynikającego z art. 10 ust. 2 pkt 14a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2016 r., poz. 778, ze zm.)

Burmistrz Miasta Sompolno jest zobowiązany do sporządzenia projektu zmiany studium niezwłocznie po uchwaleniu GPR. Postępowanie w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy prowadzi w trybie określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r. poz. 778, ze zm.), przy czym:

- Rada Miejska w Sompolnie nie podejmuje uchwały o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- ogłaszając o przystąpieniu do sporządzenia projektu zmiany studium, burmistrz nie określa formy, miejsca i terminu składania wniosków dotyczących tego studium,
- burmistrz sporządza projekt zmiany tego studium nie rozpatrując wniosków dotyczących studium.

16.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I MIEJSCOWE PLANY REWITALIZACJI KONIECZNE DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY

Założenia i proces wdrażania GPR przewiduje konieczność zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przyjętego Uchwałą Nr VII/58/07 przez Radę Miejską w Sompolnie dnia 28 czerwca 2007 r. Plan zakłada przeznaczenie działek ewidencyjnych o nr: 255/49, 255/51, 255/59 w Lubstowie pod tereny rolnicze bez prawa zabudowy obiektami nie związanymi z działalnością rolniczą lub leśną. Tymczasem projekt główny nr 9 niniejszego GPR przewiduje utworzenie centrum rekreacyjno-wypoczynkowo-turystycznego nad jeziorem w Lubstowie (działki ewidencyjne o nr: 255/49, 255/51, 255/59). Wskazany jest zmiana funkcji ww. obszaru na teren sportu i rekreacji.

Postępowanie w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego powinno być zgodne z art. 20 ustawy o rewitalizacji.

Pozostałe projekty nie wymuszają konieczności:

- uchwalenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego bądź wprowadzenia zmian w obowiązujących miejscowych planach,
- uchwalenia nowych miejscowych planów rewitalizacji.

XVII. PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

SPIS TABEL

Tabela 1. Przynależność miejscowości wchodzących w skład sołectw w gminie Sompolno.	14
Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów Gminy Sompolno	15
Tabela 3. Liczba ludności Gminy Sompolno wg płci oraz wskaźnik maskulinizacji w latach 2004 - 2015.....	23
Tabela 4. Saldo migracji oraz przyrost naturalny na 1000 os. w Gminie Sompolno w latach 2004 - 2015.....	24
Tabela 5. Przyrost rzeczywisty na 1000 os. w Gminie Sompolno w latach 2004 - 2015.....	25
Tabela 6. Analiza wyznaczenia jednostek analitycznych na terenie Sompolna	30
Tabela 7. Wydzielone jednostki analityczne na terenie gminy Sompolno wraz z ich powierzchnią i liczbą ludności	32
Tabela 8. Przynależność ulic oraz miejscowości do jednostek analitycznych na terenie gminy Sompolno.....	33
Tabela 9. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w gminie Sompolno w latach 2004 - 2015.....	37
Tabela 10. Udział (%) osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2015 r.	38
Tabela 11. Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2015 r.	41
Tabela 12. Udział (%) osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogóle liczby osób bezrobotnych na danym obszarze w 2015 r.	43
Tabela 13. Udział (%) gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogóle liczby gospodarstw domowych na danym obszarze w 2015 r.	46
Tabela 14. Udział (%) dzieci do 17 lat korzystających z dożywiania w ogóle liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym na danym obszarze w 2015 r.	49
Tabela 15. Liczba osób niepełnosprawnych na 1 tys. osób na danym obszarze w 2015 r....	51
Tabela 16. Ilość przestępstw kryminalnych na 1 tys. osób popełnionych na danym obszarze w 2015 r.....	53
Tabela 17. Udział (%) gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych w ogóle liczby gospodarstw domowych na danym obszarze w 2015 r.....	56
Tabela 18. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 1 tys. osób na danym obszarze w 2015 r.....	59
Tabela 19. Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków na 1000 ha powierzchni danego obszaru w 2015 r.	63
Tabela 20. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Sompolno – sfera społeczna	66
Tabela 21. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Sompolno – sfera środowiskowa i techniczna	68
Tabela 22. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie gminy Sompolno – liczba negatywnych wskaźników społecznych oraz środowiskowych i technicznych	76

Tabela 23. Zestawienie celów szczegółowych rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań	99
Tabela 24. Wykaz projektów zrealizowanych i w trakcie realizacji.....	122
Tabela 25. Główne projekty rewitalizacyjne – szacunkowe ramy finansowe	130
Tabela 26. Przedsięwzięcia uzupełniające – szacunkowe ramy finansowe.....	131
Tabela 23. Karta oceny projektu	135
Tabela 27. Wskaźniki monitorowania efektów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Sompolno	136

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Cechy programów rewitalizacji.....	11
Ryc. 2. Położenie Gminy Sompolno na tle Polski.....	13
Ryc. 3. Położenie Gminy Sompolno w układzie gmin sąsiednich	13
Ryc. 4. Gmina Sompolno na tle sieci komunikacyjnej	17
Ryc. 5. Złoża na terenie gminy Sompolno.....	19
Ryc. 6. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Sompolno oraz w mieście Sompolno w latach 2004 – 2015.....	21
Ryc. 7. Liczba ludności gminy Sompolno w latach 2004 - 2015	22
Ryc. 8. Piramida wieku mieszkańców gminy Sompolno w roku 2015.....	22
Ryc. 9. Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Sompolno (w wieku 13 lat i więcej)	23
Ryc. 10. Przyrost rzeczywisty na 1000 os. w Gminie Sompolno w latach 2004 – 2015.....	25
Ryc. 11. Typogram Webba dla Gminy Sompolno, powiatu konińskiego, województwa wielkopolskiego oraz Polski w roku 2014	26
Ryc. 12. Podział Gminy Sompolno na jednostki analityczne	34
Ryc. 13. Podział Sompolna na jednostki analityczne na tle sieci drogowej.....	35
Ryc. 14. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Sompolno w 2015 r.	37
Ryc. 15. Udział (%) osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2015 r.....	39
Ryc. 16. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004 - 2015.....	40
Ryc. 17. Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2015 r.....	42
Ryc. 18. Udział (%) osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogóle liczby osób bezrobotnych na danym obszarze w 2015 r.	44
Ryc. 19. Udział (%) gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych w ogóle liczby gospodarstw domowych na danym obszarze w 2015 r.	47
Ryc. 20. Udział (%) dzieci do 17 lat korzystających z dożywiania w ogóle liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym na danym obszarze w 2015 r.	50
Ryc. 21. Liczba osób niepełnosprawnych na 1 tys. osób na danym obszarze w 2015 r.	52
Ryc. 22. Liczba niebieskich kart na 100 osób na danym obszarze w 2015 r.	54
Ryc. 23. Udział (%) gospodarstw domowych z deklaracją o wywozie odpadów segregowanych w ogóle liczby gospodarstw domowych na danym obszarze w 2015 r.	57

Ryc. 24. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 1 tys. osób na danym obszarze w 2015 r.	60
Ryc. 25. Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków na 1000 ha powierzchni danego obszaru (wg stanu na 2015 r.).....	64
Ryc. 26. Podobszary rewitalizacji na terenie gminy Sompolno.....	80
Ryc. 27. Podobszar rewitalizacji Sompolno - Centrum	84
Ryc. 28. Podobszar rewitalizacji Lubstów	88
Ryc. 29. Schemat Strategii Rozwoju Gminy Sompolno	93
Ryc. 30. Wymiary komplementarności projektów rewitalizacyjnych.....	119

SPIS FOTOGRAFII

Fot. 1. Teren do zaadaptowania na cele rekreacyjno – wypoczynkowe przy kościele ewangelicko – augsburskim w Sompolnie.....	71
Fot. 2. Budynek dawnego ratusza w Sompolnie.....	72
Fot. 3. Dawna trasa kolei wąskotorowej w Sompolnie	73
Fot. 4. Wzrost pokopaliń	74
Fot. 5. Centrum Sompolna	83
Fot. 6. Panorama Lubstowa.....	85
Fot. 7. Warsztaty rewitalizacyjne przeprowadzone w siedzibie Urzędu Miejskiego w Sompolnie.....	128
Fot. 8. Materiały promujące rewitalizację w Urzędzie Miejskim w Sompolnie	129

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne (stan prawny na maj 2017 r.)

- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777, ze zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2016 r., poz. 778 ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2016 r., poz. 1828),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. 2016 r., poz. 1610),
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. 2016 r. poz. 1629, ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2016 r., poz. 1870, ze zm.),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014, poz. 1446 ze zm.)

Literatura i wybrane dokumenty programowe

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia,
- Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020,
- Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020,
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego (Uszczegółowienie WRPO 2014+),
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego,
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020,
- Zasady Programowania i Wsparcia Rewitalizacji w Ramach WRPO 2014+,
- Strategia Rozwoju Gminy Sompolno na lata 2007 - 2019,
- Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2010-2017,
- Program Pomocy Społecznej Gminy Sompolno na lata 2010 – 2017,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sompolno,

Dostępne strony internetowe

- www.stat.gov.pl,
- www.geoportal.gov.pl,
- www.funduszeuropejskie.gov.pl,
- www.deminimis.gov.pl,
- www.sompolno.bip.net.pl,
- www.sompolno.pl,
- www.mr.gov.pl,
- www.wrpo.wielkopolskie.pl,
- www.poznan.wuoz.gov.pl,
- www.mgok.sompolno.pl,
- www.mgops.sompolno.pl.

ZAŁĄCZNIKI

1. Załącznik graficzny do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Sompolno